

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 42

Vydána dne 23. září 1965

Cena

OBSAH:

90. Vládní vyhláška o plánovitém řízení národního hospodářství
 91. Vyhláška Státní mzdové komise o odměňování práce v nové soustavě plánovitého řízení národního hospodářství
 92. Vyhláška ministerstva financí a Státní banky československé o financování reprodukce základních prostředků
 93. Vyhláška ministerstva financí o financování neinvestičních nákladů rozvoje vědy a techniky
 94. Vyhláška ministerstva financí o správě národního majetku
 95. Vyhláška Státní banky československé o úvěrování socialistických organizací a o úrocích
 96. Vyhláška rady Západoslovenského krajského národního výboru v Bratislavě, kterou se určuje další obvodní národní výbor v kraji stavebním úřadem
 97. Vyhláška rady Středočeského krajského národního výboru v Praze, kterou se odnímá některým místním národním výborům v kraji působnost stavebního úřadu
 98. Vyhláška rady Jihočeského krajského národního výboru v Českých Budějovicích, kterou se odnímá některým městským národním výborům v kraji působnost stavebního úřadu a mění obvod působnosti
- Oznámení o vydání obecných právních předpisů
-

90

VLÁDNÍ VYHLÁŠKA

ze dne 25. srpna 1965

o plánovitém řízení národního hospodářství

V současné etapě rozvoje naší společnosti je nezbytnou podmínkou neustálého růstu národního hospodářství uplatnit takovou soustavu socialistického plánovitého řízení, která vychází z organického sepětí celospolečenského plánování s působením socialistických zbožně peněžních vztahů. Ta se vytvoří podmínky, aby se v praktickém hospodářském životě neustále obnovoval soulad mezi celospolečenským zájmem, podnikovými a individuálními zájmy, aby byla rozšířena pravomoc a odpovědnost podniků a rozvíjena iniciativa pracujících.

Uplatnění této soustavy současně předpokládá aktivní účast pracujících a společenských organizací v řídicím procesu a účinnou politicko-výchovnou práci všech orgánů a organizací.

Soustava využívá objektivního působení ekonomických procesů, vlivu světového a domácího trhu, a tak vytváří ekonomický tlak i hmotnou zainteresovanost na plném uplatňování výsledků vědy a techniky a podporuje progresivní tendence v naší ekonomice.

Soustava směřuje k vytvoření jednotných ekonomických podmínek, práv a povinností podniků, aby byly zvýhodněny dobře hospodařící podniky, které nejlépe uspokojují potřeby společnosti.

Tato soustava bude uplatněna postupně, přitom formy a metody řízení budou rozvíjeny v souladu s konkrétními ekonomickými podmínkami i dlouhodobými cíli rozvoje soustavy a jejich účinnost bude prověřována dosahovanými hospodářskými výsledky.

K postupnému uplatnění zásad plánovitého řízení národního hospodářství, schválených usnesením ústředního výboru Komunistické strany Československa dne 29. ledna 1965, vláda ČSSR podle § 391 a § 395 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb., podle § 28 zákona č. 23/1963 Sb., o lidové kontrole a o národohospodářské evidenci, podle § 17 a 20 zákona č. 8/1959 Sb., kterým se stanoví základní pravidla o státním rozpočtu a o hospodaření s rozpočtovými prostředky, a podle § 11 zákona č. 83/1958 Sb., o úpravě finančního plánování a finančního hospodaření národních podniků a

ostatních hospodářských organizací státního socialistického sektoru, stanoví:

Úvodní ustanovení

§ 1

Tato vyhláška vymezuje pojetí a funkci plánu, jeho nástrojů i ekonomických nástrojů řízení, stanoví zásady jejich uplatňování a určuje pravomoc i odpovědnost jednotlivých orgánů hospodářského řízení a organizací při plánovitém řízení národního hospodářství, jakož i zásady účasti pracujících.

§ 2

(1) Plánovitý rozvoj národního hospodářství je zajišťován soustavou národohospodářských plánů, která je konkretizací hospodářské politiky a základem pro řízení národního hospodářství státem. Národohospodářské plány vyjadřují cíle, které si společnost pro dané období stanovila, a cesty i prostředky k jejich uskutečnění.

(2) Hlavními nástroji k zabezpečování plánovitého rozvoje jsou jednak závazné úkoly, závazné limity a orientační ukazatele plánu, jednak ekonomické nástroje. Tyto hlavní nástroje působí na utváření optimálních proporcí a maximální efektivnosti v procesu vypracování plánu i v období jeho realizace.

(3) Úlohou ekonomických nástrojů je zejména vytvářet příznivé podmínky pro soulad podnikových a celospolečenských zájmů a pro dlouhodobý zájem podniků na optimálním rozvoji a vytvářet účinný ekonomický tlak na racionální rozhodování podniků, jiných organizací a výrobních hospodářských jednotek.

(4) Orgány hospodářského řízení jsou povinny uplatňovat nástroje plánovitého řízení tak, aby působily ve vzájemném souladu k uspokojování potřeb společnosti v množství, skladbě, technické a jakostní úrovni výrobků a služeb a k zabezpečování maximální efektivnosti a hospodárnosti.

§ 3

(1) Ustanoveními části první, druhé a šesté se řídí všechny orgány hospodářského řízení a všechny socialistické organizace, pokud není stanoveno jinak.

(2) Ustanovení části třetí platí pro státní hospodářské organizace s hmotnou zainteresovaností na hrubém důchodu nebo zisku, které určí vláda. Pro ostatní státní hospodářské organizace platí ustanovení části čtvrté. Část pátá platí pro hospodaření národních výborů.

(3) Postavení družstevních organizací v národním hospodářství, jejich základní zaměření,

zásady řízení a organizační výstavbu upravuje třetí část hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb. Vztah družstevních organizací ke státnímu rozpočtu je upraven zákonem o důchodové dani družstev a jiných organizací. Základní principy zdokonalené soustavy plánovitého řízení v družstevních organizacích stanoví v souladu s právními předpisy a potřebami národního hospodářství v rámci své pravomoci příslušné orgány Ústřední rady družstev, Ústředního svazu výrobních družstev a Ústředního svazu spotřebních družstev.

§ 4

(1) Orgány hospodářského řízení se rozumí ústřední orgány, slovenské národní orgány, oborová ředitelství a národní výbory.

(2) Výrobní hospodářskou jednotkou se rozumí oborový podnik s přidruženými národními podniky a účelovými organizacemi nebo trust podniků, sestávající z oborového (generálního) ředitelství a podřízených národních podniků a účelových organizací. Oborový podnik bez přidružených národních podniků a účelových organizací se za výrobní hospodářskou jednotku považuje pouze z hlediska plánovacího stupně, rozpracování úkolů, limitů a ekonomických nástrojů a z hlediska odvodů; vytváří pouze podnikové fondy a fond oborové výstavby.

(3) Oborovým ředitelstvím se rozumí podle této vyhlášky ředitelství výrobní hospodářské jednotky.

(4) Podnikem ve smyslu třetí a čtvrté části této vyhlášky se rozumí oborový podnik bez přidružených národních podniků a účelových organizací, hospodářská organizace podřízená oborovému ředitelství nebo národnímu výboru, jakož i hospodářská organizace přímo řízená ústředním orgánem. Ustanovení o podnicích se obdobně vztahují na oborová ředitelství, jen pokud jde o jejich vlastní hospodářskou činnost.

(5) Krajské národní výbory plní ve vztahu k hospodářství řízenému národními výbory zároveň obdobné úkoly jako ústřední orgány hospodářského řízení (§ 10 odst. 4, 5 a 7, § 12 odst. 1, § 13 odst. 2, § 14, § 15 odst. 1, § 17 odst. 2, § 19 odst. 1, § 21, § 23 odst. 2, 5 a 7, § 29 odst. 1, § 31 odst. 1, § 34 odst. 1 písm. b), § 36 odst. 2, § 46 odst. 4 a 5, § 66].

Národní výbory vůči podnikům jimi řízeným plní obdobné funkce jako oborová ředitelství (§ 10 odst. 6 a 7, § 17 odst. 3, § 18 odst. 5, § 21, § 23 odst. 2, § 29 odst. 1, § 30 odst. 2, § 32 odst. 2, § 33, § 34 odst. 1 písm. b) a odst. 2, § 36 odst. 1, § 43, § 54 odst. 2, § 61 odst. 2, § 66 bod 2, § 73 odst. 2, § 79 odst. 3, § 81 odst. 2, § 84, § 85].

(6) Slovenská národní rada plní vůči organizacím jí přímo řízeným obdobné úkoly jako ústřední orgán.

Č Á S T P R V N Í

SOUSTAVA NÁRODOHOSPODÁŘSKÝCH PLÁNŮ

§ 5

(1) Soustavu národohospodářských plánů tvoří státní plán rozvoje národního hospodářství, který je základem této soustavy, státní rozpočet, opírající se o finanční plány podniků a rozpočty národních výborů a spjatý se státním plánem rozvoje národního hospodářství, úvěrový plán, pokladní plán, devizový plán a hospodářské plány národních výborů, výrobních hospodářských jednotek a státních i ostatních socialistických organizací.

(2) Státní plán rozvoje národního hospodářství a hospodářské plány národních výborů, výrobních hospodářských jednotek a socialistických organizací, včetně jejich finančních plánů, se člení na plány dlouhodobé (zpravidla pětileté) a na plány prováděcí (roční).

(3) Plány obsahující úkoly rozvoje hospodářství a kultury na Slovensku jsou součástí státního plánu rozvoje národního hospodářství.

(4) Součástí státního plánu rozvoje národního hospodářství jsou též plány obsahující úkoly rozvoje oblastí a plán vývoje cen, jímž se stanoví změny cenové úrovně odvětví a oborů, výjimečně též takových výrobků, kterými se určuje cenová úroveň oboru.

(5) Zvláštní částí státního plánu rozvoje národního hospodářství se stanoví úkoly k zabezpečení obrany a bezpečnosti státu.

§ 6

Základem pro vypracování dlouhodobých plánů jsou technickoekonomické koncepce a studie a dlouhodobý výhled, obsahující výhledové cíle a směry rozvoje národního hospodářství, zpravidla na období patnácti až dvaceti let. Jsou východiskem pro určení obsahu dlouhodobých plánů zejména v těch ekonomických činnostech a procesech, jejichž realizace přesahuje období pěti let, a vytyčují strukturální a kvalitativní změny v rozvoji národního hospodářství.

§ 7

(1) Dlouhodobý státní plán rozvoje národního hospodářství (zpravidla pětiletý) je komplexním národohospodářským plánem, který stanoví koncepci rozvoje národního hospodářství a jeho proporce, způsob uskutečňování strukturálních a kvalitativních změn, rozvoj mezinárodní dělby práce, přípravu kvalifikovaných kadrů a rozvoj životní úrovně a společenské spotřeby. Stanoví závazné úkoly, rozděluje nejdůležitější prostředky k dosažení cílů dlouhodobého plánu a určuje program hospodářské politiky, která tvoří rámec pro používání ekonomických nástrojů.

(2) Dlouhodobé hospodářské plány národních výborů, výrobních hospodářských jednotek a so-

cialistických organizací jsou rovněž komplexními plány, které stanoví koncepci rozvoje příslušného oboru, hospodářského celku nebo organizace. Vycházejí z dlouhodobého státního plánu rozvoje národního hospodářství a zabezpečují jej.

§ 8

Prováděcí plány zabezpečují a zpřesňují úkoly dlouhodobého plánu podle podmínek vytvořených při jeho plnění. Vypracovávají se na období jednoho roku s výhledem na další jeden až dva roky.

§ 9

(1) K dosažení cílů a proporcí vytyčených státním plánem rozvoje národního hospodářství se používají jednak nástroje plánu, kterými jsou závazné úkoly, závazné limity a orientační ukazatele, jednak nástroje ekonomické (dlouhodobé a operativní).

(2) Pro vypracování dlouhodobého plánu se vytyčují směrné úkoly a směrné limity (vyjádřené zpravidla souhrnnými údaji), orientační ukazatele a dlouhodobé ekonomické nástroje (§ 17).

(3) Národohospodářské plány se vypracovávají v soustavě podkladových údajů podle metodických pokynů a na předepsaných formulářích.

Č Á S T D R U H Á

NÁSTROJE PLÁNU A PLÁNOVACÍ PROCES

H l a v a 1

Nástroje plánu

§ 10

(1) Závaznými úkoly se stanoví

- a) státní úkoly vědy a techniky,
- b) jmenovité investice, popř. další úkoly v investiční výstavbě,
- c) celkové úkoly vývozu a jmenovitě určené dodávky zboží, důležité pro rozvoj vnějších vztahů a plnění mezistátních závazků,
- d) úkoly ve výchově kadrů,
- e) jmenovité úkoly výroby a jiných výkonů a dodávek,
- f) úkoly v zabezpečení obrany a bezpečnosti státu,
- g) úkoly rozvoje hospodářství na Slovensku a v oblastech.

(2) Závaznými limity se stanoví zejména

- a) objem oborových investic a celkový objem nejmenovitých investic, objem stavebních prací prováděných stavebními podniky pro investice a generální opravy a objem rozpočtových nákladů zahajovaných staveb;

- b) neinvestiční výdaje ústředně řízených rozpočtových a příspěvkových organizací na vědu a výzkum;
- c) celkový objem dovozu zboží a dovoz jmenovitě určeného zboží, důležitého pro rozvoj národního hospodářství, vnějších vztahů a plnění mezistátních závazků;
- d) počet pracovníků, tam kde je to nezbytné pro zajištění proporcionálního rozvoje národního hospodářství;
- e) objem mzdových fondů, popř. další ukazatele u organizací, u nichž není vývoj mezd řízen ekonomickými nástroji;
- f) odběr vybraných materiálů, popř. energie.

[3] Závazné úkoly a závazné limity stanoví vláda v nezbytném rozsahu v dlouhodobém státním plánu rozvoje národního hospodářství a podle potřeby je zpřesní, popř. stanoví další závazné úkoly a závazné limity v prováděcím státním plánu rozvoje národního hospodářství, ve státním rozpočtu, popř. v úvěrovém, pokladním nebo devizovém plánu.

[4] Závazné úkoly a závazné limity stanoví vláda ústředním orgánům a krajským národním výborům; tyto orgány v rámci své pravomoci zabezpečují závazné úkoly a závazné limity jednak ekonomickými nástroji, jednak stanovením závazných úkolů a závazných limitů podřízeným organizacím.

[5] Ústřední orgány a krajské národní výbory mohou rozšířit okruh závazných úkolů a závazných limitů stanovených vládou v dlouhodobém nebo v prováděcím plánu jen zcela výjimečně, a to tím, že uloží mimořádný závazný úkol (§ 14).

[6] Oborové ředitelství může rozšířit okruh závazných úkolů a závazných limitů jen za podmínek stanovených ve statutu výrobní hospodářské jednotky nebo tím, že uloží mimořádný závazný úkol (§ 14). Obdobně postupují národní výbory.

[7] Na dodávky v rozsahu závazných úkolů jsou organizace povinny za podmínek stanovených v hospodářském zákoníku uzavřít hospodářskou smlouvu. Nedodrželi-li organizace závazný limit, je nadřízený orgán oprávněn odčerpat jí přiměřenou částku z fondu pracujících nebo rezervního fondu nebo zkrátit příslušný limit v příštím roce. Odčerpáním částky převede oborové ředitelství do svého rezervního fondu, ústřední orgán do své finanční rezervy, národní výbor do svého fondu rezerv a rozvoje.

§ 11

[1] Při stanovení závazného státního úkolu vědy a techniky určí vláda též pracoviště odpovědné za řešení a koordinaci závazného státního úkolu vědy a techniky a rozhodující spolupracující pracoviště, lhůtu řešení, jakož i rozhodující prostředky k zabezpečení tohoto úkolu.

[2] Jako závazný úkol výroby a jiných výkonů a dodávek může být uložena jen výroba zvlášť důležitých konkrétních výrobků, a to určením množství, popř. též stanovením technickoekonomických parametrů. Výjimečně může být uložen jmenovitý úkol výroby a jiných výkonů a dodávek na širší soubor výrobků v případě, kdy

- a) objektivně působící vlivy omezují účinnost ekonomických nástrojů (např. přírodní podmínky),
- b) po přechodnou dobu nelze očekávat plné působení ekonomických nástrojů a tržních vztahů (např. u dodávek pro vývoz, pro vnitřní obchod, pro jmenovité stavby apod.).

§ 12

[1] Ústřední orgány a národní výbory mohou limity počtu pracovníků rozepsat na podřízené výrobní hospodářské jednotky a organizace buď jako závazné limity nebo jako orientační ukazatele, jestliže zajistí v souhrnu jejich dodržení.

[2] V zájmu zajištění potřeby pracovních sil v preferovaných odvětvích mohou krajské národní výbory s ohledem na situaci ve zdrojích pracovních sil podnikům (organizacím), u nichž limit počtu pracovníků byl nadřízeným orgánem rozepsán jako orientační, stanovit po dohodě s nadřízeným orgánem tento limit jako závazný.

[3] Závazný limit počtu pracovníků je možno překročit jen výjimečně na základě písemného povolení krajského národního výboru, vydaného v dohodě s ústředním orgánem. Požadavky na povolení k překročení limitu počtu pracovníků posuzuje krajský národní výbor z hlediska společenské efektivity a možností ve zdrojích pracovních sil.

[4] Pro přijímání a překročení počtu pracovníků z doplňkových zdrojů pro rozšiřování služeb a pro údržbu bytového fondu platí zvláštní předpis.

§ 13

[1] Orientační ukazatele nemají charakter závazných úkolů; slouží k informaci organizací o potřebách a zdrojích společnosti. Organizace průzkumem trhu, jednáním se svými odběrateli a dodavateli a zejména uzavíráním dlouhodobých a jiných smluv zpřesňují proporce státního plánu, vyjádřené orientačními ukazateli, a o zpřesnění informují nadřízený orgán.

[2] Orgány hospodářského řízení analyzují odchylky skutečného hospodářského vývoje od orientačních ukazatelů státního plánu a na základě toho činí závěry pro operativní používání ekonomických nástrojů řízení a pro opatření v oblasti využití rezerv, v oblasti dovozu, investic apod. Jestliže by odchylky skutečného vývoje od proporcí státního plánu, vyjádřených orientačními ukazateli, ohrozily podstatně splnění základních cílů státního

plánu, uloží vláda další závazné limity, popř. uloží ústředním orgánům (krajským národním výborům), aby zajišťovaly proporce státního plánu mimořádnými závaznými úkoly (§ 10 odst. 5), a to v případech, kdy použití ekonomických nástrojů by nebylo účinné.

§ 14

(1) Orgán hospodářského řízení, který ukládá nebo navrhuje uložení závazného úkolu výroby, jiných výkonů nebo dodávek, je povinen zjistit, zda stanovením závazného úkolu nedojde ke zhoršení hospodářského výsledku v takovém rozsahu, že by byl ohrožen žádoucí vývoj mezd. V takovém případě je povinen provést nebo navrhnout potřebné změny ekonomických nástrojů řízení, popř. zajistit též úměrné ekonomické vyrovnání nepříznivých hospodářských důsledků.

(2) V případech, kdy na úseku výroby, jiných výkonů nebo dodávek ústřední orgány, národní výbory nebo oborová ředitelství rozšíří okruh závazných úkolů (§ 10 odst. 5 a 6), jsou tyto orgány povinny hradit skutečné škody, vzniknou-li v důsledku uložení takového mimořádného úkolu.

(3) Organizace se mohou domáhat úhrady podle odst. 2, jen ohlásí-li a zdůvodní-li nadřazenému orgánu ve lhůtě jím stanovené rozsah nepříznivých hospodářských důsledků.

Hlava 2

Plánovací proces

§ 15

(1) Vypracování státního plánu rozvoje národního hospodářství řídí podle pokynů vlády Státní plánovací komise (část tohoto plánu, týkající se rozvoje vědy a techniky, se Státní komisí pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky); zúčastní se ho ústřední orgány, Slovenská národní rada a krajské národní výbory, jakož i vědecké instituce a výzkumné ústavy. Vypracování hospodářských plánů socialistických organizací řídí nadřazené ústřední orgány (u organizací řízených národními výbory příslušné národní výbory ve spolupráci s ústředními orgány).

(2) Účast Národního shromáždění na rozpracování zásadních otázek rozvoje národního hospodářství a na vypracování státního plánu rozvoje národního hospodářství se řídí usnesením Národního shromáždění č. 182/1964 Sb.

(3) Postup při vypracování státního plánu rozvoje národního hospodářství se řídí metodickými pokyny Státní plánovací komise.

Dlouhodobý plán

§ 16

Při vypracování dlouhodobého plánu ústřední orgány, Slovenská národní rada, národní výbory,

oborová ředitelství a organizace konfrontují své záměry s koncepcí obsaženou ve směrnici stanovené vládou a navrhuji nadřazeným orgánům případné úpravy, doložené ekonomickými rozbory. Orgány hospodářského řízení a organizace pracují při tvorbě dlouhodobého plánu metodou postupného přibližování k nejvhodnějšímu řešení. Vypracovávají postupně několik, vždy hlouběji propracovaných návrhů plánu, a vzájemně porovnávají různé varianty řešení.

§ 17

(1) Směrnici pro vypracování dlouhodobého státního plánu rozvoje národního hospodářství stanoví vláda na podkladě návrhu Státní plánovací komise (včetně směrnice pro vypracování dlouhodobého plánu rozvoje vědy a techniky na podkladě návrhu Státní plánovací komise a Státní komise pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky). Směrnice obsahuje

- a) dlouhodobě působící ekonomické nástroje řízení,
- b) směrné úkoly a směrné limity pro vypracování státního plánu,
- c) orientační ukazatele.

(2) Na podkladě směrnice stanovené vládou rozpracuje ústřední orgán směrné úkoly a směrné limity a orientační ukazatele na oborová ředitelství a jím přímo řízené organizace. Obdobně postupují i národní výbory a Slovenská národní rada. Pro stanovení odvodů platí ustanovení § 30 až 38 a § 46 až 48.

(3) Oborové ředitelství (řídící národní výbor) rozpracuje na podniky stanovené dlouhodobě působící ekonomické nástroje řízení; směrné úkoly a směrné limity a orientační ukazatele rozepíše na podniky v rozsahu a formě odpovídající stupni soustředění řídicí a plánovací agendy na oborovém ředitelství (řídícím národním výboru).

§ 18

(1) Státní plánovací komise vypracuje návrh dlouhodobého státního plánu rozvoje národního hospodářství na podkladě návrhů ústředních orgánů, Slovenské národní rady a krajských národních výborů a po projednání s nimi jej předloží vládě. Návrh plánu rozvoje vědy a techniky předkládají společně Státní plánovací komise a Státní komise pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky a návrhy plánu investiční výstavby a projektových prací Státní plánovací komise ve spolupráci se Státní komisí pro investiční výstavbu.

(2) Na návrh vlády projednává dlouhodobý plán rozvoje národního hospodářství Národní shromáždění a schvaluje jej formou zákona (§ 4 zákona č. 183/1964 Sb.).

(3) Ústřední orgány sdělí podřízeným organizacím orientační ukazatele dlouhodobého plánu a zabezpečí vládou uložené závazné úkoly a závazné limity; postupují přitom podle § 10 odst. 4 a 5. Národní výbory postupují při zajištění dlouhodobého státního plánu rozvoje národního hospodářství podle § 21 a orgány Slovenské národní rady podle § 20.

(4) Pětiletý plán badatelského výzkumu schvaluje vláda; k jeho provedení a ke schvalování nutných změn a doplňků zmocňuje Československou akademii věd.

(5) Oborová ředitelství (řídící národní výbory) převedou závazné úkoly a závazné limity na podřízené organizace způsobem, který zabezpečí jejich splnění a který odpovídá soustředění řídící a plánovací agendy na oborovém ředitelství (řídícím národním výboru); současně sdělí podřízeným organizacím orientační ukazatele. Přitom postupují podle ustanovení § 10 odst. 6.

§ 19

Prováděcí plán

(1) Návrh státního prováděcího plánu rozvoje národního hospodářství vypracovává na základě prověřených návrhů ústředních orgánů, Slovenské národní rady a krajských národních výborů Státní plánovací komise; předkládá jej vládě s informací o variantách řešení úkolů prováděcího plánu a s návrhem na stanovení ekonomických nástrojů, kterými bude třeba podněcovat splnění plánu.

(2) Pro zajištění závazných úkolů a závazných limitů státního prováděcího plánu platí obdobně ustanovení § 18 odst. 3 a 5.

§ 20

Plán rozvoje národního hospodářství na Slovensku

(1) Návrhy plánu rozvoje národního hospodářství na Slovensku vypracovává ve funkci plánovacího orgánu Slovenské národní rady a ve funkci oblastního orgánu Státní plánovací komise Slovenská plánovací komise, a to ve spolupráci s ústředními orgány, ostatními orgány Slovenské národní rady, krajskými národními výbory, oborovými ředitelstvími a organizacemi. V odvětvích, ve kterých působí pověřenci Slovenské národní rady, zúčastňují se příslušná pověřenectva a komise Slovenské národní rady procesu tvorby plánu tím, že vypracovávají návrhy plánů a v rozsahu stanoveném vládou provádějí jejich rozpracování a odpovídají za jejich realizaci.

(2) Slovenská plánovací komise předkládá návrh plánu předsednictvu Slovenské národní rady a Státní plánovací komisi. Při vypracování návrhu plánu rozvoje hospodářství na Slovensku vychází z návrhů plánů vypracovaných pověre-

nectvy, komisemi a ostatními výkonnými orgány Slovenské národní rady a z návrhů hospodářských plánů za podniky (a ve vymezeném rozsahu i za závody) na Slovensku, které předkládají oborová ředitelství Slovenské plánovací komisi, popř. příslušným pověřenectvům a komisím Slovenské národní rady.

(3) Ústřední orgány a oborová ředitelství projednávají se Slovenskou plánovací komisí, popř. s příslušnými výkonnými orgány Slovenské národní rady, zásadní otázky rozvoje jednotlivých oborů na Slovensku, především umísťování nových závodů, pořadí naléhavosti investičních akcí, návrhy technickoekonomických koncepcí, zaměření výrobních programů a jejich rozmístění, základní úkoly v oblasti ekonomických nástrojů, organizaci výrobně technické základny a otázky výchovy a přípravy kvalifikovaných kádrů.

(4) Vláda stanoví závazné úkoly plánu za hospodářství na Slovensku

- a) Slovenské národní radě za hospodářství, které přímo řídí;
- b) ústředním orgánům v rámci jejich celkových závazných úkolů a v případech, kdy slovenské národní orgány vystupují jako nositelé závazných úkolů, též za pověřenectva;
- c) národním výborům na Slovensku na základě návrhu předloženého Státní plánovací komisí po projednání s příslušnými orgány Slovenské národní rady.

Rozhodující úkoly z hlediska rozvoje hospodářství na Slovensku stanoví vláda jako závazné úkoly v územním průřezu.

(5) Stanoví-li vláda některé nástroje ekonomického řízení bezprostředně pro oborová ředitelství, určí úkoly za Slovensko ve všech případech, kdy je to potřebné pro zajištění úkolů rozvoje hospodářství na Slovensku a pro účelné rozmístění výrobních sil.

§ 21

Plány hospodářství řízeného národními výbory

Krajské národní výbory rozpracovávají závazné úkoly, závazné limity a orientační ukazatele dlouhodobého a prováděcího státního plánu rozvoje národního hospodářství a stanoví ekonomické nástroje řízení podřízeným organizacím a národním výborům nižších stupňů; závazné úkoly a závazné limity mohou národní výbory rozpracovat a stanovit pro podřízené organizace a národní výbory i v jiné než vládou stanovené formě. Počet a rozsah závazných úkolů a závazných limitů může národní výbor rozšířit jen v případě, vyžaduje-li to nezbytný zájem uspokojení místních potřeb a nenaruší-li to ekonomickou samostatnost organizace. Jinak může uložit mimořádný závazný úkol za podmínek uvedených v § 10 odst. 5 a 6.

§ 22

Oblastní plány

(1) K zajištění proporcionality rozvoje hospodářství na svém území vypracovávají krajské národní výbory návrhy plánů rozvoje oblastí.

(2) Ústřední orgány, orgány Slovenské národní rady, oborová ředitelství a jim podřízené organizace jsou povinny předkládat krajským národním výborům jako podklad pro vypracování návrhů plánů rozvoje oblastí návrhy svých plánů v oblastním členění, a to v rozsahu stanoveném metodickými pokyny Státní plánovací komise. S krajskými národními výbory jsou povinny též projednávat své rozvojové úkoly, vztahující se k celkovému rozvoji hospodářství na území jednotlivých krajů; protokol o těchto jednáních je podkladem pro vypracování jejich plánů.

(3) Krajské národní výbory poskytují ústředním orgánům, Slovenské národní radě, oborovým ředitelstvím a jim podřízeným organizacím podklady a údaje potřebné pro jejich činnost z hlediska hospodářského rozvoje oblastí, zejména údaje o zdrojích pracovních sil, bytové výstavbě, vodo- hospodářských podmínkách a výstavbě zařízení na úseku hospodářství řízeného národními výbory.

§ 23

Změny prováděcího plánu

(1) Závazné úkoly a závazné limity stanovené státním prováděcím plánem může změnit jen vláda a v rozsahu jejího zmocnění Státní plánovací komise, Státní komise pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky, Slovenská národní rada, popř. ministři (vedoucí ústředních orgánů) a rady krajských národních výborů.

(2) Ústřední orgány, Slovenská národní rada a národní výbory mohou provést změny jen v rámci jim stanovených závazných úkolů a závazných limitů.

(3) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně i pro změny stanovených operativních ekonomických nástrojů.

(4) Návrh na změnu podle odstavců 1 až 3 může předložit příslušný orgán, popř. organizace, za podmínek uvedených v § 14. V návrhu na změnu musí vyčíslit její vliv na ostatní údaje svého plánu, vliv na plány dodavatelů a odběratelů, popř. jiných změnou dotčených organizací. K návrhu na změnu závazného úkolu dodávek musí přiložit vždy stanovisko odběratelů. Návrh musí vždy řešit důsledky změn na hospodaření dotčených organizací.

(5) Návrhy na změny podle odstavce 1 předkládá příslušný ústřední orgán nebo krajský národní výbor po projednání se Státní plánovací komisí, Státní komisí pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky, ministerstvem financí, popř. s dalšími zúčastněnými ústředními orgány a krajskými ná-

rodními výbory, krajský národní výbor též po projednání s příslušným ústředním orgánem.

(6) Návrhy na změny podle odstavců 1 až 3, týkající se úkolů rozvoje hospodářství na Slovensku, jakož i změny týkající se plánů národních výborů na Slovensku, musí být předem projednány s příslušnými orgány Slovenské národní rady.

(7) Návrhy na změny podle odstavce 2, které se dotýkají též státního rozpočtu, musí být předem projednány s ministrem financí; přesahují-li zmocnění ministra financí nebo požádá-li o to ministr financí, předloží příslušný ústřední orgán (Slovenská národní rada, krajský národní výbor) návrh vládě.

(8) Podrobnosti o změnách plánu investiční výstavby, prováděných ústředními investory, stanoví Státní plánovací komise.

(9) Pokud změnou plánu bude zvýšen původně stanovený závazný úkol ve výrobě, jiných výkonech nebo dodávkách, postupuje se podle ustanovení § 14.

ČÁST TŘETÍ**EKONOMICKÉ NÁSTROJE****Hlava 1****Ekonomické nástroje, hrubý důchod a zisk**

§ 24

Orgány hospodářského řízení jsou povinny používat ekonomických nástrojů tak, aby v podnicích vytvářely hmotný zájem zdokonalovat a rozšiřovat výrobu, pružně ji přizpůsobovat potřebám společnosti a zvyšovat produktivitu práce, opírající se o soustavné využívání nové techniky.

§ 25

Jako dlouhodobých ekonomických nástrojů se používá:

- odvodu stanoveného procentní sazbou ze zůstatkové ceny základních prostředků (dále jen „odvod ze základních prostředků“),
- podílu, popř. odvodu z odpisů základních prostředků,
- odvodu z hrubého důchodu nebo ze zisku, stanoveného pevnou sazbou, popř. též pevnou částkou nebo pravidly pro její určení.

§ 26

Jako operativních ekonomických nástrojů se používá zejména:

- cen, cenových přírážek a srážek, dotací, daně z obrátu,
- tarifů, mzdových forem, norem spotřeby práce a jiných nástrojů mzdového soustav,

- dodatkových odvodů a slev z odvodů podle zvláštních předpisů,
- stanovení přidělů do jednotlivých fondů,
- účelových dotací,
- provozních a investičních úvěrů a úroků z nich,
- devizových úvěrů,
- povinné účasti výrobních hospodářských jednotek a hospodářských organizací na úhradě oborových investic,
- nástrojů zajišťování oblastní proporcionality,
- nástrojů hmotné zainteresovanosti na zvyšování efektivnosti zahraničního obchodu a na tvorbě a úsporách devizových prostředků,
- odčerpání neoprávněně získaných prostředků na základě hodnocení výsledků a revizí,
- penále, pokut, náhrad škod a jiných postihů.

Hrubý důchod a zisk

§ 27

(1) Hrubý důchod organizace tvoří dosažené tržby z realizace výrobků a jiných výkonů (prací a služeb) hlavní činnosti a ostatních činností, různé formy dotací k cenám, výnosy za investice, generální opravy a materiál (včetně drobných a krátkodobých předmětů) vlastní výroby a ostatní výnosy,

po odečtení daně z obratu a ostatních položek zkracujících tržby a výnosy (např. nákupní cena prodaného zboží, prodaných materiálových zásob a poddodávek, srážky poskytnuté odbytovým organizacím, částky převedené do rizikového fondu)

a po odečtení materiálních nákladů (spotřeba materiálu, výkony výrobní povahy, odpisy základních prostředků a předmětů v používání) a služeb a výdajů nevýrobní povahy.

(2) Pokud vláda nestanoví jinak, připočítává se k hrubému důchodu přírůstek, popř. odečítá se úbytek stavu nedokončené výroby, polotovarů vlastní výroby, zásob výrobků a zvířat a změny zůstatků účtů časového rozlišení nákladů a výnosů.

(3) Podrobná náplň jednotlivých složek tvorby hrubého důchodu podle odstavců 1 a 2 je stanovena v předpisech o účetnictví.

§ 28

Zisk organizace tvoří:

tržby a výnosy ze všech jejích činností a různé formy dotací k cenám,

po odečtení daně z obratu a ostatních položek zkracujících tržby a výnosy,

po připočtení přírůstku, popř. odečtení úbytku stavu zásob, uvedených v § 27 odst. 2, a změn zůstatků účtů časového rozlišení nákladů a výnosů

a po odečtení nákladů.

Hlava 2

Použití hrubého důchodu nebo zisku a odpisů v podnicích

§ 29

Použití hrubého důchodu nebo zisku

(1) Oborové ředitelství (řídící národní výbor) určí v dohodě s ústředním orgánem (krajským národním výborem), zda v podřízených podnicích bude uplatněna hmotná zainteresovanost na hrubém důchodu nebo na zisku.

(2) Hrubého důchodu nebo zisku je podnik povinen použít nejprve k úhradě svých povinností, a to:

- především k odvodům do státního rozpočtu (rozpočtu řídícího národního výboru, oborovému ředitelství);
- k úhradě pojistného nemocenského pojištění, dávek a poplatků, úroků, rozdílu placených a přijatých pokut a penále (aktivní rozdíl se připočítá) a ostatních neproduktivních výdajů podle předpisů o účetnictví;
- na splácení úvěrů, pokud nejsou uhrazovány z fondu obnovy.

(3) Po provedení úhrad podle odstavce 2 používá podnik hrubého důchodu nebo zisku k tvorbě a k doplňování

rezervního fondu,

fondu obnovy,

fondu kulturních a sociálních potřeb,

fondu pracujících (u podniků se zainteresovaností na hrubém důchodu) nebo fondu odměn (u podniků se zainteresovaností na zisku).

(4) Hrubého důchodu nebo zisku mohou podniky použít též k jiným účelům, určeným ministerstvem financí v dohodě se Státní plánovací komisí.

Odvody podniků

§ 30

(1) Podniky provádějí tyto odvody:

- a) odvod ze základních prostředků,
- b) odvod z odpisů,
- c) odvod z hrubého důchodu nebo ze zisku, který se člení zpravidla na
 - základní odvod,

— odvod z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku,

d) v případech uvedených v § 34 také dodatkové odvody.

(2) Místo odvodů podle odstavce 1 písm. c) může oborové ředitelství, popř. řídící národní výbor, stanovit podniku odvod z celkového hrubého důchodu nebo zisku.

(3) Odvody hospodářských organizací přímo řízených ústředním orgánem se provádějí na bankovní účet ústředního orgánu, který je účtem státního rozpočtu, a to nejpozději ve lhůtách platných pro oborová ředitelství.

§ 31

(1) Sazba odvodu ze základních prostředků činí v průmyslu, stavebnictví, obchodě, odbytu a zásobování 6 % ročně. U základních prostředků služeb, u prodejen a jejich vybavení, popř. u těch dalších základních prostředků ve vnitřním obchodě, které určí ministerstvo financí v dohodě se Státní plánovací komisí na návrh příslušného ústředního orgánu (krajského národního výboru), činí sazba 3 % ročně. Snížená 3% sazba se vztahuje i na základní prostředky podniků místního hospodářství, pokud jsou používány k poskytování služeb.

(2) Odvod ze základních prostředků se provádí ze zůstatkové ceny základních prostředků a z ceny investic, které nebyly ve lhůtě stanovené závazným úkolem pětiletého, popř. prováděcího plánu uvedeny do provozu.

(3) Odvod ze základních prostředků provádějí všechny státní hospodářské organizace; u bytového hospodářství národních výborů se tento odvod neprovádí.

(4) Podniky nejsou povinny provádět odvod:

- a) ze základních prostředků sloužících výlučně bytovým, zdravotnickým, školským, kulturním a tělovýchovným účelům a pro rekreaci vlastních zaměstnanců;
- b) ze základních prostředků sloužících k zlepšení čistoty vody a ovzduší a k ochraně zdraví pracujících;
- c) ze základních prostředků v konzervaci;
- d) z části ceny základních prostředků, která byla uhrazena z hrubého důchodu nebo zisku (popř. z investičního úvěru, který se z těchto zdrojů splatí), a to po dobu 5 let.

(5) Zvláštní předpisy upraví sazby odvodu ze základních prostředků sloužících obraně, bezpečnosti, státním hmotným rezervám a dopravě (včetně veřejných komunikací).

§ 32

(1) Odvod ze základních prostředků provádí podnik měsíčně ve výši jedné dvanáctiny procentní

sazby stanovené pro roční odvod, a to nejpozději čtvrtého dne před koncem běžného měsíce podle stavu k poslednímu dni předcházejícího měsíce.

(2) Odvod ze základních prostředků provádí podnik oborovému ředitelství. Podnik řízený národním výborem provádí tento odvod do rozpočtu řídícího národního výboru.

§ 33

(1) Výši a lhůty základního odvodu a odvodu z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku, popř. z celkového hrubého důchodu nebo zisku, určí ústředně řízenému podniku oborové ředitelství a podniku řízenému národním výborem řídící národní výbor na základě úkolů určených vládou, popř. národním výborem vyššího stupně, a to na dobu shodnou s obdobím, na které je určila vláda, pokud statut nestanoví jinak. Tyto odvody provádí podnik oborovému ředitelství, podnik řízený národním výborem do rozpočtu řídícího národního výboru.

(2) Přírůstkem hrubého důchodu nebo zisku je rozdíl mezi vyšším skutečným hrubým důchodem nebo ziskem za běžný rok a vypočteným hrubým důchodem nebo ziskem za rok, který bezprostředně předcházel roku, v němž v podniku byla zavedena soustava hmotné zainteresovanosti, založená na hrubém důchodu nebo zisku. Oborové ředitelství (řídící národní výbor) může podniku určit jiný způsob výpočtu přírůstku hrubého důchodu nebo zisku.

§ 34

(1) Dodatkové odvody mohou být stanoveny:

- a) při nežádoucím vývoji mezd a při neoprávněném zvýšení cen podle zvláštních předpisů, které též určí kam se prostředky odvedou;
- b) k odčerpání úspor z neinstalování nebo z neprovozování zařízení na ochranu pracovníků a na zajišťování čistoty ovzduší a vod oborovým ředitelstvím nebo řídícím národním výborem (popř. ústředním orgánem nebo krajským národním výborem) do jejich rezervního fondu, fondu rezerv a rozvoje, popř. finanční rezervy, a to podle jimi stanovených pravidel nebo podle zásad obsažených v kolektivní smlouvě;
- c) k uplatnění hmotné odpovědnosti za efektivnost investiční výstavby, a to oborovým ředitelstvím při zařazování jmenovitých investic do plánu v rámci stanovených ekonomických podmínek a pravidel pro financování investiční výstavby podle zvláštních předpisů, které vydá Státní plánovací komise, ministerstvo financí a Státní komise pro investiční výstavbu;
- d) k zajišťování oblastní proporcionality; tyto prostředky se odvedou do státního rozpočtu, popř. do rozpočtu příslušného národního výboru.

(2) Další dodatkové odvody může stanovit vláda a v případech jí stanovených oborová ředitelství (řídící národní výbory a příslušné ústřední orgány pro jimi přímo řízené organizace).

§ 35

Místo dotací k cenám může nadřízený orgán (řídící národní výbor) stanovit podnikům slevy z odvodů z hrubého důchodu nebo zisku, popřípadě pevné částky slev odvodů ze základních prostředků. Přitom nesmějí být dotčeny vztahy ke státnímu rozpočtu.

§ 36

Odpisy základních prostředků

(1) Podnik odvádí oborovému ředitelství (řídícímu národnímu výboru) odpisy ve výši a lhůtách, které oborové ředitelství (řídící národní výbor) stanoví v dlouhodobém plánu, popř. zpřesní v prováděcím plánu. Zbývající část odpisů převede podnik do svého fondu obnovy.

(2) O zůstatkovou cenu likvidovaných základních prostředků zvýší podnik odpisy; o částku, která byla odepsána nad pořizovací cenu základních prostředků, odpisy sníží. Při prodeji základních prostředků se obdobně odpisy upraví o rozdíl mezi zůstatkovou a prodejní cenou. Výjimky při likvidaci celých závodů povoluje na návrh ústředního orgánu (krajského národního výboru) ministerstvo financí po dohodě se Státní plánovací komisí a Ústřední komisí lidové kontroly a statistiky.

(3) Výpočet zůstatkové ceny základních prostředků určují předpisy o účetnictví.

Fondy podniků

§ 37

Rezervní fond

(1) Podnik je povinen si zřídit ke krytí výkyvů v hospodaření rezervní fond. Minimální výši tohoto fondu stanoví podniku jeho nadřízený orgán.

(2) Podnik vytváří, doplňuje a používá rezervního fondu podle vládou schválených zásad, především k zajištění výplaty mezd za individuální výsledky práce, pokud k jejich úhradě nestačí fond pracujících.

(3) Po úhradách provedených podle odstavce 2 může podnik použít prostředků rezervního fondu k financování jakýchkoliv potřeb, o nichž rozhoduje ve své pravomoci, za předpokladu, že minimální výše rezervního fondu zůstane zachována.

(4) Použití prostředků rezervního fondu na účely, pro něž jsou zřízeny fondy podniků, se uskutečňuje převodem do těchto fondů.

§ 38

Rizikový fond

(1) V podnicích provozujících maloobchodní činnost se vytváří rizikový fond, zejména pro krytí sezónního snížení cen a ztrát zboží, vznikajících jeho přirozenou povahou.

(2) I v ostatních podnicích se může, povolí-li to ministerstvo financí v dohodě se Státní plánovací komisí na návrh ústředního orgánu, vytvářet rizikový fond (fond pojistný, zajišťovací, záruční, záručních oprav).

(3) Zdroje fondů uvedených v odstavcích 1 a 2, způsob jejich použití, jakož i jejich minimální výši určí příslušný ústřední orgán (u hospodářství řízeného národními výbory v dohodě s krajskými národními výbory) podle zásad stanovených ministerstvem financí v dohodě se Státní plánovací komisí. Rizikový fond se vytváří především na vrub tržeb.

§ 39

Fond obnovy

(1) Fond obnovy zahrnuje kromě prostředků, které se podnikům ponechávají z odpisů, též příděly z hrubého důchodu nebo zisku, prostředky převedené z jiných fondů a příspěvky od jiných organizací a orgánů, popř. i účelové dotace ze státního rozpočtu. Dalším zdrojem jsou i celkové výsledky z prodeje a likvidace přebytných a neupotřebitelných základních prostředků a nedokončených investic, pokud tržby (výnosy) převyšují náklady spojené s jejich prodejem (likvidací). Jestliže náklady spojené s prodejem (likvidací) základních prostředků převyšují tržby (výnosy), hradí se rozdíl z fondu obnovy.

(2) Fond obnovy slouží k financování podnikových investic (včetně generálních oprav, příslušné projektové dokumentace a příslušných tzv. jiných investic), popř. ke splácení investičních úvěrů poskytnutých na tyto investice. Státní plánovací komise v dohodě s ministerstvem financí může stanovit, že prostředků fondu obnovy se používá i k financování oborové výstavby, která má charakter obnovy.

§ 40

Fond kulturních a sociálních potřeb

(1) Fond kulturních a sociálních potřeb se tvoří přídělem z hrubého důchodu nebo zisku, a to minimálně ve výši stanovené vládou. Dohodou mezi vedením podniku a příslušným orgánem Revolučního odborového hnutí může být tento příděl zvýšen; nesmí však tím být ohroženy úhrady jiných závazků a potřeb podniku.

(2) O použití prostředků fondu kulturních a sociálních potřeb platí zvláštní předpis.

(3) Fond kulturních a sociálních potřeb může být zvýšen převody prostředků z rezervního fondu

a z fondu pracujících. Převody prostředků z fondu kulturních a sociálních potřeb do jiných fondů a na jiné účely musí schválit příslušný orgán Revolučního odborového hnutí; nejsou dovoleny převody do fondu pracujících.

§ 41

Fond pracujících

(1) Fond pracujících zahrnuje:

- a) u podniků se zainteresovaností na hrubém důchodu prostředky na mzdy za individuální výsledky práce (tj. včetně prémie a odměn za individuální výsledky práce), na podíly na hospodářských výsledcích a prostředky na ostatní osobní výdaje;
- b) u podniků se zainteresovaností na zisku základní mzdový fond, fond odměn (pro prémie a odměny za individuální výsledky práce a podíly na hospodářských výsledcích) a prostředky na ostatní osobní výdaje.

(2) Z fondu pracujících je možno převádět po dohodě s příslušným orgánem Revolučního odborového hnutí prostředky

- a) do rezervního fondu,
- b) po dosažení minimální výše rezervního fondu (§ 37) do všech ostatních fondů. Převody z jiných fondů do fondu pracujících nejsou dovoleny, s výjimkou doplňování z rezervního fondu podle § 37.

(3) Do fondu pracujících se převádějí účelové dotace od nadřízených, popř. jiných orgánů na prémie a odměny za splnění společensky důležitých úkolů, jako splnění významných vývozních úkolů apod. Tyto prostředky jsou zásadně vyhrazeny určeným účelům.

(4) Způsob použití fondu pracujících a postup v případě nesouladu mezi tvorbou prostředků na mzdy a jejich potřebou stanoví mzdové předpisy, popř. kolektivní smlouvy.

§ 42

Financování oběžných prostředků

Oběžné prostředky podniků jsou kryty

- a) volnými prostředky provozní povahy (stálá pasíva, volné prostředky podnikových fondů, přechodně nerozdělený hrubý důchod nebo zisk a ostatní volné prostředky),
- b) provozními úvěry.

§ 43

Financování technického rozvoje

(1) Náklady na technický rozvoj v podnicích za řešení úkolů pro vlastní potřebu se hradí z fondu

technického rozvoje podniku. Fond technického rozvoje podniku se tvoří z nákladů podle zásad stanovených zvláštními předpisy. Tento objem určí podnik oborové ředitelství (řídící národní výbor) v dlouhodobém plánu.

(2) Fond technického rozvoje podniku nezřizují účelové výzkumné a vývojové ústavy.

§ 44

Převody investičních prostředků

(1) Částky podílů z odpisů převádí podnik na svůj investiční účet současně s odvodem z odpisů.

(2) Částky určené k převodu do fondu obnovy z hrubého důchodu nebo zisku, jakož i z jiných fondů a výsledky z prodeje a likvidace základních prostředků a nedokončených investic převede podnik na svůj investiční účet nejpozději ve lhůtě stanovené pro předložení ročních účetních výkazů.

Hlava 3

Použití hrubého důchodu nebo zisku a odpisů výrobní hospodářskou jednotkou

§ 45

(1) Oborové ředitelství vytváří z odvodů z hrubého důchodu nebo zisku a z odvodů z odpisů podřízených podniků centralizované prostředky.

(2) Centralizovaných prostředků používá oborové ředitelství

- především k odvodům do státního rozpočtu,
- k tvorbě a doplňování oborových fondů,
- k financování své činnosti a přidružených útvarů a k tvorbě svých fondů podnikového charakteru, a to pokud nejsou kryty vlastními příjmy,
- k úhradě výdajů spojených s uložením mimořádných úkolů podnikům,
- k jiným účelům, určeným ministerstvem financí v dohodě se Státní plánovací komisí nebo s jejich souhlasem.

(3) Centralizované prostředky oborového ředitelství se zvyšují o přijaté pokuty, jakož i o úroky z půjček a o jiné obdobné platby od podřízených podniků.

(4) Náklady činnosti oborového ředitelství a přidružených útvarů a tvorba oborového fondu technického rozvoje z centralizovaných prostředků se z hlediska stanovení odvodů z hrubého důchodu nebo zisku považují za náklady výrobní hospodářské jednotky.

Odvody výrobní hospodářské jednotky

§ 46

(1) Výrobní hospodářské jednotky provádějí z centralizovaných prostředků do státního rozpočtu

- a) základní odvod,
- b) odvod z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku,
- c) odvod z odpisů základních prostředků.

(2) Místo základního odvodu a odvodu z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku může být výrobní hospodářské jednotce určen odvod z celkového hrubého důchodu nebo zisku.

(3) Výrobní hospodářské jednotky provádějí do státního rozpočtu souhrnně za podřízené organizace též odvod ze základních prostředků (§ 31 a 32), popř. i určené dodatkové odvody.

(4) Základní odvod, odvod z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku, popř. jiné formy odvodu stanoví vláda jednotlivým výrobním hospodářským jednotkám na návrh příslušných ústředních orgánů, dohodnutý se Státní plánovací komisí a s ministerstvem financí a předložený souhrnně Státní plánovací komisí, a to nejméně na dobu tří let. Obdobně stanoví vláda odvody pro krajské národní výbory za odvětví řízená národními výbory, a to na návrh krajských národních výborů, dohodnutý se Státní plánovací komisí (popř. Slovenskou národní radou) a s ministerstvem financí a předložený souhrnně Státní plánovací komisí.

(5) Pro případy objektivně zdůvodněného poklesu hrubého důchodu (popř. zisku) proti výchozímu roku za celou výrobní hospodářskou jednotku stanoví vláda na návrh příslušného ústředního orgánu (příslušného krajského národního výboru), dohodnutý se Státní plánovací komisí a s ministerstvem financí, pravidla pro úměrné snižování základního odvodu.

§ 47

Způsob provádění odvodů

(1) Oborové ředitelství (podnik řízený přímo ústředním orgánem) dohodne s pobočkou banky rozdělení ročního základního odvodu a odvodu z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku, popř. ročního odvodu z celkového hrubého důchodu nebo zisku, na jednotlivá čtvrtletí. Nejpozději třetího dne před koncem každého měsíce odvádí oborové ředitelství do státního rozpočtu po jedné třetině částky dohodnutého čtvrtletního odvodu.

(2) Odvod z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku, popř. z celkového hrubého důchodu nebo zisku, se dodatečně čtvrtletně upravuje podle hrubého důchodu nebo zisku skutečně dosaženého za dobu od počátku roku do konce příslušného čtvrtletí. Odvod se upraví o částku vypočtenou z rozdílu

mezi skutečně dosaženým a na totéž období plánovaným hrubým důchodem nebo ziskem, odpovídající procentní sazbě stanovené výrobní hospodářské jednotce pro odvod z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku, popř. z celkového hrubého důchodu nebo zisku.

(3) Na návrh výrobní hospodářské jednotky může jí příslušná pobočka Státní banky československé výjimečně povolit úpravu odvodů měsíčně.

(4) Přepatek nebo nedoplatek vyplývající z úprav podle odstavců 2 a 3 zúčtuje se při nejbližším odvodu z hrubého důchodu nebo zisku.

(5) Odvod ze základních prostředků provádí oborové ředitelství do státního rozpočtu nejpozději třetího dne před koncem každého měsíce, a to za všechny podřízené organizace ve výši podle § 31. Tato lhůta platí i pro případné dodatkové odvody prováděné do státního rozpočtu prostřednictvím oborového ředitelství.

(6) Odvody se provádějí na bankovní účet ústředního orgánu, který je účtem státního rozpočtu.

§ 48

Odpisy základních prostředků

(1) Ústřední orgán určí — na základě vládního stanoveného plánu investiční výstavby a pravidel pro stanovení podílu z odpisů pro fondy obnovy — výrobním hospodářským jednotkám podíl z odpisů na financování oborových investic a podíl z odpisů pro fondy obnovy, a to nejméně na dobu tří let.

(2) Zbývající část odpisů odvádí výrobní hospodářská jednotka do státního rozpočtu, a to nejpozději třetího dne před koncem každého měsíce po jedné třetině částky odpisů, plánované k odvodu na příslušné čtvrtletí.

(3) Odvody z odpisů se dodatečně čtvrtletně upravují podle skutečných odpisů zúčtovaných za dobu od počátku roku do konce příslušného čtvrtletí. Vyplýve-li z těchto úprav přeplatek nebo nedoplatek, zúčtuje se při nejbližším odvodu z odpisů.

(4) Ustanovení § 47 odst. 6 platí obdobně.

Oborové fondy

§ 49

Oborové ředitelství vytváří tyto oborové fondy:

- rezervní fond,
- fond oborové výstavby,
- fond technického rozvoje.

§ 50

Rezervní fond

(1) Oborové ředitelství je povinno zřídít ke krytí výkyvů v hospodaření rezervní fond. Zásady

pro tvorbu a použití rezervního fondu a jeho minimální výši stanoví vláda při schválení prováděcího plánu rozvoje národního hospodářství.

(2) Z rezervního fondu mohou být poskytovány též bezúročné, popř. úročitelné půjčky podnikům k zajištění výplaty mezd za individuální výsledky práce, pokud podniky k tomu účelu nemají dostatek prostředků ve fondu pracujících ani ve svém rezervním fondu. Prostředků rezervního fondu může být též použito k úhradě převzatých záruk za úvěr na mzdy, poskytnutý podnikům bankou.

(3) Ustanovení § 37 odst. 3 platí obdobně.

§ 51

Fond oborové výstavby

Z odpisů odvedených podniky, popř. z ostatních centralizovaných prostředků a účelových dotací ze státního rozpočtu, vytvoří oborové ředitelství fond oborové výstavby. Z tohoto fondu financuje oborové ředitelství podnikům oborovou výstavbu; k doplnění může banka poskytnout investorovi úvěr.

§ 52

Fond technického rozvoje

(1) K financování úkolů technického rozvoje vytváří oborové ředitelství z centralizovaných prostředků, popř. z účelových dotací ze státního rozpočtu a z dalších zdrojů podle zvláštních předpisů fond technického rozvoje.

(2) Minimální výši fondu technického rozvoje v souhrnu za podniky i oborová ředitelství stanoví vláda závazně dlouhodobým plánem.

Hlava 4

Změny odvodů a pokuty za opožděné odvody

§ 53

Změny odvodů

(1) Základní odvod z hrubého důchodu nebo zisku a sazby odvodů z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku (popř. odvody z celkového hrubého důchodu nebo zisku), jakož i podíly nebo odvody z odpisů základních prostředků, mohou být měněny orgánem, který je stanovil, a to pouze:

- při rozsáhlejších organizačních změnách výrobních hospodářských jednotek;
- v souvislosti s podstatnou změnou dlouhodobého plánu;
- při podstatné změně rozsahu mezioblastních a mezikrajských přesunů stavebních prací, při změně rozsahu staveb zabezpečovaných závaz-

nými úkoly [§ 10 odst. 1 písm. b)] a změně rozsahu prací v krajích soustředěné výstavby;

- při změnách velkoobchodních cen v případech stanovených zvláštními předpisy;
- jestliže uložením závazného úkolu by se vytvářely prostředky použitelné k nezaslouženému zvýšení mezd.

(2) Usnesením vlády mohou být základní odvody, popř. odvody z celkového hrubého důchodu nebo zisku, upraveny v souvislosti se zaváděním (rozšiřováním) účasti podniků na úhradu oborových investic.

§ 54

Pokuty za opožděné odvody

(1) Neprovede-li oborové ředitelství, popř. podnik, odvod do státního rozpočtu včas a v plné výši, zaplatí do státního rozpočtu za každý den prodlení pokutu ve výši 1 ‰ z částky včas neodvedené.

(2) Neprovede-li podnik odvod oborovému ředitelství (řídícímu národnímu výboru) včas a v plné výši, může oborové ředitelství (řídící národní výbor) uložit podniku, aby mu zaplatil za každý den prodlení pokutu ve výši 1 ‰ z částky včas neodvedené.

Hlava 5

Ekonomické nástroje k zajišťování oblastní proporcionality

§ 55

(1) K zajištění potřebného rozmístění výrobních sil a oblastní proporcionality se používají tyto ekonomické nástroje:

- účelové dotace na úhradu zvýšených investičních nákladů souvisejících s umístěním podnikových a oborových investic do okresů nebo míst vládou předem stanovených;
- snížení procenta odvodu ze základních prostředků o jednu třetinu, a to nejdéle na 5 let k vyrovnání zvýšených provozních nákladů nových závodů v okresech a místech stanovených vládou;
- ukládání hmotného postihu za překročení stanoveného limitu pracovních sil a za neplnění závazných úkolů životního prostředí.

(2) V případě, kde nebude možno postupovat podle odstavce 1, lze u nově zahajovaných staveb ve vybraných oblastech použít stanovení dodatkového odvodu z hrubého důchodu (zisku), nebo účasti investorů na úhradě vyvolaných investic.

§ 56

Obory, činnosti, okresy a místa, pro něž budou používány ekonomické nástroje podle § 55, stanoví předem vláda. Způsob používání těchto nástrojů

určí ministerstvo financí v dohodě se Státní plánovací komisí, a pokud jde o Slovensko, též v dohodě se Slovenskou národní radou.

Hlava 6

Ceny

§ 57

(1) Ekonomicky odůvodněný vývoj a působení cen se řídí pomocí

- plánu vývoje cen,
- kategorizace cen,
- tvorby cen nových výrobků,
- provádění změn cen,
- kontroly cen,
- odčerpání prostředků podniků, získaných neoprávněným zvýšením cen.

(2) Způsob vypracování plánu vývoje cen upravuje Státní plánovací komise metodickými pokyny.

(3) Zásady pro plánování, tvorbu a kontrolu cen a pro vymezení působnosti v oboru tvorby a kontroly cen stanoví zvláštní předpisy. Tyto předpisy též stanoví, ve kterých případech bude ústřední orgán (krajský národní výbor) oprávněn odčerpávat dodatkovým odvodem do státního rozpočtu prostředky, které organizace získá neoprávněným zvýšením cen, porušením cenových předpisů, zhoršením jakosti výrobků nebo jiných výkonů (§ 34).

Hlava 7

Ekonomické nástroje k zabezpečení efektivnosti investic

§ 58

(1) Investiční výstavba se provádí formou jmenovitých, oborových a podnikových investic.

(2) Jmenovité investice stanoví vláda; zároveň stanoví jejich rozpočtové náklady, kapacity, popř. jiné technickoekonomické ukazatele a lhůty uvedení do provozu, určí organizace odpovědné za přípravu a vybudování investic a pokud předpokládá, že přínos jmenovitých investic není zahrnut ve stanovených odvodech, určí výši dodatkového odvodu z hrubého důchodu nebo zisku a termín, od něhož se bude dodatkový odvod platit. Jmenovité investice a příslušná projektová dokumentace i příslušné tzv. jiné investice se financují ze státního rozpočtu.

§ 59

(1) Výběr oborových investic provádějí oborová ředitelství (popř. národní výbory) ve spolupráci se Státní bankou československou v rámci

objemu stanoveného státním plánem. V nezbytném rozsahu posuzuje výběr oborových investic vláda, popř. orgány jí pověřené, a to z hlediska mezioborových proporcí, oblastního rozvoje a rozestavenosti.

(2) K financování oborových investic a příslušné projektové dokumentace i tzv. jiných investic slouží fond oborové výstavby a u staveb zahájených po 1. lednu 1966 též vlastní finanční účast výrobních hospodářských jednotek a podniků a investiční úvěr.

§ 60

O podnikových investicích rozhodují podniky samostatně v rámci vymezených finančních prostředků a možností hmotného zajištění. Financování podnikových investic a příslušné projektové dokumentace i tzv. jiných investic se provádí z fondu obnovy. Podnikové investice zahrnují též generální opravy, s výjimkou odvětví a oborů, kde je povoleno zřízení fondu údržby.

Hlava 8

Úvěr a úrok

§ 61

(1) K financování svých potřeb používají podniky také úvěru. Z úvěru platí úrok.

(2) Úvěrování a úročení se řídí předpisy o úvěrování a úročení, úvěrovým plánem a zásadami úvěrové a úrokové politiky a podrobněji se upravuje úvěrovými smlouvami mezi bankou a podniky, popř. oborovými ředitelstvími (řídícími národními výbory).

(3) Základní koncepci úvěrové a úrokové politiky na období dlouhodobého plánu stanoví vláda současně se směrnicí; zásady jejího provádění v jednotlivých letech stanoví současně s prováděcím plánem.

§ 62

Jestliže banka v rámci svého oprávnění odmítne úvěr, popř. po předchozím upozornění vyloučí některé potřeby z úvěrování, jsou podniky povinny financovat tyto potřeby z hrubého důchodu (zisku), zejména z rezervního fondu (při zachování povinnosti stanovené v § 37 odst. 3) nebo z fondu pracujících.

Hlava 9

Hodnocení výsledků a revize

§ 63

(1) Při vypracování roční závěrky zjistí podnik definitivní výši hrubého důchodu nebo zisku, provede zhodnocení výsledků hospodaření za uplynulé období, provede závěrečné vypořádání svých závazků a rozhodne o definitivním rozdělení použi-

telného hrubého důchodu nebo zisku. Stejně postupují i oborová ředitelství za celou výrobní hospodářskou jednotku.

[²] Způsob vypracování roční uzávěrky a zhodnocení výsledků hospodaření stanoví Ústřední komise lidové kontroly a statistiky. Způsob závěrečného vypořádání závazků a definitivní rozdělení prostředků stanoví ministerstvo financí. Ústřední komise lidové kontroly a statistiky vydá se souhlasem vlády pravidla pro provádění periodických revizí hospodaření.

[³] Při zhodnocení výsledků hospodaření musí být zejména posouzen vývoj zdrojů, cen a mezd, uspokojování potřeb odběratelů (spotřebitelů), udržování základních prostředků, plnění plánu ozdravných opatření, vývoj jakosti výrobků a služeb, plnění kolektivních smluv apod. O odčerpání neoprávněně získaných prostředků platí § 34.

§ 64

Zůstatky finančních prostředků podniků a výrobních hospodářských jednotek se koncem roku převádějí do roku následujícího.

ČÁST ČTVRTÁ

PLÁNOVITÉ ŘÍZENÍ ORGANIZACÍ S OMEZENÝM PŮSOBENÍM HMOTNÉ ZAJINTERESOVANOSTI

§ 65

[¹] Pro hospodářské organizace a výrobní hospodářské jednotky, u nichž nejsou uplatňovány principy soustavy řízení založené na dlouhodobě působících ekonomických nástrojích (hmotná zainteresovanost na hrubém důchodu nebo na zisku), platí dosavadní předpisy s odchylkami dále stanovenými.

[²] Tyto organizace jsou řízeny převážně nástroji plánu a jsou zainteresovány na jeho plnění a překračování.

§ 66

Ustanovení částí druhé této vyhlášky platí pro hospodářské organizace a výrobní hospodářské jednotky uvedené v § 65 s těmito odchylkami:

1. jako závazné úkoly se též stanoví (především prováděcím plánem)
 - a) objem výroby (výkonů),
 - b) snížení, popř. úroveň nákladů,
 - c) úroveň zásob,
 - d) popř. zvýšení produktivity práce a další vládou stanovené úkoly; počet pracovníků se stanoví zpravidla závazným limitem;
2. ústřední orgány, oborová ředitelství a národní výbory mohou podle potřeby rozšířit okruh zá-

vazných úkolů a závazných limitů stanovených vládou;

3. neplatí ustanovení § 14.

§ 67

Ekonomické nástroje

[¹] Organizace a výrobní hospodářské jednotky provádějí odvody ze základních prostředků (podle § 31 a 32, popř. § 48 a 47) a v rozsahu stanoveném vládou i odvody z odpisů základních prostředků.

[²] Z operativních ekonomických nástrojů (§ 26) se využívá zejména:

- cen, cenových přírážek a srážek, dotací, daně z obratu,
- tarifů, mzdových forem, norem spotřeby práce a jiných nástrojů mzdových soustav,
- stanovení přidělů do jednotlivých fondů,
- provozních a investičních úvěrů a úroků z nich,
- nástrojů zajišťování oblastní proporcionality,
- podílů na tvorbě a úsporách devizových prostředků,
- odčerpání neoprávněně získaných prostředků,
- penále, pokut, náhrad škod a jiných postihů.

[³] Náplň zisku stanoví § 28.

[⁴] Výši podílu na nadplánovém zisku stanoví vláda usnesením k státnímu rozpočtu.

[⁵] Pro účely hmotné zainteresovanosti, vázané na plnění plánu nákladovosti nebo snížení nákladů, upravují organizace náklady a zisk neúčtelně o neproduktivní výdaje, popř. i o odvod ze základních prostředků.

§ 68

Použití zisku

[¹] Podniky používají zisku

- především k odvodům do státního rozpočtu (rozpočtu Řídícího národního výboru), popř. oborovému ředitelství;
- k úhradě pojistného nemocenského pojištění, dávek a poplatků, úroků, rozdílů placených a přijatých pokut a penále (aktivní rozdíl se připočítává) a ostatních neproduktivních výdajů podle předpisů o účetnictví;
- na splácení úvěrů;
- k tvorbě a doplňování fondů podle dosavadních předpisů;
- k financování nejmenovitě výstavby ve výši určené finančním plánem;

— k jiným účelům, určeným ministerstvem financí v dohodě se Státní plánovací komisí.

(2) Oborové ředitelství si vytváří z odvodů ze zisku a z odpisů podřízených podniků centralizované prostředky, jichž používá

- především k odvodům do státního rozpočtu,
- k tvorbě a doplňování oborového fondu technického rozvoje,
- k financování své činnosti a přidružených útvarů, pokud nejsou kryty vlastními příjmy,
- k jiným účelům určeným ministerstvem financí v dohodě se Státní plánovací komisí.

§ 69

(1) Pro hospodaření s celkovým mzdovým fondem (včetně premii) a s ostatními osobními výdaji platí mzdové předpisy.

(2) Pro financování oběžných prostředků platí ustanovení § 42.

(3) Pro financování technického rozvoje platí ustanovení § 43 a 52.

(4) Zůstatky finančních prostředků podniků a výrobních hospodářských jednotek se koncem roku převádějí do roku následujícího.

(5) Ustanovení o cenách (§ 57), o úvěru a úroku (§ 61 a 62), o hodnocení výsledků (§ 63) a o ekonomických nástrojích k zajišťování oblastní proporcionality (§ 55 s výjimkou dodatkových odvodů) platí obdobně.

§ 70

Investiční výstavba

(1) Investiční výstavba se provádí jako jmenovitá nebo nejmenovitá, z níž se samostatně vyčleňují drobné podnikové a místní investice.

(2) Jmenovitá výstavba se financuje ze státního rozpočtu, nejmenovitá výstavba ze zdrojů určených finančním plánem, popř. z doplňkových zdrojů určených na financování drobných podnikových a místních investic.

(3) Projektová dokumentace a tzv. jiné investice se financují obdobně jako příslušná investiční výstavba.

(4) Ustanovení § 36 odst. 2 platí obdobně.

§ 71

Ustanovení částí páté a šesté této vyhlášky platí v přiměřeném rozsahu, tj. pokud vzhledem k předchozím ustanovením přicházejí pro tyto organizace a výrobní hospodářské jednotky v úvahu.

ČÁST PÁTÁ

HOSPODAŘENÍ NÁRODNÍCH VÝBORŮ

Hlava 1

Rozpočty národních výborů (rozpočtový řád)

§ 72

Každý národní výbor sestavuje svůj rozpočet a hospodaří podle něho. Aktivním plněním úkolů zahrnutých v rozpočtu zabezpečují národní výbory úkoly dlouhodobého i prováděcího hospodářského plánu.

§ 73

(1) Rozpočty národních výborů obsahují

- a) příjmy a výdaje národních výborů (jejich orgánů) a jimi řízených rozpočtových organizací,
- b) finanční vztahy hospodářských organizací řízených národními výbory,
- c) příspěvky určené příspěvkovým organizacím,
- d) popřípadě též finanční vztahy jiných organizací.

(2) Hospodářské a rozpočtové organizace hospodaří samostatně podle svých finančních plánů a rozpočtů. Jejich povinnosti a jejich vztahy k národnímu výboru určuje podle platných předpisů národní výbor, který je řídí (řídící národní výbor).

(3) Příspěvkové organizace hospodaří samostatně podle svých rozpočtů, které nejsou součástí rozpočtu národního výboru. K plnění jejich úkolů může jim národní výbor poskytnout příspěvek podle zvláštních předpisů.

§ 74

(1) Národní výbory zabezpečují plnění svých úkolů, obsažených v rozpočtu, vlastními příjmy a dotací z vyššího (ústředního) rozpočtu.

(2) Druhy vlastních příjmů národních výborů (tj. příjmů, popř. zdrojů, s nimiž mohou disponovat) stanoví vláda dlouhodobým plánem.

(3) Národním výborům může být vládou nebo národním výborem vyššího stupně určen odvod do vyššího (popř. ústředního) rozpočtu.

(4) Vláda stanoví krajským národním výborům (a tyto pak rozpisem okresním národním výborům) podíl z odpisů na financování oborových investic a podíl z odpisů pro fondy obnovy, a to nejméně na tři roky.

(5) Národní výbory se po skončení roku podílejí na přebytcích svého hospodaření, dosažených v souladu se zájmy společnosti, a to podle zásad stanovených vládou a národním výborem vyššího stupně.

[6] Národní výbory mohou sdružovat své finanční a hmotné prostředky s prostředky jiných národních výborů a organizací k výstavbě nebo provozu zařízení, která budou sloužit občanům v jejich obvodě.

§ 75

Sestavení rozpočtu

[1] Návrhy svých rozpočtů sestavují národní výbory tak, aby plně využily všech zdrojů vlastních příjmů a co nejhospodárněji a nejefektivněji zaměřily finanční prostředky na úkoly, jejichž provedení má být rozpočtem zajištěno.

[2] Národní výbory sestavují návrhy svých rozpočtů v souladu se závaznými úkoly a závaznými limity stanovenými v dlouhodobém a prováděcím plánu rozvoje národního hospodářství. Tyto úkoly rozpracují národní výbory pro jimi řízené organizace a pro národní výbory nižšího stupně. Pro vypracování návrhů rozpočtů místních a městských národních výborů určí okresní národní výbor pouze základní, jednoduché ukazatele.

[3] Národní výbory zajistí, aby jejich rozpočty byly projednány s občany.

§ 76

Předložení a projednání rozpočtu

[1] Národní výbory předloží návrhy rozpočtu národnímu výboru vyššího stupně. Krajské národní výbory předloží návrhy rozpočtů kraje vládě a příslušným ústředním orgánům. Krajské národní výbory na Slovensku předkládají návrhy svých rozpočtů též Slovenské národní radě a jejím orgánům.

[2] Návrhy rozpočtů jednotlivých kapitol projednají příslušné ústřední orgány; své stanovisko k nim sdělí radám krajských národních výborů, vládě (popř. též Slovenské národní radě), ministerstvu financí a Státní plánovací komisi. Návrhy rozpočtů krajských národních výborů na Slovensku projednají též orgány Slovenské národní rady; pověření Sloveské národní rady pro finance vypracuje vlastní návrh rozpočtu jednotlivých krajů na Slovensku, který po projednání s orgány Slovenské národní rady předloží ministerstvu financí.

[3] Celkový návrh rozpočtů národních výborů vypracuje ministerstvo financí a projedná jej s krajskými národními výbory, Státní plánovací komisí, příslušnými ústředními orgány a pověřenectvem Slovenské národní rady pro finance. Návrh rozpočtů národních výborů předloží ministr financí vládě jako součást návrhu státního rozpočtu.

[4] Po schválení státního rozpočtu Národním shromážděním provedou národní výbory případné úpravy svých rozpočtů a předloží je ke schválení plénu národního výboru.

[5] Krajské národní výbory předloží ministerstvu financí, Státní plánovací komisi a příslušným

ústředním orgánům přehled o rozpisu některých vybraných údajů svých schválených rozpočtů v rozsahu stanoveném ministerstvem financí. Krajské národní výbory na Slovensku předloží tyto ukazatele též orgánům Slovenské národní rady. Národní výbory nižšího stupně předloží ukazatele svých schválených rozpočtů národnímu výboru vyššího stupně v rozsahu jím určeném.

§ 77

Rozpočtové hospodaření

[1] Všechny orgány národních výborů odpovídají podle své působnosti za hospodárné a efektivní plnění rozpočtu a za jeho pravidelnou kontrolu.

[2] Národní výbory hospodaří podle svých schválených rozpočtů, vypracovaných v rozsahu určeném rozpočtovou skladbou. Vytvářejí si ve svých rozpočtech rezervu, a to v potřebném a ekonomicky zdůvodněném rozsahu (rozpočtová rezerva).

[3] Národní výbory provádějí ve vlastní pravomoci potřebné změny rozpočtu, pokud si rozhodnutí o změně nevyhradil vyšší orgán.

§ 78

Přechodné výpomoci a úvěry

[1] Národní výbor vyššího stupně může poskytnout z rozpočtu nebo z fondu rezerv a rozvoje (§ 79 a 80) přechodnou výpomoc národním výborům nižšího stupně. Krajským národním výborům může poskytnout přechodnou výpomoc ministerstvo financí.

[2] K zabezpečení účelných a rentabilních potřeb nadplánového rozvoje hospodářství, který nelze zajistit z prostředků fondu rezerv a rozvoje, může být poskytnut úvěr. Poskytnutý úvěr uhradí národní výbor ze svých prostředků.

Hlava 2

Fond rezerv a rozvoje hospodářství národních výborů

§ 79

[1] Národní výbory všech stupňů vytvářejí fond rezerv a rozvoje, jehož zdroje jsou:

- a) část základního odvodu z hrubého důchodu nebo ze zisku podřízených organizací, o kterou zvýšil příslušný národní výbor částku základního odvodu, stanovenou mu vládou, popř. národním výborem vyššího stupně;
- b) podíl na odvodu z přírůstku hrubého důchodu nebo zisku hospodářských organizací řízených národními výbory ve výši stanovené v dlouhodobém plánu vládou, popř. národním výborem vyššího stupně;

c) příjmy rozpočtových organizací (včetně nerozpočtovaných příjmů), odvody zvláštních rozpočtových organizací, odvody hospodářských organizací, u nichž není uplatněna hmotná zainteresovanost na hrubém důchodu nebo zisku, a daňové příjmy získané národními výbory nad objemy stanovené v ročním rozpočtu a ponechané národním výborům podle zvláštních předpisů;

d) úspory dosažené z hospodárnějším neinvestičním výdajům rozpočtových organizací, ponechané národním výborům podle zvláštních předpisů;

e) příspěvky z fondu rezerv a rozvoje jiného národního výboru, popř. prostředky poskytnuté ústředním orgánem pro fond rezerv a rozvoje;

f) přijaté pokuty, jakož i úroky z půjček a jiné obdobné platby od podřízených podniků a od národních výborů nižšího stupně;

g) jiné zdroje stanovené zvláštními předpisy a zdroje stanovené vládou nebo orgánem jí zmocněným.

(2) Zdroje fondu rezerv a rozvoje místních a městských národních výborů tvoří celé přebytky hospodaření.

(3) Kromě fondu rezerv a rozvoje vytvářejí krajské, popř. okresní a městské národní výbory též fond oborové výstavby (§ 51).

§ 80

(1) Prostředků fondu rezerv a rozvoje používají národní výbory k těmto účelům:

a) k poskytování účelových dotací hospodářským organizacím řízeným národním výborem a k financování úkolů technického rozvoje;

b) k finančnímu krytí místních potřeb;

c) k poskytování nenávratných příspěvků národním výborům a návratných půjček do fondu rezerv a rozvoje jiných národních výborů;

d) k úhradě výdajů spojených s uložením mimořádných úkolů a k poskytování dotací na výrobky, výkony a služby;

e) na mimořádné odměny funkcionářům a pracovníkům národních výborů a rozpočtových organizací řízených národními výbory podle zvláštních předpisů;

f) k financování zvelebovacích akcí a k úhradě jiných drobných a místních investic, generálních oprav a údržby;

g) k financování spoluúčasti na některých podnikových investicích.

(2) K jiným účelům, zejména ke zvyšování plánovaného mzdového fondu a plánovaných odměn funkcionářů národních výborů, nelze prostředků fondu rezerv a rozvoje použít. Prostředků

fondu rezerv a rozvoje nesmí být použito k zakrývání nepříznivých výsledků hospodaření hospodářských organizací řízených národními výbory, k oslabování ekonomických nástrojů řízení (zejména k porušování vývoje mzdových proporcí) a ke změkčování jejich finančních plánů.

(3) Zůstatky prostředků fondu rezerv a rozvoje i fondu oborové výstavby se koncem roku převádějí do roku následujícího.

Č Á S T Š E S T Á

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

H l a v a 1

Re z e r v y

§ 81

(1) Ve směrnici pro vypracování dlouhodobého státního plánu rozvoje národního hospodářství se ústředním orgánům mohou stanovit současně se stanovením odvodů z hrubého důchodu nebo zisku též objemy finančních rezerv, které ústřední orgány používají pro ekonomické vyrovnání nepříznivých hospodářských důsledků změn plánů a rozšíření závazných úkolů a pro zajišťování hospodářské stability. Takto stanovené objemy rezerv se zvyšují o částku, o kterou na návrh ústředního orgánu vláda stanoví (§ 46 odst. 4) pro výrobní hospodářské jednotky vyšší povinnost odvodu z hrubého důchodu nebo ze zisku, než jaká byla ve směrnici uvažována. Ministerstvo zahraničního obchodu používá finanční rezervy též na vyrovnání konjunkturních výkyvů cen a jiných nepředvídaných poruch ve finančním hospodaření podniků zahraničního obchodu.

(2) Oborová ředitelství, popř. řídící národní výbory, mohou při stanovení odvodů z hrubého důchodu nebo ze zisku hospodářských organizací tvořit rezervy. Tyto rezervy mají povahu centralizovaných zdrojů, popř. rezervního fondu oborového ředitelství; u národních výborů jsou součástí fondu rezerv a rozvoje.

(3) Kromě rezerv uvedených v odstavcích 1 a 2 vytvářejí orgány hospodářského řízení a socialistické organizace pro zajištění hospodářské stability přiměřené rezervy hmotné, kapacitní nebo devizové apod.

§ 82

(1) Právo disponovat ústředními rezervami ve státním plánu rozvoje národního hospodářství, ve státním rozpočtu a v úvěrovém plánu má vláda, která může v určitém rozsahu pověřit dispozicí předsedu Státní plánovací komise, ministra financí, předsedu Státní komise pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky, generálního ředitele Státní banky československé, ministra zahraničního obchodu, popř. vedoucí jiných ústředních orgánů nebo slovenských národních orgánů. Přitom vláda zároveň

stanoví pravidla pro hospodaření s těmito rezervám.

[2] Právo disponovat s rezervami v hospodářských plánech národních výborů a v hospodářských plánech socialistických organizací má vždy vytvářející orgán nebo organizace. Účelové rezervy mohou být použity jen k určenému účelu.

[3] Rezervy (základních) mzdových fondů, které si při rozpisu ročního plánu ponechaly orgány a organizace používající hmotné zainteresovanosti na zisku, mohou být použity buď k dodatečnému rozpisu nebo mohou být vázány, např. ke krytí překročení základního mzdového fondu. Dodatečným rozpisem rezervy základního mzdového fondu se mění původně zropešný plán podřízených organizací.

[4] Pokud by se rozpouštěním rezervy měnily závazné úkoly nebo závazné limity plánu, je nutno postupovat podle § 23.

Hlava 2

Vztahy dodavatelů a odběratelů

§ 83

[1] Základem vztahů mezi dodavateli a odběrateli je volný výběr tuzemského dodavatele a odběratele a vzájemná dohoda o dodávkách. Dodavatelské organizace nesmějí omezovat odběratele ve volném výběru dodavatelů rajonizací odbytu nebo jinými podobnými formami.

[2] Základní metodou zjišťování potřeb národního hospodářství je průzkum a rozbor trhu prováděný dodavatelskými a odběratelskými organizacemi bez předběžného nahlašování požadavků.

[3] Objednací (předkládací) lhůty jsou obecně závazné pouze u výrobků, jejichž výroba a rozdělení jsou závazně stanoveny státním plánem. Objednací lhůty u ostatní produkce mají pouze informativní charakter. Výjimky z ustanovení tohoto odstavce může povolit Státní plánovací komise.

Hlava 3

Zájmové a účelové smlouvy a gesce

§ 84

[1] Organizace mohou uzavírat zájmové a účelové smlouvy v případech, kdy je účelné řešit otázky společné více výrobním hospodářským jednotkám soustředěním některých činností, např. provádění výzkumu a vývoje, odbytu, zásobování nebo některých dílčích činností s tím spojených, soustřeďování drobných dovozů a jejich rozdělování, obhospodařování zásob vývozního zboží, získávání technickoekonomických informací, sdružování prostředků na společnou výstavbu, rozdělování dovezených výrobků apod. Nadřazené orgány nesmí uzavírání těchto smluv nařizovat.

[2] Účelem smlouvy je zpravidla pověření jedné ze zúčastněných organizací výkonem dané činnosti za ostatní zúčastněné organizace.

[3] Ve smlouvě se stanoví zejména: činnost, která je předmětem dohody, způsob jejího provádění, práva a povinnosti zúčastněných stran, úhrada nákladů spojených s výkonem dohodnuté činnosti a důsledky, zejména majetkové, při porušení povinností vyplývajících ze smlouvy.

[4] Pro uzavírání zájmových a účelových smluv se nepoužije ustanovení § 153 odst. 2 a 3 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb.

§ 85

[1] Investoři mohou podle § 84 sdružovat své prostředky na výstavbu a vybavení objektů pro výrobu a rozvod páry, elektrické energie, plynu, vody, dále na výstavbu objektů čistíren odpadních vod, skladového hospodářství, komunikací, správních a administrativních budov, školních, kulturních, tělovýchovných, rekreačních, turistických, zdravotních a sociálních zařízení apod. Ve smlouvě určí též hlavního investora, podíly při financování společné výstavby, jakož i právo a povinnosti při výstavbě, správě majetku a budoucím provozu společného zařízení.

[2] Zdroje na financování společné výstavby zajišťují ve svém finančním plánu jednotliví spoluinvestoři ve výši a termínech dohodnutých s hlavním investorem, a to:

- a) hospodářské organizace a oborová ředitelství v příslušných podnikových nebo oborových fondech, nebo ve zdrojích na nejmenovitou výstavbu;
- b) rozpočtové organizace ve svém rozpočtu; rozpočtové organizace se mohou dohodnout, že prostředky si nebudou mezi sebou převádět a že je bude mít ve svém plánu pouze hlavní investor.

[3] Hlavní investor uvede ve svém plánu jako zdroj financování též prostředky zajišťované pro společnou výstavbu spoluinvestory.

[4] Dojde-li ke smlouvě o společné výstavbě v průběhu roku, zajistí investoři svou podílovou účast v plánu hlavního investora přesunem podílu jednak z hmotného a jednak i z finančního plánu investiční výstavby ve prospěch hlavního investora.

Gesce

§ 86

V případech, kdy se objem určité produkce závazně ukládá a rozděluje státním plánem, může Státní plánovací komise v dohodě s příslušnými ústředními orgány pověřit výkonem činností s tím spojených (soustřeďování, projednávání a zpracování podkladů, bilancování, příprava a projednání

návrhů rozdělení, propojení dodavatelsko-odběratelských vztahů atd.) některý ústřední orgán, zpravidla ten, v jehož působnosti se převážná část produkce vyrábí.

§ 87

[¹] V rámci plánu dovozu může Státní plánovací komise pověřit jednotlivé ústřední orgány rozdělováním závazně plánem stanovených dovozních kvót na tu produkci, která svým charakterem spadá do odvětví řízeného pověřeným ústředním orgánem, a to v těch případech, kdy není účelné, aby již přímo ve státním plánu byly dovozní kvóty rozděleny na odběratelské ústřední orgány.

[²] Dodavatelské ústřední orgány jsou povinny zajišťovat případné další doplňkové dovozy, vyplývající z neočekávaných poruch v dodávkách tuzemské výroby, ze svých vlastních dovozních kvót, a to i v těch případech, kdy limit na běžný doplňkový dovoz je odběratelskému ústřednímu orgánu stanoven přímo státním plánem.

[³] Návrhy na konkrétní strukturu dovozu uskutečňovaného v rámci plánem stanovených dovozních limitů se předkládají před schválením k odbornému posouzení [expertize] hlavnímu výrobcí v daném oboru, který se k návrhu vyjadřuje z hlediska technického a možnosti zaměnitelnosti výrobou tuzemskou. Na základě posouzení expertního vyjádření a návrhu odběratelského orgánu učiní konečné rozhodnutí o realizaci navrhovaného dovozu ten orgán, který dovozní limit stanovil.

[⁴] Nomenklaturu produkce, na kterou se vztahuje v případě dovozu povinnost předkládání k odborné expertize, stanoví Státní plánovací komise v dohodě s příslušnými odvětvovými ústředními orgány, které zároveň určují výrobní hospodářské jednotky (podniky) pověřené prováděním odborné dovozní expertizy.

[⁵] Povinnost předkládat návrhy dovozu k odborné expertize se nevztahuje na dovozy uskutečňované za devízy, získané buď za překročení vývozních úkolů, zakoupené za tuzemskou měnu nebo získané z devizových úvěrů v Obchodní bance, a dále na dovozy spotřebního zboží, uskutečňované organizacemi vnitřního obchodu. Organizace vnitřního obchodu však jsou povinny informovat v dostatečném předstihu tuzemské výrobce o zamýšleném dovozu.

§ 88

[¹] Na úseku plánu rozvoje vědy a techniky se uplatňuje gesce v těch případech, kde vzniká nezbytná potřeba koordinace při zabezpečování závazných úkolů státního plánu badatelského výzkumu a výzkumných a vývojových prací. Výkonem gesce tohoto druhu jsou zpravidla pověřována koordinací a hlavní pracoviště výzkumných a vývojových prací, určená Státní komisí pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky, popř. hlavní praco-

viště badatelského výzkumu, určená Československou akademií věd.

[²] Potřeba případné další koordinace badatelských, výzkumných a vývojových úkolů, které nejsou závazně uloženy státním plánem rozvoje vědy a techniky, se řeší formou dobrovolných zájmových a účelových smluv mezi výrobními hospodářskými jednotkami, popřípadě i smlouvami mezi Státní komisí pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky a výrobními hospodářskými jednotkami ve smyslu § 84 této vyhlášky. Touto koordinací jsou zpravidla pověřována vedoucí pracoviště vědeckotechnického rozvoje.

§ 89

Gesce je možno uplatňovat v zásadě jen na úrovni ústředních orgánů.

Hlava 4

Účast pracujících

§ 90

Ústřední orgány, slovenské národní orgány, národní výbory, oborová ředitelství a další státní socialistické organizace jsou povinny vytvářet podmínky a zajišťovat aktivní účast pracujících na řízení národního hospodářství, zejména ve spolupráci s Revolučním odborovým hnutím. Přitom vycházejí především z ustanovení zákoníku práce, z usnesení IV. všeodborového sjezdu o závodních výborech základních organizací Revolučního odborového hnutí se změnami a doplňky provedenými usnesením celostátní všeodborové konference v květnu 1965 a ze směrnic vydaných Ústřední radou odborů.

§ 91

Hospodářské organizace a národní výbory se mohou přímo podílet svými prostředky na investiční výstavbě školských a zdravotnických objektů a na vybavení škol a zdravotnických objektů zařízením a pomůckami. Pomoc školám a školským a zdravotnickým zařízením lze uskutečnit buď poskytnutím finančních prostředků z příslušných fondů nebo přímým převodem hmotných základních a oběžných prostředků anebo pracovní výpomocí. Tím nejsou dotčeny jejich povinnosti podle § 9 zákona č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči.

Hlava 5

Závěrečná ustanovení

§ 92

[¹] Výjimky z této vyhlášky může povolit vláda, která též může stanovit zvláštní způsob plánovitého řízení pro některá odvětví národního hospodářství nebo obory.

(2) Výjimky z ustanovení části čtvrté může povolit Státní plánovací komise v dohodě s ministerstvem financí.

(3) Pro organizace a výrobní hospodářské jednotky, které se souhlasem Státní plánovací komise provádějí experimenty za účelem dalšího zdokonalování plánovitého řízení, může na dobu provádění experimentu povolit výjimky z této vyhlášky Státní plánovací komise v dohodě s ministerstvem financí.

§ 93

Způsob plánování, financování a přizpůsobování ekonomických nástrojů a hmotné zainteresovanosti pro oblast obrany a bezpečnosti upravují zvláštní předpisy.

§ 94

(1) Zrušují se:

1. vládní vyhláška č. 134/1958 Ú. l., o opatřeních ke zvýšení osobní hmotné zainteresovanosti pracujících;
2. vládní vyhláška č. 78/1960 Sb., o rozpočtovém řádu národních výborů;
3. vyhláška č. 63/1958 Ú. l., o vlastních oběžných prostředcích hospodářských organizací státního socialistického sektoru;
4. § 16 odst. 2 vyhlášky vlády Československé socialistické republiky a Ústřední rady odborů č. 42/1964 Sb., o závodním stravování;
5. pokyny Státní plánovací komise pro zavádění a provádění gesčí (č. j. 152 542/1959);
6. pokyny Státní plánovací komise upravující postup při účelném omezování dovozu surovin a materiálů (č. j. 121 401/64-SM/4);

7. zásady pro bilancování decentralizovaně (podnikově) plánovaných strojírenských výrobků a výkonů, publikované v metodických pokynech Státní plánovací komise pro plán rozvoje národního hospodářství ČSSR na rok 1962 (č. j. 173 050/1961-č. 5/3);

8. zásady pro zajištění péče o hospodárnost nároků na dopravu, vydané Státní plánovací komisí (č. j. 163 506/60-SM/13);

9. směrnice Státní plánovací komise pro plánování a provádění materiálně technického zásobování výzkumných ústavů, vědeckých pracovišť vysokých škol, vědeckých akademií a výzkumných a vývojových středisek podniků (č. j. 152 264/62-SM/4).

(2) Pro výrobní hospodářské jednotky a hospodářské organizace s hmotnou zainteresovaností podle části třetí této vyhlášky neplatí:

1. vládní vyhláška č. 154/1960 Sb., o podnikových fondech pracujících;
 2. vyhláška č. 123/1960 Sb., o finančních zdrojích některých hospodářských organizací státního socialistického sektoru a o úhradě jejich ztrát;
 3. vyhláška č. 152/1960 Sb., o finančních zdrojích hospodářských organizací řízených národními výbory a o úhradě jejich ztrát;
 4. vyhláška č. 78/1961 Sb., o změně úpravy finančního hospodaření některých hospodářských organizací;
- a předpisy vydané k jejich provedení.

§ 95

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1966.

Inž. Černík v. r.

91

VYHLÁŠKA

Státní mzdové komise

ze dne 25. srpna 1965

**o odměňování práce v nové soustavě plánovitého
řízení národního hospodářství**

Navazujíc na vládní vyhlášku č. 90 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství, stanoví Státní mzdová komise po projednání s Ústřední radou odborů a po schválení vládou na základě zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 84/1963 Sb., o Státní mzdové komisi:

Úvodní ustanovení**§ 1**

Tato vyhláška určuje základní směrnice o řízení mzdové politiky, o prostředcích hospodářských organizací na mzdy a zejména o jejich využívání pro plnění úkolů hospodářských organizací a uspokojování potřeb společnosti, o formách úpravy mzdových podmínek, o pravomoci a odpovědnosti v odměňování a o mzdové kontrole.

§ 2

(1) Aktivní působení hmotných pobídek k práci na společensky potřebný rozvoj výroby a služeb vyžaduje důsledně uplatňovat socialistické zásady odměňování podle práce a překonávat nivelizaci v odměňování. To předpokládá v souladu s potřebami národního hospodářství cílevědomě uskutečňovat diferenciaci v odměňování, zejména se zřetelem na

efektivnost činnosti hospodářských organizací a jejich přínos pro společnost,

kvalifikaci, odpovědnost, pracovní podmínky a výsledky práce jednotlivých pracovníků,

rozmístování pracovních sil v souladu s potřebami ekonomického rozvoje.

(2) Mzdová diferenciaci z těchto hledisek se uskutečňuje při vytváření prostředků na odměňování a při jejich využívání podle dále uvedených zásad.

Část první**Prostředky na odměňování****§ 3**

(1) Objem prostředků hospodářských organizací na odměňování pracovníků je závislý na výsledcích hospodaření, zejména na docílených tržbách, na vývoji materiálových a jiných nákladů, na efektivnosti investic, využívání základních fondů a oběžných prostředků a na řádném plnění povinností plynoucích z dodavatelsko odběratelských vztahů.

(2) K posílení zájmu pracovníků na celkových výsledcích hospodářské činnosti je přiměřená část celkové mzdy přímo závislá na těchto výsledcích (§ 25–29).

(3) Prostředky získané bez vlastní zásluhy podniku neodůvodněným zvyšováním cen nebo jiným společensky nežádoucím způsobem se odčerpávají podle zvláštních předpisů.

§ 4

(1) V systému hmotné zainteresovanosti na hrubém důchodu se vytváří fond pracujících podle § 29 vládní vyhlášky č. 90/1965 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství (dále jen „vládní vyhláška“).

(2) Z fondu pracujících se vyplácejí

- a) časové a úkolové mzdy dělníků, základní mzdy technickohospodářských pracovníků a osobní platy,
- b) prémie a odměny za individuální výsledky práce včetně prémie a odměn za řešení úkolů vědy a techniky,
- c) podíly na hospodářských výsledcích,
- d) příplatky a náhrady mzdy,

e) ostatní osobní výdaje za práce, vykonávané pracovníky podniku jako nepravidelná činnost, nevyplyvající z jejich normálních pracovních povinností, popřípadě externími pracovníky; podrobnosti o tom, co se zahrnuje do ostatních osobních výdajů a o jejich uplatňování, upravují zvláštní předpisy.

[3] Pokud se v této vyhlášce používá pojmu mzdy za individuální výsledky práce, rozumí se tím mzdy podle odstavce 2 písm. a), b), d).

§ 5

[1] V systému hmotné zainteresovanosti na zisku se

- a) stanoví podniku základní mzdový fond,
- b) vytváří ze zisku fond odměn podle § 29 vládní vyhlášky.

[2] Ze základního mzdového fondu se vyplácejí mzdy a ostatní osobní výdaje uvedené v § 4 odst. 2 písm. a), d), e).

[3] Prémie, odměny a podíly na hospodářských výsledcích [§ 4 odst. 2 písm. b, c)] se vyplácejí z fondu odměn.

§ 6

[1] Do fondu pracujících (fondu odměn) se převádějí účelové dotace podle § 41 odst. 3 vládní vyhlášky.

[2] Prostředky fondu pracujících (fondu odměn), nevyčerpané v běžném roce, se převádějí do následujícího roku.

§ 7

Prostředky na odměňování pracovníků oborových ředitelství se tvoří z částí centralizovaných prostředků z odvodů podniků z hrubého důchodu (zisku) podle § 45 vládní vyhlášky.

§ 8

Usměrňování mzdového vývoje

[1] K zajištění ekonomicky odůvodněné výše prostředků na odměňování ve vztahu k prostředkům na rozvoj a ostatní potřeby hospodářských organizací a k nezbytnému regulování mzdových proporcí v národním hospodářství mezi odvětvími, obory a podniky se využívá v nedílné jednotě nástrojů řízení mzdové politiky podle částí druhé

této vyhlášky a soustavy odvodů z hrubého důchodu (zisku), nástrojů finanční a úvěrové politiky, usměrňování vývoje cen, popřípadě opatření podle § 3 odst. 3.

[2] K usměrňování mzdového vývoje v jednotlivých oborech a podnicích se využívá též kolektivních smluv, které obsahují ustanovení zabezpečující společensky žádoucí proporce mzdového vývoje, zejména ve vztahu k růstu produktivity práce [§ 37].

[3] Nadřízené orgány ve spolupráci s příslušnými odborovými orgány působí k tomu, aby obsah ustanovení kolektivních smluv podle předchozího odstavce byl v souladu s předpoklady státního plánu a dlouhodobých koncepcí o vývoji mezd.

Opatření při nežádoucím vývoji mezd (dodatkový odvod)

§ 9

[1] Dodatkový odvod se uplatňuje jako nástroj ekonomického působení na podniky, aby při odůvodněné vysoké tvorbě hrubého důchodu nebo zisku používaly vytvářených prostředků v dostatečně míře na posílení svých rezervních a účelových fondů zabezpečujících další rozvoj výroby a nepřipustily nežádoucí vývoj mezd.

[2] Podnik je povinen provést dodatkový odvod, jestliže celková průměrná roční mzda včetně podílů na hospodářských výsledcích překročí v jednotlivých letech úroveň stanovenou v § 10 ve srovnání s výchozí průměrnou mzdou. Dodatkový odvod se provádí z fondu pracujících (fondu odměn) do rezervy nadřízeného ústředního orgánu (krajského národního výboru).

[3] Výchozí průměrnou mzdou je v podnicích, v nichž se zavádí nová soustava řízení v roce 1966, pro období 3 let celková roční průměrná mzda dosažená v nich za rok 1965. Do průměrné mzdy se nezapočítávají osobní výdaje podle § 4 odst. 2 písm. e).

[4] Příslušné ústřední orgány a krajské národní výbory upraví po projednání se Státní bankou československou (dále jen „banka“) výchozí průměrnou mzdou podle předchozího odstavce pro jednotlivé podniky vyloučením vlivu nezastoupených prostředků a neodůvodněného překročení mzdových fondů. V nutném rozsahu ji mohou upravit z důvodu podstatných organizačních změn nebo z jiných závažných důvodů.

§ 10

[¹] Sazby dodatkového odvodu pro podniky se stanoví takto:

pásmo zvýšení výchozí průměrné mzdy	sazba dodatkového odvodu
v 1. roce	
do 6 %	—
nad 6 do 8 %	20 %
nad 8 do 10 %	50 %
nad 10 do 12 %	100 %
za 2 roky (kumulativně)	
do 10 %	—
nad 10 do 12 %	20 %
nad 12 do 14 %	50 %
nad 14 do 16 %	100 %
za 3 roky (kumulativně)	
do 14 %	—
nad 14 do 16 %	20 %
nad 16 do 18 %	50 %
nad 18 do 20 %	100 %

[²] Výše dodatkového odvodu se vypočte podle stanovených sazeb z částek, o které byl absolutně překročen růst průměrné mzdy v jednotlivých pásmech uvedených v předcházejícím odstavci, a podle počtu pracovníků.

[³] Prostředků, které by umožňovaly růst mezd přesahující nejvyšší hranici stanovenou v odstavci 1 pro jednotlivé roky, jsou podniky povinny použít na jiné účely, zejména na technický rozvoj, podnikové investice, zlepšování kulturních a sociálních podmínek pracovníků a posílení rezervního fondu.

§ 11

[¹] V zájmu žádoucí regulace mzdového vývoje mohou oborová ředitelství (řídící národní výbory) pro jednotlivé podniky, popřípadě ústřední orgány (krajské národní výbory) pro výrobní hospodářské jednotky stanovit předem přísnější podmínky pro dodatkové odvody na období uvedené v § 9 odst. 3.

[²] Při zvýšení průměrné mzdy z důvodu prokazatelné úspory pracovních sil může oborové ředitelství (řídící národní výbor) prominout dodatkový odvod, pro který je stanovena nejnižší sazba v jednotlivých letech.

Soulad mezi tvorbou zdrojů a výplatou mezd a společenská záruka mezd

§ 12

[¹] Povinností podniku je zajišťovat trvalý soulad mezi tvorbou zdrojů a potřebou prostředků na výplatu mezd.

[²] Nestačí-li prostředky fondu pracujících na výplatu mezd za individuální výsledky práce a na úhradu osobních výdajů podle § 4 odst. 2 písm. e), může podnik přikročit v nutném rozsahu k čerpání vlastního rezervního fondu, popřípadě požádat o poskytnutí prostředků z rezervního fondu oborového ředitelství. Oborové ředitelství rozhodne, zda podniku prostředky poskytne, v jaké výši a za jakých podmínek. Přitom podle okolností uloží podniku provedení opatření k odstranění nesouladu mezi tvorbou zdrojů a výplatou mezd.

[³] Ustanovení předchozího odstavce platí obdobně v systému hmotné zainteresovanosti na zisku, pokud jde o nedostatečnou tvorbu fondu odměn.

[⁴] Při vývoji hospodaření, který ohrožuje plnou výplatu mezd za individuální výsledky práce, zejména při čerpání rezervního fondu, musí vedení podniku ve spolupráci s odborovými orgány projednat příčiny tohoto vývoje a učinit opatření k odstranění nedostatků, které nepříznivě ovlivňují vytváření zdrojů na odměňování nebo jejich efektivní využívání, a zabezpečovat obnovení souladu mezi hospodářskými výsledky a objemem vyplácených mezd. Za tím účelem provede vedení podniku především technická a organizační opatření k zlepšení řízení výroby a využívání pracovní doby, popřípadě revizi nezdůvodněných a zastaralých výkonových norem, nezbytné změny v zaměření a podmínkách prémiování, zejména zpřesnění premiových ukazatelů, úpravu premiových sazeb, poskytování odměn, upraví výši prostředků vnitropodnikových útvarů na odměňování apod. Ve spolupráci s odborovou organizací vedení podniku informuje kolektiv pracujících o stavu hospodaření, zjištěných nedostatcích a jejich příčinách i o nutných opatřeních a organizuje účast pracujících na jejich provádění.

§ 13

[¹] Nestačí-li podniku vytvořený fond pracujících (fond odměn) na výplatu mezd za individuální výsledky práce ani při použití rezervních fondů, může vyplácet mzdy nejvýše v zaručeném objemu.

[²] Zaručený objem mezd podle předcházejícího odstavce je částka odpovídající 92 % výchozí průměrné mzdy a počtu pracovníků v podniku, upravená podle počtu dnů v příslušném měsíci, za něž se vyplácí mzda, popřípadě náhrada mzdy. Výplata složek mzdy zaručených jednotlivým pracovníkům (§ 14 odst. 1) musí být vždy zajištěna.

(³) V odvětvích, v nichž se výrazně projevují vlivy sezónnosti, dohodnou oborová ředitelství (řídící národní výbory) s bankou rozvržení výchozí průměrné mzdy na jednotlivé měsíce.

(⁴) Výchozí průměrnou mzdou pro stanovení zaručeného objemu mezd je v podnicích, v nichž bude uplatněna nová soustava řízení v roce 1966, pro období 3 let průměrná měsíční mzda za individuální výsledky práce, dosažená v nich za rok 1965 po vyloučení vlivu nezasloužených prostředků a neodůvodněného překročení mzdových fondů. Příslušné ústřední orgány (krajské národní výbory) mohou po projednání s bankou výchozí průměrnou mzdou upravit v nutném rozsahu odůvodněným podstatnými změnami organizačními v jednotlivých podnicích nebo z jiných závažných důvodů.

(⁵) Ve výjimečných a odůvodněných případech, zejména jde-li o přechodný výkyv v hospodaření a než se vytvoří dostatečné rezervní fondy, může banka po projednání s oborovým ředitelstvím (řídícím národním výborem) povolit výplatu mezd i nad zaručený objem. V nutném rozsahu povolí překročení zaručeného objemu mezd k úhradě předem vypsanych prémie a odměn tvůrčím pracovníkům za úspěšné vyřešení státních úkolů vědy a techniky a osobních výdajů podle § 4 odst. 2 písm. e).

(⁶) Nemůže-li podnik zajistit výplatu zaručeného objemu mezd, popřípadě zvýšeného podle předcházejícího odstavce, použitím jiných volných prostředků, požádá banku o úvěr.

(⁷) Jestliže podnik, který vyplácí mzdy před zjištěním výše tvorby fondu pracujících (fondu odměn), čerpá přes upozornění banky opakovaně prostředky na mzdy nad rámec vytvořených zdrojů, je banka oprávněna neuvolnit mu prostředky na mzdy přesahující zaručený objem mezd.

(⁸) Zjistí-li se na základě hodnocení celoroční činnosti, že podnik vyčerpal během roku více prostředků na mzdy, než jsou ve vytvořeném fondu pracujících (fondu odměn), je povinen ke krytí rozdílu použít svého rezervního fondu, popřípadě požádat nadřízený orgán o poskytnutí prostředků z jeho rezervního fondu a v případě, že rozdíl nebude takto kryt, uhradit jej zvýšenou tvorbou prostředků v následujícím roce.

§ 14

(¹) Při omezení výplaty mezd podle § 13 odst. 1 se jednotlivým pracovníkům — pokud Státní mzdová

vá komise pro některá odvětví nestanoví jinak — zaručují

- a) v časové mzdě mzdové tarify, osobní příplatky zvláště kvalifikovaným dělníkům, osobní platy a základní platy stanovené v rozpětí nejnižších a nejvyšších sazeb,
- b) v úkolové mzdě stanovené úkolové sazby; tím nejsou dotčeny povinnosti podniku podle § 30,
- c) příplatky a náhrady mzdy, na které mají pracovníci nárok podle příslušných předpisů. To platí obdobně o odměnách, které se zahrnují do osobních výdajů podle § 4 odst. 2 písm. e).

(²) O použití prostředků, o které celkový objem mezd podle § 13 odst. 2 převyšuje úhrn mezd zaručených jednotlivým pracovníkům, rozhoduje vedení podniku ve spolupráci s odborovou organizací podle zásad dohodnutých v kolektivní smlouvě. Přitom postupuje diferencovaně s ohledem na výsledky práce vnitropodnikových útvarů a podle míry odpovědnosti, úsilí a zásluh jednotlivých pracovníků nebo kolektivů.

§ 15

Čerpání základního mzdového fondu

(¹) Podnik, ve kterém se uplatňuje systém hmotné zainteresovanosti na zisku a jemuž byl v plánu stanoven základní mzdový fond relativním ukazatelem (procentním podílem) k předpokládanému objemu výroby, může čerpat prostředky na mzdy zásadně do výše základního mzdového fondu přepočteného podle stanovených pravidel. Ukazatele a pravidla pro přepočet stanoví orgán nadřízený podniku v dohodě s bankou.

(²) Překročí-li podnik přepočtený základní mzdový fond (relativní překročení), je povinen použít ke krytí překročení rezervy základního fondu. Nemá-li volnou rezervu, váže částku relativního překročení ve fondu odměn nebo v rezervním fondu. Nemá-li volné prostředky ve fondu odměn ani v rezervním fondu, požádá nadřízený orgán o krytí překročení z rezervy jeho základního mzdového fondu, popřípadě z jeho rezervního fondu.

(³) Nelze-li částku relativního překročení základního mzdového fondu krýt způsobem uvedeným v předcházejícím odstavci, provede podnik potřebná opatření, aby ve lhůtě dohodnuté s bankou, nejpozději však do konce běžného roku, uspořil nekrytou částku překročení, popřípadě dodatečně pokryl vázáním prostředků fondu odměn, resp. re-

zervního fondu v následujících obdobích, a to i po uplynutí kalendářního roku.

(⁴) Neuspří-li podnik částku relativního překročení základního mzdového fondu do konce kalendářního roku, převede se částka vázaná na krytí překročení ve fondu odměn, popřípadě v rezervním fondu podniku nebo nadřízeného orgánu do státního rozpočtu po zhodnocení výsledků za uplynulý rok.

(⁵) Podnik, jemuž byl stanoven základní mzdový fond absolutní částkou, může čerpat prostředky na mzdy zásadně do výše této částky rozepsané na příslušné období roku. Překročí-li podnik tuto částku (absolutní překročení), platí obdobně ustanovení odstavců 2 až 4.

(⁶) V odůvodněných případech může generální ředitel banky povolit výjimky a odchylky z ustanovení předcházejících odstavců.

Část druhá

Mzdové soustavy

§ 16

(¹) Prostředků na odměňování pracovníků musí být ve smyslu ustanovení § 111 až 113 zákoníku práce využíváno tak, aby se vytvářela výrazná diferenciací mezd podle vykonávané práce a jejího přínosu pro plnění úkolů podniku a pro jeho hospodářské výsledky a aby bylo maximálně podporováno znovuvytváření podnikových zdrojů.

(²) Podle konkrétních podmínek v oborech nebo podnicích je nutno na základě dlouhodobého výhledu vytvářet správné proporce v odměňování tak, aby vedle základní mzdy vyjadřující kvalifikovanost, složitost a obtížnost práce a podmínky, za kterých se vykonává, byla dostatečně vysoká část mzdy přímo závislá na docílených výsledcích práce.

(³) Růstu prostředků fondu pracujících, popřípadě fondu odměn, se přitom použije především k posilování hmotné zainteresovanosti na celkových výsledcích hospodaření formou podílů na těchto výsledcích. Mzdy za individuální výsledky práce lze zvyšovat jen v nutném rozsahu, odůvodněném zejména růstem kvalifikace a pracovního výkonu, žádoucím posílením prémie a odměn za plnění konkrétních úkolů a pro dosažení účinnější diferenciací těchto mezd.

Tarifní soustava

§ 17

(¹) Přímým nástrojem centrálního řízení mzdové politiky, který zabezpečuje ekonomicky odůvod-

něnou diferenciací základních mezd, je tarifní soustava. Základem tarifní soustavy je jednotná, celostátně závazná metodika hodnocení prací, jejíž součástí jsou sborníky příkladů typických pracovních činností a funkcí.

(²) Na základě této metodiky vypracovávají ústřední orgány a podle potřeby oborová ředitelství a podniky katalogy povolání a funkcí, které stanoví základní kvalifikační předpoklady pro výkon pracovních činností. Katalogy jsou závazným podkladem pro přiznávání kvalifikačních tříd jednotlivým pracovníkům.

(³) Výši základní mzdy za práci určují mzdové tarify; jsou odstupňovány podle skupin výrobních oborů, výrobních úseků, popřípadě skupin pracovníků s obdobnými výrobními a pracovními podmínkami. Při stanovení výše tarifů se přihlíží k úrovni organizace výroby a práce.

(⁴) Mzdové tarify se stanoví pevnými sazbami nebo s rozpětím nejnižších a nejvyšších sazeb. V rámci rozpětí se určuje jednotlivým pracovníkům základní mzda podle míry plnění kvalifikačních požadavků a s přihlédnutím k jejich pracovním výsledkům.

§ 18

(¹) Za práce vykonávané za ztížených a zdraví škodlivých podmínek nebo v noci se poskytuje příplatek ke mzdě, popřípadě se přizná zvýšený mzdový tarif.

(²) Druhy a výši příplatků ke mzdě stanoví Státní mzdová komise.

(³) Pracovníkům s mimořádnými schopnostmi a vynikajícími pracovními výsledky lze přiznávat osobní platy převyšující až o 50 % příslušné mzdové tarify a jde-li o tarify stanovené rozpětím sazeb, jejich horní hranici.

§ 19

Do doby, než budou v podnicích vytvořeny podmínky pro změnu tarifních soustav, platí dosavadní soustavy. Důležitou podmínkou pro změnu tarifních soustav je zejména vytvoření potřebných finančních zdrojů, které jsou výsledkem práce jednotlivých podniků a budou plánovitě zajišťovány v rezervních fondech.

Mzdové formy

§ 20

(¹) O formě mzdy a způsobu jejího uplatnění rozhoduje ředitel podniku podle zásad uvedených

v § 21—29. Přitom se opírá o výsledky technicko-ekonomických rozborů. Je-li třeba koordinovat používání mzdových forem mezi jednotlivými obory nebo podniky, může nadřízený orgán za tím účelem vydat příslušné zásady.

(2) Vedení podniku soustavně prověřuje účinnost mzdových forem s cílem zvyšovat jejich produktivitu a přizpůsobovat je potřebám technického rozvoje a změnám technickoorganizační úrovně výroby. Nepůsobí-li uplatněná mzdová forma ekonomicky žádoucím směrem, musí být změněna, popřípadě nahrazena jinou.

§ 21

(1) Na pracovištích, na kterých je možno předem určit pracovní postup, stanovit normy spotřeby práce, sledovat množství a kvalitu vykonané práce, kde jsou splněny i ostatní předpoklady, zejména je zajištěn bezpečný výkon práce, je třeba používat individuální nebo kolektivní úkolové mzdy.

(2) Závislost výdělku na plnění norem spotřeby práce může být stanovena diferencovaně zpravidla se zřetelem na kvalitu norem a potřeby mzdové diferenciaci.

(3) Žádoucí proporce mezi kvantitativními a kvalitativními výsledky práce se zabezpečují účelnou kombinací základních mzdových forem s prémie a odměnami.

§ 22

(1) Prémie se používá k odměňování výsledků práce, které lze vyjádřit předem stanovenými technickými nebo ekonomickými ukazateli, které pracovníci ovlivňují a za jejichž plnění odpovídají.

(2) Výše prémie a její průběh se stanoví v závislosti na plnění premiových ukazatelů a musí být úměrná dosaženému ekonomickému přínosu a vytvářeným zdrojům.

(3) Konkrétní podmínky premiování se upravují premiovými řády, které vydává ředitel podniku (závodu).

§ 23

(1) Za mimořádné pracovní výsledky a za zvláště úspěšné a iniciativní plnění pracovních úkolů lze poskytovat odměny.

(2) Z části prostředků fondu pracujících (fondu odměn) se mohou vytvářet fondy mistrů, vedoucích provozu, ředitelů závodů, popřípadě dalších

vedoucích pracovníků, kteří jich ve své pravomoci operativně používají k výplatě odměn.

(3) Konkrétní podmínky pro poskytování odměn a vytváření fondů podle předcházejícího odstavce stanoví ředitel podniku (závodu).

§ 24

Při poskytování prémie a odměn nutno postupovat tak, aby nedocházelo k dvojímu odměňování týchž pracovních výsledků.

Podíly na hospodářských výsledcích

§ 25

Pracovníkům lze poskytovat podíly na celkových hospodářských výsledcích podniku, popřípadě též podíly na výsledcích jednotlivých vnitropodnikových útvarů.

§ 26

Podíly na celkových hospodářských výsledcích podniku se poskytují všem pracovníkům, kteří se svou dobrou prací o ně zasloužili, a vyplácí se po komplexním hodnocení výsledků za uplynulý rok. Pracovníkům, kteří mají komplexní odpovědnost za hospodářské výsledky podniku, popřípadě závodu, lze poskytovat podíly jen na ročních výsledcích.

§ 27

(1) V souladu s postupným prohlubováním vnitropodnikového chozrasčotu, který umožňuje spolehlivě zjišťovat výsledky hospodaření jednotlivých hospodářských středisek, lze poskytovat pracovníkům podíly na výsledcích těchto útvarů. Přitom je nutno stanovením přiměřeného poměru mezi podíly na výsledcích hospodářských středisek a celého podniku zabezpečit dostatečný zájem těchto pracovníků na celopodnikových výsledcích.

(2) Podíly na hospodářských výsledcích vnitropodnikových útvarů lze vyplácet za kratší období než jeden rok.

§ 28

Pracovníkům oborových ředitelství se poskytují podíly na hospodářských výsledcích dosažených v rámci výrobní hospodářské jednotky. Podíly se vyplácí po komplexním hodnocení celkových hospodářských výsledků výrobní hospodářské jednotky za uplynulý rok.

§ 29

(1) Výše podílů jednotlivých pracovníků se stanoví diferencovaně zejména podle jejich odpovědnosti a zásluh o dosažené hospodářské výsledky.

(2) Za účelem těsného spojení zájmu vedoucích pracovníků se zájmy dlouhodobého hospodářského rozvoje podniku (výrobní hospodářské jednotky) lze pro ně zřizovat osobní účty, na které se převádí část jejich celoročních podílů na hospodářských výsledcích. Obdobně lze postupovat u vedoucích pracovníků vnitropodnikových útvarů, u nichž se osobních účtů využívá s ohledem na hospodářské výsledky těchto útvarů.

(3) Podrobnější zásady pro poskytování podílů a zřizování osobních účtů jsou součástí kolektivních smluv (§ 37); v nich se zejména určí vzájemný poměr výše podílů pracovníků zainteresovaných na hospodářských výsledcích podniku i na výsledcích vnitropodnikových útvarů a z jakých důvodů se podíly nevyplácejí nebo krátí.

Normy spotřeby práce

§ 30

Při stanovení a změnách norem spotřeby práce podle § 114 zákoníku práce postupují orgány socialistických organizací tak, aby

- a) výkonové normy, normy obsluhy a početních stavů byly určovány jako normy zdůvodněné, stanovené objektivními metodami pro racionální organizaci výrobního procesu a na základě rozboru technickoorganizačních podmínek tak, aby vyjadřovaly nutnou spotřebu pracovního času,
- b) normování bylo důsledně spojováno s racionalizací práce, jejímž hlavním cílem je uspořádat práci a pracovní proces tak, aby při dané technické úrovni výrobního procesu a ostatních hmotných, finančních a pracovních zdrojů bylo dosaženo hospodárného využití pracovních sil při optimálním využití výrobního zařízení a materiálu, žádoucí kvalitě výrobků a při současném zabezpečení vysoké kultury práce a pracovního prostředí,
- c) výrobní operace a normy byly soustavně prověřovány se zaměřením na rozhodující činnosti a pracoviště, na organizačně zaostávající výrobní úseky a aby nezdůvodněné normy byly nahrazovány normami zdůvodněnými,
- d) při neúměrném překračování stanovených norem bylo prověřováno, zda k úsporám času ne-

dochází porušováním zásad bezpečnosti a hygieny práce, předepsané technologie a kvality nebo na úkor spotřeby materiálu a nástrojů.

§ 31

Normy spotřeby práce a jejich změny schvaluje a vyhlašuje ředitel podniku, pokud nejsou stanoveny vyšším orgánem. Jsou-li normy stanoveny na základě normativních podkladů, vyhlašují se jen tyto podklady. Jednotné normy a normativy, schválené a vyhlášené vyšším hospodářským orgánem jako závazné, nahrazují normy a normativy dosud používané v podniku, pokud tyto normy nejsou pokrokovější vzhledem k dosažené technickoorganizační úrovni výroby.

§ 32

(1) Dojde-li ke změně spotřeby pracovního času na základě vynálezu nebo zlepšovacího návrhu pracovníka, který práci vykonává, je třeba stanovit normu odpovídající novým podmínkám a jeho iniciativu odměnit podle příslušných předpisů; obdobně je třeba postupovat při realizaci návrhů na zlepšení výrobních podmínek, které nebyly podány jako zlepšovací návrhy.

(2) Při zavádění nové výroby, technologie a pracovních metod, popřípadě u prací sezónního charakteru, se stanoví prozatímní normy s časově omezenou platností, zpravidla na dobu nepřesahující 3 měsíce, popřípadě sezónu nebo kampaň.

§ 33

K správnému uplatňování mzdových forem a normování spotřeby práce vydávají podle potřeby Státní mzdová komise a orgány nadřízené podnikům metodická doporučení.

Část třetí

**Úkoly hospodářských orgánů
a účast Revolučního odborového
hnutí**

Pravomoc a odpovědnost

§ 34

(1) V působnosti podniků je rozhodovat o uplatňování konkrétních mzdových forem u jednotlivých skupin pracovníků, o rozdělování prostředků na mzdy a o dalších otázkách, pokud nejsou vyhrazeny nadřízeným orgánům.

(2) V působnosti oborových ředitelství je usměrňovat používání ekonomických nástrojů řízení a prostředků na mzdy podle podmínek oborů a podniků, zabezpečovat odůvodněné mzdové relace mezi podniky a řešit v rámci zásad stanovených nadřízenými orgány s konečnou platností konkrétní otázky odměňování pro obory, sledovat vývoj mezd v oboru a kontrolovat dodržování mzdové a normovací disciplíny.

§ 35

(1) V působnosti ústředních orgánů je zejména zpracovávat v souladu se směrnici pro vypracování dlouhodobého plánu dlouhodobé studie a směry vývoje mezd v odvětvích a oborech jejich působnosti, zabezpečovat proporcionální mzdový vývoj v odvětvích a oborech, rozpracovávat zásadní opatření vlády a Státní mzdové komise a usměrňovat a kontrolovat jejich realizaci. Opatření ústředních orgánů se uskutečňují v podnicích prostřednictvím oborových ředitelství, a jde-li o podniky řízené národními výbory, prostřednictvím krajských národních výborů. Pokud je nutná závazná celoodvětvová úprava mzdových podmínek pracovníků hospodářských organizací, vydávají ústřední orgány potřebné mzdové předpisy, a to i pro organizace řízené národními výbory. V oblasti hospodářství řízeného národními výbory mají ústřední orgány zásadně úkoly perspektivní a metodické povahy; při plnění úkolů v otázkách odměňování spolupracují s krajskými národními výbory.

(2) Při zabezpečování úkolů v otázkách odměňování na Slovensku spolupracují ústřední orgány se slovenskými národními orgány.

(3) V působnosti národních výborů v oblasti odměňování je sledovat a usměrňovat vývoj mezd, kontrolovat dodržování mzdové disciplíny, soustavně prověřovat a zabezpečovat uplatňování ekonomicky účelných forem hmotné zainteresovanosti a tak pomáhat k tomu, aby činnost podniků a organizací uspokojovala potřeby obyvatelstva co do množství, jakosti, pohotovosti a přinášela předpokládaný politický a ekonomický efekt.

§ 36

V působnosti vlády a jejích odborných orgánů je stanovit zásadní zaměření mzdové politiky v souladu s perspektivou rozvoje národního hospodářství a na tomto podkladě usměrňovat základní

mzdové proporce a celkovou úroveň mezd v národním hospodářství, v jednotlivých výrobních odvětvích a v odvětvích mimo výrobu; z tohoto hlediska ovlivňovat tvorbu a užití národního důchodu, řešit zásadní otázky mzdových soustav, zejména stanovit mzdové tarify a vydávat obecně závazné mzdové předpisy.

§ 37

Kolektivní smlouvy

(1) K usměrňování vývoje mezd a k podrobné úpravě mzdových podmínek v odvětvích a oborech, ve kterých se uplatňují zásady ekonomického řízení, se využívá kolektivních smluv. Kolektivní smlouvy uzavírají hospodářské organizace s příslušnými orgány Revolučního odborového hnutí.

(2) V oblasti odměňování se v kolektivních smlouvách podle podmínek oborů a podniků (závodů) podrobněji upravují v rámci předpisů a směrnic nadřízených orgánů zejména

- a) výše fondu pracujících při dosažení předpokládané tvorby hrubého důchodu, v systému hmotné zainteresovanosti na zisku výše fondu odměn při předpokládané tvorbě zisku,
- b) rozdělení prostředků z vyšší než předpokládané tvorby hrubého důchodu (zisku), zbývajících po splnění odvodů z hrubého důchodu (zisku) a ostatních závazků, do fondu pracujících (fondu odměn), do rezervního fondu, ostatních fondů a na další potřeby,
- c) proporce v použití prostředků fondu pracujících (fondu odměn) na odměňování za individuální výsledky práce a na podíly na hospodářských výsledcích,
- d) vývoj mzdových relací mezi hlavními skupinami pracovníků,
- e) používání stanovených mzdových tarifů a příplatků ke mzdám,
- f) zásady pro poskytování podílů na hospodářských výsledcích a pro zřizování osobních účtů,
- g) zásady pro používání prostředků na odměňování při uplatnění společenské záruky mezd a při ekonomicky nežádoucím mzdovém vývoji,
- h) zásady pro uplatnění postupu vůči pracovníkům, kteří nepříznivě ovlivňují výsledky hospodaření (§ 12),
- i) některé pracovní a mzdové podmínky pracovníků, specifické pro příslušný podnik, popřípadě obor.

[3] Ústřední rada odborů vydává směrnice pro uzavírání, registraci, evidenci a kontrolu kolektivních smluv, pokud jde o jejich obsah v otázkách odměňování v dohodě se Státní mzdovou komisí.

Kontrola mezd

§ 38

Ústřední orgány a národní výbory nadřízené podnikům kontrolují, zda prostředky vyplácené na mzdy odpovídají skutečným výsledkům hospodaření a účelnému zajišťování ostatních podnikových potřeb a zda jsou dodržovány centrálně stanovené zásady mzdové politiky i jejich vlastní směrnice pro oblast odměňování a normování práce. Na základě výsledku kontrol činí v rámci své pravomoci stanovené příslušnými předpisy opatření k odstranění případných nedostatků a ke zvýšení účinnosti odměňování.

§ 39

[1] K zabezpečení souladu společenských a podnikových zájmů při prověřování tvorby a využívání prostředků podniků a zabezpečování ekonomicky odůvodněného vývoje mezd banka zejména

- a) ovlivňuje uplatňováním svých ekonomických nástrojů, především úvěru a úroku, výši prostředků určených na odměňování; při neúměrném růstu těchto prostředků usměrňuje použití vytvořených zdrojů na doplnění rezervních a dalších účelových fondů podniku;
- b) prověřuje správnost tvorby hrubého důchodu a zisku a jejich rozdělování na jednotlivé účely v souladu se stanovenými pravidly; při zjištěných nedostatcích dává podnět k odčerpání částí prostředků;
- c) sleduje používání přímých a nepřímých nástrojů řízení mzdové politiky a vývoj mezd v závislosti na skutečných výsledcích hospodaření podniků;
- d) prověřuje dodržování mzdové politických předpisů, účinnost uplatňovaných forem odměňování, zvláště premii, zejména při nežádoucím mzdovém vývoji a nesouladu mezi tvorbou zdrojů a výplatou mezd;
- e) prověřuje při komplexním posuzování ekonomického vývoje podniků, zda podniky racionálně využívají pracovních sil, dodržují stanovené limity počtu pracovníků, využívají všech rezerv růstu produktivity práce s cílem dosáh-

nout maximálního růstu výroby růstem produktivity práce;

- f) kontroluje, zda jsou vypláceny mzdy v rámci vytvořených zdrojů, analyzuje příčiny nesouladu mezi tvorbou zdrojů a výplatou mezd a podrobně prověřuje činnost podniků, zejména v případech nedostatečného vytváření zdrojů, popřípadě při poskytování úvěru na mzdy; vydává předpisy pro kontrolu používání prostředků na mzdy;
- g) provádí prověrky zaměřené zvláště pro potřeby centrálního řízení mzdové politiky; účastní se hodnocení celkového mzdového vývoje na ústředních orgánech a uplatňuje přitom zkušenosti a poznatky z práce banky.

§ 40

Účast Revolučního odborového hnutí

[1] Při přípravě a provádění zásadních mzdových opatření je nutno postupovat na všech stupních řízení v dohodě s příslušnými orgány Revolučního odborového hnutí.

[2] Ústřední rada odborů se vyjadřuje k návrhům mzdových opatření předkládaných vládě a Státní mzdové komisi, popřípadě předkládá jim sama návrhy.

[3] Spolupráce podniků (závodů) s odborovými orgány v otázkách odměňování se řídí zákoníkem práce a usnesením IV. všeodborového sjezdu o závodních výborech základních organizací Revolučního odborového hnutí (zákon č. 37/1959 Sb.) se změnami a doplňky provedenými usnesením celostátní všeodborové konference z roku 1965 (příloha k zákoníku práce).

Část čtvrtá

Závěrečná ustanovení

§ 41

Podnikem ve smyslu této vyhlášky se rozumí oborový podnik bez přidružených národních podniků a účelových organizací, hospodářská organizace podřízená oborovému ředitelství nebo národnímu výboru, jakož i hospodářská organizace přímo řízená ústředním orgánem; ustanovení o podnicích se obdobně vztahují na oborová ředitelství, jen pokud jde o jejich vlastní hospodářskou činnost. Oborovým ředitelstvím se rozumí oborové (generální) ředitelství trustu podniků i ředitelství oborového podniku.

§ 42

(¹) V hospodářských organizacích, na které se vztahuje část třetí vládní vyhlášky, pozbývají platnosti ode dne účinnosti této vyhlášky

- a) usnesení Státní mzdové komise č. 60/1958 o opatřeních ke zlepšení normování práce (částka 90 Úředního listu z roku 1958),
- b) vyhláška č. 157/1960 Sb., o uvolňování a kontrole mzdových fondů Státní bankou československou.

(²) Mzdové předpisy vydané příslušnými orgány, pokud neodporují ustanovením této vyhlášky, zůstávají v platnosti.

(³) Odměňování objevů, vynálezů a zlepšovacích návrhů upravují zvláštní předpisy.

§ 43

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1966.

Předseda:

Dolanský v. r.

92

VYHLÁŠKA

ministerstva financí a Státní banky československé

ze dne 4. září 1965

o financování reprodukce základních prostředků

Ministerstvo financí a Státní banka československá (dále jen „banka“) stanoví podle § 391 odst. 2 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb., podle § 11 zákona č. 83/1958 Sb., o úpravě finančního plánování a finančního hospodaření národních podniků a ostatních hospodářských organizací státního socialistického sektoru a podle § 20 a 21 zákona č. 8/1959 Sb., kterým se stanoví základní pravidla o státním rozpočtu a o hospodaření s rozpočtovými prostředky:

§ 1

Předmět a rozsah úpravy

Tato vyhláška upravuje financování reprodukce základních prostředků státních organizací.

§ 2

Reprodukce základních prostředků

Státní organizace jsou povinny financovat reprodukci základních prostředků podle nákladů na:

- a) udržování a běžné opravy (§ 9),
- b) generální opravy (§ 9),
- c) investice*),
- d) projektové práce (§ 10),
- e) jiné investice (§ 11).

§ 3

Financování reprodukce základních prostředků

(¹) K financování reprodukce základních prostředků jsou podkladem plány financování repro-

dukce základních prostředků. Plán financování reprodukce základních prostředků ústředních orgánů a krajských národních výborů je součástí státního rozpočtu a ročních finančních plánů.**)

(²) Údržba a běžné opravy,***) organizační a přípravná činnost investora, výdaje za kompletační činnost vyšších dodavatelů a činnost projekčně inženýrských, popřípadě inženýrských organizací se financuje v hospodářských organizacích na vrub nákladů, u rozpočtových a zvláštních rozpočtových organizací z prostředků na neinvestiční výdaje.

(³) Zdrojem financování investic a generálních oprav, projektové dokumentace a jiných investic u hospodářských organizací jsou:

- a) fond obnovy†)
- b) fond oborové výstavby†)
- c) prostředky na nejmenovitou výstavbu stanovené finančním plánem†)
- d) úvěry††)
- e) státní rozpočet.

(⁴) Zdrojem financování investic a generálních oprav, projektové dokumentace a jiných investic u rozpočtových organizací a zvláštních rozpočtových organizací jsou:

- a) státní rozpočet
- b) doplňkové zdroje.**)

(⁵) Zdrojem financování investic a generálních oprav, projektové dokumentace a jiných investic

*) Metodické pokyny Státní plánovací komise pro vypracování státního plánu rozvoje národního hospodářství č. 55/65 Sb., a směrnice pro zvelebení měst a obcí občanskou svépomocí (akce Z) vydané vládní komisí pro zvelebení měst a obcí ve Sbírce instrukcí pro národní výbory č. 15—16/1960.

**) Podrobnosti stanoví metodické pokyny ministerstva financí pro sestavení návrhu státního rozpočtu a finančních plánů.

***) U organizací, kde je schválen fond údržby (fond oprav), ze zdrojů tohoto fondu.

†) Tvorbu a užití stanoví vládní vyhláška o plánovitém řízení národního hospodářství č. 90/1965 Sb.

††) Vyhláška Státní banky československé o úvěrování socialistických organizací a o úrocích č. 95/1965 Sb.

u příspěvkových organizací jsou vlastní zdroje.

(⁸) Obnovu základních prostředků (§ 9) lze financovat ze zdrojů na reprodukci základních prostředků i na cizích základních prostředcích, a to v případech, kdy je to hospodářsky nezbytné a je-li zajištěna návratnost vynaložených prostředků.

(⁷) Podkladem pro stanovení potřeb plánu financování reprodukce základních prostředků jsou:

a) státní plán investic a generálních oprav, jakož i plán projektových prací; dále objemy jiných investic, udržování a běžných oprav určené rozpočtem a finančními plány,

b) výsledek výběrového řízení (§ 4).

(⁸) Reprodukci základních prostředků investora financuje pobočka banky, v jejímž obvodu je sídlo tohoto investora (dále jen „financující pobočka“).

(⁹) Pro financování jmenovité výstavby otevírá financující pobočka investorovi samostatný účet financování jmenovité výstavby, jehož zůstatek se koncem roku zúčtuje na vrub ústředního rozpočtu.

(¹⁰) Peněžní prostředky hospodářské organizace, určené na financování oborové, podnikové a nejmenovité výstavby a příspěvky od jiných organizací se soustřeďují na samostatných investičních účtech této organizace.

(¹¹) Na investiční úvěry otevírá financující pobočka investorovi úvěrové účty.

(¹²) K financování nejmenovité výstavby rozpočtových a zvláštních rozpočtových organizací řízených ústředně nebo národními výbory otevírá financující pobočka samostatné účty financování na vrub ústředního rozpočtu. Zůstatky na těchto účtech se koncem roku vyúčtují na vrub ústředního rozpočtu.

(¹³) Na vrub účtů uvedených v odst. 12 provádějí rozpočtové a zvláštní rozpočtové organizace též drobné podnikové a místní investice, financované z doplňkových zdrojů, které budou pro tyto účely předem složeny na zvláštní účet u banky.

§ 4

Výběrové řízení

(¹) Pro oborové investice organizuje oborové ředitelství (u hospodářských organizací řízených

národními výbory, krajský národní výbor) ve spolupráci s bankou výběrové řízení.

(²) Při výběrovém řízení se provádí výběr nově zahajovaných akcí a rozdělení objemů strojů nezahrnutých do rozpočtů staveb povahy oborových investic, pokud výběr nebyl proveden jiným stanoveným způsobem.*)

(³) Z objemu oborové výstavby vyčlení oborové ředitelství část prostředků na rozestavěné stavby v rozsahu potřebném k dodržení optimálních lhůt výstavby, projektovou dokumentaci a jiné investice, popř. si ponechá rezervu.

(⁴) Na zbývajícím objemu oborových investic (odst. 2) vypíše oborové ředitelství ve spolupráci s bankou v potřebném časovém předstihu podmínky pro výběrové řízení.

(⁵) Výběrové řízení se provádí ve lhůtách stanovených časovým plánem pro sestavení návrhů plánů.

(⁶) Pro výběrové řízení se předkládají bance zejména tyto podklady:

- a) ekonomická část schváleného investičního úkolu, popř. pokud jsou vypracovány, ekonomická část a rozpočet k úvodnímu projektu,
- b) časový plán provádění stavby, není-li vypracován, tedy doklad o stanovení doby výstavby,
- c) u výrobních investic propočet přírůstku hrubého a čistého důchodu, kterého bude dosaženo danou investicí a způsob jejich užití, nebo jiný průkaz efektivity investice,
- d) další podklady stanovené bankou.

(⁷) Při výběrovém řízení se:

- a) vyloučí stavby, které neodpovídají podmínkám stanoveným pro výběrové řízení,
- b) sestaví se pořadí staveb (odst. 2), které přicházejí v úvahu pro zpracování projektové přípravy a realizaci,
- c) obdobně se postupuje při rozdělení objemu strojů nezahrnutých do rozpočtu staveb povahy oborových investic, které se zpravidla posuzují souhrnně pro jednotlivé organizace.

(⁸) V případě, že výběrové řízení bylo prováděno podle přípravné dokumentace, ověří oborové ředitelství a banka dodržení ukazatelů přípravné dokumentace v projektové dokumentaci a při nesouladu se provedou potřebné úpravy.

(⁹) Při výběrovém řízení se stanoví podíl

* Metodické pokyny Státní plánovací komise pro vypracování státního plánu rozvoje národního hospodářství č. 55/1965 Sb.

- a) vlastních finančních prostředků, popř. úvěrů u jednotlivých nově zahajovaných staveb a strojů nezahrnutých do rozpočtu staveb povahy oborových investic na základě efektu jednotlivých akcí,
- b) ostatních zdrojů.

§ 5

Podklady pro financování reprodukce základních prostředků

(¹) Ústřední investoři rozepíší schválený plán financování reprodukce základních prostředků na podřízené organizace.

(²) Investor předkládá financující pobočce banky v rámci rozpisu plánu, popř. jeho změn u hospodářských organizací

- a) plán investiční výstavby s jmenovitým seznamem staveb,
- b) plán financování reprodukce základních prostředků,
- c) rozhodnutí o výsledku výběrového řízení.

(³) Investor předkládá financující pobočce banky v rámci rozpisu plánu, popř. jeho změn u rozpočtových, zvláštních rozpočtových a příspěvkových organizací

- a) plán investiční výstavby s jmenovitým seznamem staveb,
- b) oznámení limitů výdajů na reprodukci základních prostředků, ověřené nadřízeným orgánem.

(⁴) Investor předkládá dále financující pobočce jako podklad financování

- a) u jmenovitých staveb a u centrálně posuzovaných oborových a nejmenovitých staveb

aa) schválený rozpočet k úvodnímu (jednostupňovému) projektu stavby a postupně rozpočty k prováděcím projektům jednotlivých objektů a provozních souborů (popř. rozpočty k dodavatelským projektům), pokud nebude odbytová cena stanovena již na úrovni úvodního projektu; u staveb s dokumentací podle dříve platných předpisů, schválený rozpočet k zadávacímu projektu,

ab) schválený časový plán stavby a hospodářské smlouvy na celou dobu trvání stavby,

- b) u ostatních staveb a případně generálních oprav a strojů nezahrnutých do rozpočtu stavby, podklady vyjmenované pod písm. a) výjimečně v případech, kde si to banka vyžádá,
- c) u projektové dokumentace hospodářské smlouvy o projektové dokumentaci u staveb v případech, kde podle písm. a) a b) předložení dokumentace bude podmínkou financování výstavby.

(⁵) U jmenovité výstavby centrálně posuzovaných oborových a nejmenovitých staveb a staveb posuzovaných ústředními orgány je podmínkou zahájení financování u nových staveb povolení k zahájení prací.

(⁶) Banka proplácí prostředky na financování staveb a projektové dokumentace po předložení podkladů, jež jsou podmínkou financování, nejvýše však:

- a) u staveb financovaných podle rozpočtu k úvodnímu projektu a rozpočtů k prováděcím projektům do součtu rozpočtových cen budovaných objektů, popř. provozních souborů (podle předložených rozpočtů k prováděcím projektům) při dodržení schválených rozpočtových nákladů celé stavby; u jmenovitých staveb a vybraných oborových a nejmenovitých staveb do výše rozpočtů k prováděcím projektům jednotlivých objektů, popř. podle rozpočtů k dodavatelským projektům,
- b) u staveb financovaných podle rozpočtu k zadávacímu projektu do výše rozpočtových nákladů stavby, popř. objektů (provozních souborů),
- c) u projektové dokumentace do výše ceny uvečené ve smlouvě, kde je předložení smlouvy podmínkou financování.

(⁷) Investoři předkládají bance neprodleně po převzetí dokončených dodávek nebo jejich částí u jmenovitých a oborových staveb opis zápisu o převzetí;* u ostatních staveb předloží tento doklad jen na vyžádání banky.

(⁸) Po dokončení jmenovitých, oborových a centrálně posuzovaných nejmenovitých staveb předloží investoři bance technickoekonomické vyhodnocení stavby; u ostatních staveb předloží tento doklad jen na vyžádání banky.

* § 292 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb.

§ 6

Financování reprodukce základních prostředků prováděné ve vlastní režii

(1) Za reprodukci základních prostředků prováděnou ve vlastní režii se považují dodávky, které investor provádí zcela nebo převážně svými vlastními zaměstnanci, popřípadě svépomocí.

(2) Veškeré náklady spojené s přípravou a prováděním prací a dodávek ve vlastní režii propíštějí hospodářské organizace do doby vyfakturování provedených prací z kontokorentních resp. obrátových účtů.

(3) Rozpočtové organizace a zvláštní rozpočtové organizace hradí náklady spojené s přípravou a prováděním dodávek ve vlastní režii z příslušných neinvestičních položek. Po dokončení prací nebo stanovené etapy výstavby se odvede příslušná částka z výdajů na reprodukci základních prostředků v rozpočtových cenách do příjmů rozpočtu.

§ 7

Postup při zastavování výstavby

(1) Dojde-li výjimečně k zastavení výstavby, propíštějí se z investičních prostředků:

- a) provedené dokončovací práce v rámci rozpočtu stavby,
- b) uskutečněné dodávky strojů a zařízení,
- c) zabezpečovací, konzervační (popř. udržovací a dekonzervační) práce podle zvláštního rozpočtu,
- d) náklady na dodanou projektovou dokumentaci, popř. na její rozpracovanou část.

(2) Náklady na výstavbu,* která byla trvale zastavena a kterou nelze hospodárně využít, se odpisují na vrub zdrojů, z nichž byla výstavba financována. K odpisu je třeba schválení

- a) nadřízeného orgánu u podnikové a nejmenovitě výstavby,
- b) vedoucího příslušného ústředního orgánu v dohodě s generálním ředitelem banky u oborové výstavby a u centrálně posuzované nejmenovitě výstavby,
- c) vlády u jmenovité výstavby,
- d) jsou-li investorem národní výbory nebo organizace jim podřízené, je třeba v případě uve-

deném pod písm. a) schválení rady krajského národního výboru, v případě uvedeném pod písm. b) schválení rady krajského národního výboru v dohodě s generálním ředitelem banky.

(3) Do nákladů uvedených v předchozím odstavci patří i náklady na zařízení k montáži a na projekty, a to i v případech, že k realizaci stavby vůbec nedojde.

(4) S majetkem nabytým z výstavby, na níž byly práce trvale zastaveny, se naloží jako s přebytkovým národním majetkem.**)

§ 8

Dobropisy

Částky dobropisů, došlé v běžném roce a týkající se dodávek uskutečněných do 31. prosince uplynulého roku, odvádí banka s výjimkou převyšovacího období do ústředního rozpočtu u veškeré výstavby rozpočtových organizací a zvláštních rozpočtových organizací, u jmenovité výstavby hospodářských organizací a oborových staveb účelově financovaných ze státního rozpočtu.

§ 9

Udržování, běžné a generální opravy

(1) Obnova základních prostředků se zajišťuje především udržováním, běžnými a generálními opravami (obnova postupná) nebo obnovovacími investicemi (obnova konečná — při současném vyřazení obnovovaného základního prostředku).

(2) Udržování je běžné, pravidelné ošetřování základních prostředků a péče o ně.

(3) Běžnými opravami (provozními, středními apod.) jsou odstraňovány dílčí opotřebení, závady, nedostatky funkční nebo vzhledové.

(4) Generální opravou se odstraňují důsledky opotřebení nebo poškození základních prostředků a obnovuje se a pokud možno i zvyšuje jejich užitečnost, např. výkonnost a jiné technické vlastnosti. Generální oprava se provádí zpravidla na jednotlivém základním prostředku.

(5) Při generální opravě strojů a zařízení dochází k výměně nebo opravě většího počtu sou-

*) Vyhláška ministerstva financí č. 102/1958 Ů. l., o účetní evidenci hospodářských, rozpočtových a jiných organizací.

**) Vyhláška ministerstva financí o správě národního majetku č. 94/1965 Sb.

částí anebo podstatných součástí. Výměna nebo oprava pouze jednotlivé součásti stroje nebo zařízení není generální opravou.

(6) Při generální opravě budov a staveb se obnovují jejich podstatné části.

(7) Při generální opravě, kde je to možné a ekonomicky opodstatněné, je nutno provádět i modernizaci základních prostředků, zvyšující jejich pořizovací cenu.

(8) Generální opravu strojů lze provést též předáním celého stroje k opravě výměnným způsobem.

(9) Generálními opravami nejsou zejména

- a) úpravy, jimiž vznikají nové základní prostředky a úpravy, jimiž se má u základních prostředků změnit jejich dosavadní funkce a účel, pokud je tato změna spojena se změnami konstrukčními; u budov a staveb se pokládá za změnu účelu např. přeměna výrobních základních prostředků (jako celku nebo jejich podstatných částí) na základní prostředky nevýrobní a opačně a dále úpravy, kterými je zvyšována pořizovací cena základního prostředku (s výjimkou případů uvedených v odstavci 7),
- b) nahrazení stroje, zařízení, budovy, nebo stavby tvořící samostatný inventární předmět jiným předmětem,
- c) nástavby, přístavby, zřizování bytů v půdních a jiných prostorách a komplexní rekonstrukce základních prostředků,
- d) vestavby a zlepšování vybavenosti základních prostředků, nejde-li o modernizaci prováděnou v rámci generálních oprav podle odstavce 7).

Úpravy základních prostředků uvedené pod písm. a) až d) jsou investicemi.

(10) Za generální opravu se nepovažují opravy strojů a zařízení s nákladem nižším než 1000 Kčs a opravy staveb s nákladem nižším než 5000 Kčs v jedné akci. Takové opravy jsou běžnými opravami.

§ 10

Projektové práce

(1) Projektová dokumentace*) financovaná z investičních prostředků zahrnuje náklady na do-

končenou a předanou projektovou dokumentací pro výstavbu a generální opravy, a to:

- a) úvodní, jednostupňové, popřípadě zadávací projekty,
- b) prováděcí projekty,
- c) autorský dozor.

(2) Z neinvestičních prostředků se platí ostatní přípravné a projektové práce:*)

- a) rozvojové studie výstavby odvětví a oborů,
- b) investiční studie a investiční úkoly,
- c) územní plány (včetně územně technických podkladů a urbanistických soutěží),
- d) projekty typizace ve výstavbě,
- e) projekty pro experimentální ověřování ve výstavbě (experimentální studie, projekty a podobné úkoly),
- f) tvorba technickohospodářských ukazatelů,
- g) projekty pro hospodářskotechnické úpravy půdy,
- h) projekty pro výstavy a veletrhy v zahraničí,
- i) projektové soutěže,
- j) technická pomoc poskytovaná projektovými organizacemi,
- k) projekty pro vývoz,
- l) ostatní práce neinvestiční povahy (vyjma většiny).

§ 11

Jiné investice

(1) Jiné investice financované z investičních prostředků zahrnují náklady:

- a) na úplný převod pozemků, budov, staveb, strojů, zařízení a inventáře,
- b) na investiční výstavbu a generální opravy v cizině ze zahraničních hmotných zdrojů,
- c) muzejní předměty bez zřetele na výši kupní ceny,
- d) výtvarná a umělecká díla bez zřetele na výši nákupní ceny, kromě děl, které jsou součástí budov a staveb,
- e) náhrady za odnětí půdy zemědělským účelům pro výstavbu,
- f) na úplný převod (popř. nákup) objektů zařízení stavenišť dočasného charakteru.

*) Podrobnosti určují metodické pokyny pro sestavení návrhu státního rozpočtu a finančních plánů.

§ 12

Všeobecná ustanovení

(1) Banka je povinna financovat reprodukci základních prostředků, jakmile jsou dodrženy ustanovení této vyhlášky a ostatní povinnosti stanovené jako podmínka provádění výstavby.

(2) Proti organizacím, které porušují ustanovení této vyhlášky, a ostatní povinnosti stanovené jako podmínka provádění výstavby, použije banka podle povahy případu některá z těchto opatření:

- a) odmítne zahájit financování nově zahajovaných staveb,
- b) přeruší financování jednotlivých objektů (provozních souborů) nebo staveb,
- c) váže použití prostředků státního rozpočtu na reprodukci základních prostředků,
- d) zrychlí splátky investičních úvěrů,
- e) odmítne poskytování nových investičních úvěrů,
- f) zvýší úrokové sazby z investičních úvěrů.

(3) Dříve než banka použije opatření uvedená v odstavci 2, uvědomí o tom třicet dní předem investora a dodavatele, popř. jejich nadřízené orgány.

(4) Ústřední orgány vydají v dohodě s ministerstvem financí a ústředím banky podle potřeby pro obor své působnosti podrobnější pokyny k vymezení oprav jednotlivých druhů základních prostředků (§ 9) a provádění obnovy v cizích základních prostředcích (§ 3 odst. 6).

(5) Financování reprodukce základních prostředků jiných socialistických organizací (výrobní a spotřební družstva, společenské organizace aj.)

se upraví dohodou ústředí banky s příslušnými ústředními orgány v souladu s hospodářským zákoníkem a se zásadami této vyhlášky.

§ 13

Výjimky a odchylky

Ministerstvo financí může ze závažných důvodů povolit výjimky a odchylky z ustanovení § 1, § 2, § 3 odst. 1 až 7, § 8, § 10, § 11 této vyhlášky, z ostatních ustanovení ústředí Státní banky československé.

Závěrečná ustanovení

§ 14

Zrušují se:

- a) vyhláška ministerstva financí a Státní banky československé č. 6/1964 Sb., o financování, rozpisu a kontrole reprodukce základních prostředků,
- b) vyhláška ministra-předsedy Státní plánovací komise a ministra financí č. 46/1963 Sb., o racionalizačních opatřeních investiční povahy ve státních hospodářských organizacích,
- c) směrnice ministerstva financí čj. 131/51 651/1960, o kompletační příručce uveřejněné ve Věstníku ministerstva financí č. 15/1960.

§ 15

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1966.

Ministr financí:

Dvořák v. r.

Generální ředitel

Státní banky československé:

dr. Pohl v. r.

93

VYHLÁŠKA

ministerstva financí

ze dne 4. září 1965

o financování neinvestičních nákladů rozvoje vědy a techniky

Ministerstvo financí stanoví podle § 391 odst. 2 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb., podle § 11 odst. 2 zákona č. 83/1958 Sb., o úpravě finančního plánování a finančního hospodaření národních podniků a ostatních hospodářských organizací státního socialistického sektoru, a podle § 20 odst. 1 písm. a) zákona č. 8/1959 Sb., kterým se stanoví základní pravidla o státním rozpočtu a o hospodaření s rozpočtovými prostředky:

Úvodní ustanovení

§ 1

Tato vyhláška vymezuje neinvestiční náklady rozvoje vědy a techniky, určuje zdroje financování a způsob jejich použití ve státních organizacích.

Neinvestiční náklady rozvoje vědy a techniky

§ 2

Neinvestičními náklady rozvoje vědy a techniky zabezpečované fondem vědy a techniky*) jsou

- a) náklady na řešení badatelského výzkumu (§ 3),
- b) náklady na řešení výzkumných a vývojových prací (§ 4),
- c) vícenáklady spojené s osvojením (záběhem) výroby nových výrobků a nových výrobních technologií (§ 6),
- d) ostatní neinvestiční náklady na rozvoj vědy a techniky nezahrnované do nákladů na řešení úkolů vědy a techniky (§ 7).

§ 3

Náklady na řešení badatelského výzkumu podle § 2 písm. a) jsou náklady na řešení úkolů v oblasti přírodních, technických a společenských věd, které jsou zahrnuty do plánu badatelského výzkumu.**)

§ 4

Náklady na řešení úkolů výzkumných a vývojových prací**) podle § 2 písm. b) jsou

- a) náklady na výzkum a vývoj a provozní vyzkoušení nových výrobků (bez nákladů na vlastní výrobu výrobků), u nichž se předpokládá výroba dalšího kusu ve stejném nebo částečně pozměněném provedení,
- b) náklady na výzkum a vývoj nových výrobků, které budou předmětem opakované, sériové nebo hromadné výroby,
- c) náklady na výzkum a vývoj nových výrobních technologií,
- d) náklady na technickoekonomické studie.

§ 5

(1) Součástí nákladů na řešení úkolů podle § 2 písm. a) a b) jsou rovněž náklady

- a) na koordinaci úkolů vědy a techniky koordináčními (hlavními) pracovišti,***)
- b) na vědeckotechnickou spolupráci se zahraničím, technickou normalizací, typizací ve výstavbě, vědeckotechnické a ekonomické informace, patenty, vynálezy a zlepšovací návrhy,

*) Pojem a obsah fondu vědy a techniky vymezují metodické pokyny Státní plánovací komise č. 55/1965 Sb. pro vypracování státního plánu rozvoje národního hospodářství.

**) Obsah plánu badatelského výzkumu a plánu výzkumných a vývojových prací vymezují metodické pokyny Státní plánovací komise č. 55/1965 Sb. pro vypracování státního plánu rozvoje národního hospodářství.

***) Pojem a funkci koordinačních (hlavních) pracovišť vymezují zásady Státní komise pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky čj. 27 814/5230/1965.

tvoří-li tyto součást nebo samostatnou etapu řešeného úkolu vědy a techniky a na oponentní řízení,

- c) na zakoupení licencí, pokud nahrazují plánované řešení úkolů vědy a techniky nebo jejich částí,
- d) na pořízení jednotlivých zkušebních a pokusných zařízení, strojů a speciálních přístrojů, včetně s tím souvisejících bezpečnostních a hygienických zařízení a stavebních prací, které jsou nezbytné k vyřešení (splnění) jednoho nebo více současně řešených úkolů vědy a techniky, avšak nejsou v příslušné státní organizaci určeny k trvalému vybavení jako základní prostředky,
- e) na pořízení ověřovacích provozů (poloprovozů a pokusných provozů), jestliže tyto provozy jsou nezbytné k vyřešení (splnění) jednoho nebo více současně řešených úkolů vědy a techniky a mají sloužit k ověření výsledků výzkumu pro přípravu dokumentace plánované výstavby nebo rekonstrukce trvalých provozů, avšak nejsou v příslušné státní organizaci určeny k zabezpečení výrobních úkolů nebo trvalému vybavení jako základní prostředky; tyto dočasné ověřovací provozy (poloprovozy a pokusné provozy), u nichž plánované pořizovací náklady převyšují jeden mil. Kčs, musí být před jejich zařazením do plánu schváleny Státní komisí pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky,
- f) na uvedení do zcela spolehlivého provozu provozního souboru nové nebo rekonstruované výrobní kapacity, vyvolané použitím provozně nevyzkoušených strojů a zařízení, které jsou výsledkem řešení úkolů vědy a techniky.

(²) Náklady podle odst. 1 písm. f) zahrnují

- a) náklady na nezbytné úpravy a změny provozně nevyzkoušených strojů a zařízení,
- b) náklady na nezbytné úpravy a změny standardních strojů a zařízení, které byly podle projektu použity v jednom souboru s provozně nevyzkoušenými stroji a zařízeními.

*) Pojem oborových ředitelství vymezuje vládní vyhláška č. 90/1965 Sb., o plánovém řízení národního hospodářství.

**) Vyhláška předsedy Československé akademie věd a ministerstva školství a kultury č. 199/1964 Sb., o výchově nových vědeckých pracovníků.

***) Rozsah výzkumné a vývojové základny je upraven zákonem č. 55/1963 Sb., o jednotné soustavě vědeckovýzkumných a vývojových pracovišť (vědeckovýzkumná a vývojová základna).

†) Vládní vyhláška č. 90/1965 Sb., o plánovém řízení národního hospodářství.

§ 6

(¹) Vícenáklady osvojení (záběhu) výroby nových výrobků a osvojení nových výrobních technologií podle § 2 písm. c) se rozumí rozdíl mezi skutečnými vlastními náklady výroby při jejich osvojování (záběhu) a náklady výroby uhrazenými v ceně výrobků.

(²) Osvojení (záběh) výroby nových výrobků a osvojení (záběh) nových výrobních technologií končí zahájením běžné výroby a musí být u každého úkolu předem vymezeno množstvím nebo dobou, popřípadě množstvím i dobou potřebnou k osvojení (záběhu) výroby; podrobnosti podle konkrétních podmínek stanoví pro jednotlivá odvětví příslušná ministerstva a ústřední úřady (krajské národní výbory) a pro jednotlivé obory příslušná oborová ředitelství.*)

§ 7

Neinvestiční náklady rozvoje vědy a techniky podle § 2 písm. d) jsou

- a) stipendia pro výchovu vědeckých pracovníků,**)
- b) náklady na vědeckotechnické a ekonomické informace a ostatní náklady k zabezpečení činnosti organizací (pracovišť) výzkumné a vývojové základny,***) která vyplývá z jejich pracovní náplně v oblasti rozvoje vědy a techniky,
- c) náklady na činnost prováděnou státními hospodářskými organizacemi v zájmu preference rozvoje vědy a techniky v příslušném odvětví nebo výrobním oboru, pokud nejsou zahrnuty do nákladů pod písm. b).

Zdroje financování rozvoje vědy a techniky

§ 8

(¹) Zdrojem financování neinvestičních nákladů rozvoje vědy a techniky jsou

- a) státní rozpočet,
- b) fond technického rozvoje oborového ředitelství,†)

c) fond technického rozvoje podniku.*)

(2) Prostředky uvedené v odst. 1 nemohou být použity k jiným účelům, než stanoví tato vyhláška.

Státní rozpočet

§ 9

Z prostředků státního rozpočtu se hradí

- a) rozpočtovým organizacím (pracovištím) výzkumné a vývojové základny veškeré výdaje ve schváleném rozsahu včetně výdajů na kooperaci se státními hospodářskými organizacemi a zvláštními rozpočtovými organizacemi při řešení úkolů rozvoje vědy a techniky,
- b) státním hospodářským organizacím a zvláštním rozpočtovým organizacím řešení státních úkolů vědy a techniky podle § 2 písm. a) a b) a u vybraných státních úkolů stanovených Státní komisí pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky i vícenáklady osvojení podle § 2 písm. c),
- c) státním hospodářským organizacím a zvláštním rozpočtovým organizacím účelové dotace k zabezpečení činnosti podle § 2 písm. d),
- d) státním hospodářským organizacím a zvláštním rozpočtovým organizacím účelové dotace na řešení vybraných úkolů perspektivního nebo celospolečenského významu, pokud jsou pro podnik ekonomicky neúnosné, nebo jejichž řešení je spojeno s velkým rizikem.

§ 10

(1) Úhrady podle § 9 písm. b) provádějí příslušné ústřední orgány případně krajské národní výbory na základě faktur po splnění celého úkolu vědy a techniky, nebo jeho jednotlivých etap.**)

a to z prostředků státního rozpočtu, které si tyto orgány zabezpečí ve finančních plánech formou účelového financování; prostředky účelového financování zahrnují i prémie a odměny za splnění úkolů vědy a techniky.

(2) Z prostředků státního rozpočtu, zabezpečovaných formou účelového financování, mohou

příslušné ústřední orgány případně krajské národní výbory poskytovat podle podmínek dohodnutých v hospodářské smlouvě***) v průběhu řešení úkolu vědy a techniky přiměřené zálohy, nejvýše však do výše ceny za řešení úkolu, stanovené v hospodářské smlouvě; po splnění úkolu vědy a techniky jsou dodavatelé povinni ve faktuře přijaté zálohy zúčtovat (odečíst).

(3) Úhrady faktur provádějí a zálohy poskytují příslušné ústřední orgány případně krajské národní výbory pouze hlavním (koordináčním) pracovištím státních hospodářských organizací a zvláštních rozpočtových organizací; hlavní (koordináční) pracoviště hradí faktury a poskytují zálohy svým subdodavatelům z provozních prostředků za podmínek uvedených v odst. 1 a odst. 2.

§ 11

(1) Účelové dotace podle § 9 písm. c) a d) zabezpečují si příslušné ústřední orgány případně krajské národní výbory jako součást účelového financování.

(2) Účelové dotace podle odst. 1 přidělují oborovým ředitelstvím ústřední orgány případně krajské národní výbory do fondu technického rozvoje oborového ředitelství převodem peněžních prostředků.+)

Fond technického rozvoje oborového ředitelství

§ 12

(1) K financování úkolů technického rozvoje vytvářejí oborová ředitelství fond technického rozvoje oborového ředitelství

- a) z centralizovaných prostředků,
- b) z účelových dotací ze státního rozpočtu,
- c) z odvodů od podřízených hospodářských organizací za tržby získané využitím hmotných předmětů (prototypy, zkušební a pokusná zařízení, stroje přístroje, stavby, materiál, dokumentace) zbylých po ukončení úkolu vědy a techniky, pokud náklady na příslušný úkol byly hrazeny z prostředků fondu technického roz-

*) Vládní vyhláška č. 90/1965 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství.

**) Vyhláška ministerstva financí č. 204/1964 Sb., o fakturování a placení dodávek neinvestiční povahy.

***) Hospodářský zákoník č. 109/1964 Sb.

+) Směrnice ministerstva financí č. 117/59 950/1960 o hospodaření s rozpočtovými prostředky, uveřejněné ve Věstníku ministerstva financí č. 17—18 z roku 1960.

voje oborového ředitelství nebo fondu technického rozvoje podniku,

d) z dalších zdrojů.*)

(2) Z prostředků fondu technického rozvoje oborového ředitelství se provádějí

- a) úhrady za řešení úkolů rozvoje vědy a techniky podle § 2 písm. a) až c) objednaných oborovým ředitelstvím u jiných organizací,
- b) úhrady případné ztráty přímo podřízeným organizacím výzkumné a vývojové základny, pokud tato ztráta vyplývá ze zabezpečování vědy a techniky.

Fond technického rozvoje podniku

§ 13

(1) Fond technického rozvoje podniku se tvoří na vrub nákladů formou rezervy na výdaje příštích období.

(2) Na vrub fondu technického rozvoje podniku se hradí

- a) veškeré náklady vynaložené na řešení úkolů podle § 2 písm. b) a c) pro vlastní podnikovou potřebu včetně dodávek, prací a služeb dodaných jinou organizací,
- b) ostatní neinvestiční náklady podle § 2 písm. d), které vznikají ze zabezpečování rozvoje vědy a techniky pro podnikovou potřebu.

(3) Náklady na úkoly vědy a techniky, pokud nejsou určeny pro vlastní potřebu podniku, hradí objednatel ze svých prostředků.

Společná ustanovení

§ 14

(1) Tvorba a použití fondu technického rozvoje oborového ředitelství a fondu technického rozvoje podniku se sleduje a vykazuje odděleně podle předpisů Ústřední komise lidové kontroly a statistiky.

(2) Nevyčerpané prostředky fondu technického rozvoje oborového ředitelství a fondu technického rozvoje podniku koncem roku nepropadají a převádějí se jako zdroj financování vědy a techniky do roku následujícího.

*) Vládní vyhláška č. 90/1965 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství.

**) Zdroje na výplatu prémie a odměn vymezuje vyhláška Státní mzdové komise č. 91/1965 Sb., o odměňování práce v nové soustavě plánovitého řízení národního hospodářství.

***) Vyhláška ministerstva financí č. 204/1964 Sb., o fakturování a placení dodávek neinvestiční povahy.

§ 15

(1) Prémie a odměny za řešení úkolů vědy a techniky**) tvoří součást nákladů příslušného úkolu vědy a techniky.

(2) Na předem stanovené prémie a odměny, které nebyly v době ukončení úkolu vyplaceny, vytvářejí si podniky a organizace rezervu na vrub nákladů příslušného úkolu vědy a techniky; případné rozdíly mezi takto vytvořenou rezervou a skutečně vyplacenými částkami za prémie a odměny zvyšují [snižují] ostatní neinvestiční potřeby nezahrnované do nákladů na řešení úkolů vědy a techniky [§ 2 písm. d)].

§ 16

(1) Dodávky, práce a služby, kterými se plní úkoly rozvoje vědy a techniky, se provádějí mezi rozpočtovými organizacemi bezúplatně, v ostatních případech se provádějí za úplatu***) ve výši stanovené podle předpisů o tvorbě cen.

(2) Úkoly rozvoje vědy a techniky smluvně zajišťují

- a) státní úkoly Státní komise pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky a příslušné ústřední orgány případně krajské národní výbory,
- b) vybrané úkoly celospolečenského a perspektivního významu, pokud jsou pro oborové ředitelství nebo podnik ekonomicky neúnosné, nebo jejichž řešení je spojeno s velkým rizikem, příslušné ústřední orgány případně krajské národní výbory,
- c) u oborových úkolů příslušná oborová ředitelství,
- d) u podnikových úkolů nebo jejich subdodávek, objednaných u jiných organizací, příslušné podniky.

§ 17

(1) Výsledky řešení státních úkolů vědy a techniky financované z prostředků státního rozpočtu se předávají organizacím za náhradu nebo na základě rozhodnutí Státní komise pro rozvoj a koor-

dinaci vědy a techniky a ministerstva financí bezúplatně.

[²] Způsob využití vyřešených státních úkolů vědy a techniky, výši náhrady a lhůty její splatnosti určí příslušné ústřední orgány případně krajské národní výbory po dohodě se Státní komisí pro rozvoj a koordinaci vědy a techniky a ministerstvem financí.

[³] Náhrady za využití výsledků řešení státních úkolů vědy a techniky stanovené podle odst. 2 uhradí příslušné organizace na vrub nákladů (zpravidla časově rozlišovaných); úhrady jsou příjmy státního rozpočtu.

§ 18

[¹] Organizace, které řešily úkoly rozvoje vědy a techniky, musí nejpozději do jednoho roku po splnění úkolu převést všechny při řešení získané, popř. zbylé předměty (prototypy, zkušební a pokusná zařízení, stroje, přístroje, stavby, materiál, dokumentace) do základních prostředků, nebo do zásob a nebo je převést (prodat) jiné socialistické organizaci podle předpisů o správě národního majetku*); pro jejich ocenění platí předpisy o tvorbě cen.

[²] Předměty povahy základních prostředků, které mohou organizace samy využít, převezmou do svých základních prostředků a proplatí ze svých prostředků na financování investiční výstavby.

[³] Předměty, které nemají povahu základních prostředků a které mohou organizace samy spotřebovat a využít, převezmou

- a) státní hospodářské organizace a zvláštní rozpočtové organizace do zásob a proplatí ze svých provozních prostředků,
- b) rozpočtové organizace výzkumné a vývojové základny jako materiál a drobné a krátkodobé předměty bezplatně získané a ve výši jejich ocenění váží příslušné rozpočtové prostředky jako trvalou úsporu.

[⁴] Nespotebují-li organizace samy zbylé předměty, jsou povinny nakládat s nimi jako s přeby-

tečným nebo neupotřebitelným národním majetkem podle předpisů o správě národního majetku.

[⁵] Organizace odvedou prostředky získané využitím zbylých předmětů do toho zdroje, ze kterého byly náklady na řešení příslušného úkolu hrazeny, s výjimkou úkolů, jejichž náklady byly hrazeny na vrub fondu technického rozvoje podniku a u kterých příjmy získané jejich využitím odvádějí podniky a organizace svým oborovým ředitelstvím [§ 12 odst. 1, písm. c)].

Neinvestiční náklady na činnosti nezabezpečované fondem vědy a techniky

§ 19

[¹] Náklady rozvoje vědy a techniky (§ 2) nejsou a fondem vědy a techniky se nezabezpečují

- a) náklady na technickou normalizaci, typizaci ve výstavbě, vědeckotechnickou spolupráci se zahraničím, vědeckotechnické a ekonomické informace, racionalizaci řízení a správy, patenty, vynálezy a zlepšovací návrhy, pokud nejsou součástí nebo samostatnou etapou úkolu vědy a techniky podle § 2 písm. a) až c), nebo součástí nákladů podle § 2 písm. d),
- b) vícenáklady spojené s osvojením (záběhem) výroby podle licence, pokud nenahrazuje plánovaný úkol vědy a techniky,
- c) náklady na experimentální ověřování ve výstavbě (experimentální projekty a studie) a na tvorbu jednotných výkonových norem a normativů,
- d) náklady na výzkum a vývoj výrobků, s jehož výrobou výrobce ani výhledově neuvažuje (unikátní výrobek), a to ani ve stejném nebo částečně pozměněném provedení,
- e) vícenáklady spojené s osvojením (záběhem) výroby na základě převodu výrobních programů, s uváděním nových závodů do provozu a s osvojením výroby podle převzaté dokumentace,
- f) úhrady státnímu rozpočtu za využití výsledků vyřešených státních úkolů vědy a techniky ve výrobě.

[²] Zdroje a způsob financování nákladů podle odst. 1 stanoví zvláštní předpisy.

*) Vyhláška ministerstva financí č. 94/1965 Sb., o správě národního majetku.

Závěrečná ustanovení**§ 20**

Ministerstvo financí může ze závažných důvodů povolit výjimky a odchylky z této vyhlášky.

§ 21

Zrušuje se vyhláška ministra financí, předsedy Státní komise pro rozvoj a koordinaci vědy a tech-

niky a předsedy Státní plánovací komise č. 88/1963 Sb., o financování neinvestičních nákladů rozvoje vědy a techniky.

§ 22

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1966.

Ministr:

Dvořák v. r.

94

VYHLÁŠKA

ministerstva financí

ze dne 4. září 1965

o správě národního majetku

Ministerstvo financí v dohodě se všemi ústředními orgány stanoví podle § 391 odst. 2 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb. (dále jen „zákoník“):

ČÁST PRVNÍ

§ 1

Předmět a rozsah úpravy

(1) Tato vyhláška upravuje správu národního majetku státními socialistickými organizacemi a nakládání s pohledávkami a právy státních socialistických organizací (dále jen „organizace“).

(2) Národním majetkem jsou veškeré věci ve státním socialistickém vlastnictví (hmotný národní majetek) a veškeré pohledávky a jiná majetková práva státu.

§ 2

Základní povinnosti organizací při správě národního majetku

(1) Organizace jsou povinny spravovat národní majetek s péčí řádného hospodáře a jsou za tuto správu plně zodpovědné. Zejména jsou povinny provádět všechna potřebná opatření, aby národní majetek byl vzhledem k svému společenskému poslání ve své podstatě zachován, zlepšován, rozšiřován, plně využíván a účelně rozmísťován.*) K ochraně národního majetku jsou organizace povinny použít všech právních prostředků, zejména domáhat se ochrany vlastnického práva státu proti neoprávněným zásahům a uplatňovat právo na náhradu schodků, ztrát a škod proti těm, kteří za ně zodpovídají, i proti těm, kteří škodu spoluzpůsobili tím, že úmyslně nebo z nedbalosti neplnili

povinnosti směřující k zabránění a odvrácení škody. “tgů

(2) Organizace jsou též povinny soustavně věnovat potřebnou péči nehmotnému národnímu majetku, zejména průmyslovým právům (např. ochranným známkám, chráněným vzorům, patentům, licencím), a důsledně provádět všechna potřebná opatření k zajištění ochrany a rozšiřování tohoto majetku s cílem zabránit ztrátám a zneužití.

(3) Řádná správa a ochrana národního majetku vyžaduje především, aby byl podle zvláštních předpisů**) zjištěn, sepsán, oceněn a běžně veden v předepsané evidenci.

(4) Jako vlastník nemovitého národního majetku se zapisuje v evidenci nemovitostí československý stát s vyznačením organizace, která majetek spravuje. Organizace je povinna do 60 dnů po tom, kdy nabyla do své správy nemovitosti, oznámit změnu ve vlastnictví nebo ve správě nemovitostí orgánu vedoucímu evidenci nemovitostí a předat mu podklady pro zápis změn v této evidenci.***)

ČÁST DRUHÁ

Díl I

SPRÁVA HMOTNÉHO NÁRODNÍHO MAJETKU

Příslušnost ke správě

§ 3

(1) Ke správě národního majetku jsou oprávněny toliko státní socialistické hospodářské a rozpočtové organizace. Jiné státní socialistické organizace než rozpočtové nebo hospodářské jsou

*) Pojem udržování, běžných a generálních oprav, obnovy a investic je uveden ve vyhlášce ministerstva financí a Státní banky československé č. 92/1965 Sb., o financování reprodukce základních prostředků.

**) Předpisy o evidenci v hospodářských, rozpočtových a jiných organizacích.

***)) § 6 odst. 1 vyhlášky č. 23/1964 Sb., kterou se provádí zákon č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí.

oprávněny ke správě, jen pokud mohou svým jménem nabývat práv a zavazovat se.*)

(2) Národní majetek spravuje zásadně ta organizace, která je pověřena úkoly, k jejichž plnění majetek zcela nebo převážně slouží. Užívá-li nemovitého národního majetku několik organizací, má se za to, že tento majetek slouží především převážně té organizaci, která užívá v poměru k ostatním organizacím jeho největší část. Orgány, v jejichž pravomoci je odstraňovat spory o příslušnost ke správě národního majetku (§ 65 odst. 2 zákoníku), mohou se ze závažných důvodů, zejména hospodářských, dohodnout na odchylce od těchto zásad.

(3) Má-li organizace ve správě národní majetek, kterého užívá zcela nebo převážně jiná organizace, jsou obě organizace povinny neprodleně zařídit, aby takový majetek byl převeden do správy té organizace, která národního majetku zcela nebo převážně užívá.

(4) Národní výbor může mít ve správě i nemovitý národní majetek, který neslouží plnění jeho úkolů, nemůže-li být jinými organizacemi využit. Zejména může mít, popřípadě organizace jím řízená a určená, ve správě domy, které nejsou obytnými, jestliže však jsou určeny k tomu, aby byly zčásti nebo zcela přenechány k užívání několika socialistickým organizacím pro plnění jejich úkolů, a jsou také skutečně několika organizacemi užívány, anebo jestliže podlahová plocha jejich obytné části činí alespoň jednu třetinu celkové užívací plochy budovy.

(5) Zvláštní předpisy platí o prozatímní správě národního majetku uvedeného v § 65 odst. 3 zákoníku**) a o správě státních rezerv.***)

§ 4

Sdružují-li organizace prostředky k výstavbě zařízení, jehož budou společně užívat, musí se před zahájením výstavby písemně dohodnout, která

z nich vybudované zařízení bude mít ve správě. Bude to zpravidla organizace, která může nejlépe plnit úkoly, pro které bylo zařízení vybudováno, anebo ta organizace, která převážně přispěje na jeho vybudování.****)

§ 5

Druhy hmotného národního majetku

(1) Hmotný národní majetek tvoří základní prostředky, zásoby a jiné věci.

(2) Základními prostředky jsou věci, popřípadě soubory věcí,+) které mají dlouhodobě sloužit organizaci k plnění jejich úkolů a jejichž pořizovací cena++) je nejméně 600 Kčs a nejde o věci uvedené v odstavcích 3 a 4. Bez zřetele na pořizovací cenu jsou základními prostředky pozemky (i zastavěné), budovy a stavby.

(3) Do zásob patří věci, které se při plnění úkolů organizace spotřebují (např. základní materiál, pomocný materiál, palivo), věci, které plněním úkolů organizace vznikají (např. výrobky, nedokončená výroba), a věci, které jsou předmětem plnění úkolů organizace (např. zboží). Do zásob patří dále veškerá zvířata, drobné a krátkodobé předměty, obaly, náhradní součástky, výměnná zařízení, dočasná pokusná zařízení získaná nebo zbylá v souvislosti s řešením úkolů vědy a techniky (funkčně schopné prototypy dosud neprofilancované a neaktivované).+++)

Drobnými a krátkodobými předměty jsou věci, které se použitím najednou nespotřebují a

- a) jejichž cena je nižší než 600 Kčs za jednu věc bez zřetele na dobu jejich upotřebitelnosti (drobné předměty),
- b) jejichž doba upotřebitelnosti je kratší než 1 rok bez zřetele na jejich cenu (krátkodobé předměty),

*) § 62 zákoníku.

**) Předpisy pro zabezpečování, prozatímní správu a realizaci některého majetku, který zajišťuje nebo kterého nabývá stát (poř. č. 85/1960 Sb. Instr. pro výkonné orgány národních výborů — na Slovensku por. č. 94/1960 Zb. Inštr.).

***) Zákonné opatření predsedníctva Národného shromáždění č. 69/1964 Sb., o správě státních hmotných rezerv.

****) Viz též § 85 vyhlášky č. 90/1965 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství.

+) Soubor věcí považuje se za jeden základní prostředek (inventární předmět), pokud je funkční jednotkou z hlediska technicko-ekonomického určení, je zároveň uzavřeným konstrukčním celkem a nelze jej beze zbytku rozdělit na dvě nebo více funkčních jednotek.

++) Pořizovací cenou se rozumí cena, již se oceňují předměty podle účetních předpisů.

+++) Vyhláška ministerstva financí č. 93/1965 Sb., o financování neinvestičních nákladů rozvoje vědy a techniky.

c) jichž se použije jen na zhotovení určité zakázky, série nebo určitého druhu výrobku bez zřetele na jejich cenu (speciální nástroje a přípravky) a jež nejsou trvalým příslušenstvím základního prostředku,

d) jichž se použije jako pracovního obleku, pracovní obuvi a ložní výbavy, bez ohledu na jejich cenu a dobu upotřebitelnosti.

(4) Kromě základních prostředků a zásob patří k hmotnému národnímu majetku i jiné věci, např. nedokončené investice, knihovní sbírky knihoven jednotné soustavy, kulturní památky a předměty muzejní a galerijní hodnoty, popřípadě soubory takových věcí v muzeích, galeriích a památkových objektech, učební pomůcky, stálé výstavní soubory, jakož i jiné sbírky, které nelze zcela ocenit podle účetních předpisů (jiný hmotný národní majetek).

(5) Jednotlivé ústřední orgány (krajské národní výbory) v oboru své působnosti podle potřeby

a) mohou u jednotlivých druhů věcí snížit hranici stanovenou pro základní prostředky (odstavec 2) pod 600 Kčs, popřípadě výjimečně tuto hranici zvýšit nad 600 Kčs, je-li účelné, aby věci téhož druhu nebo téže skupiny byly vždy zahrnovány buď do základních prostředků, nebo do drobných a krátkodobých předmětů,

b) vymezí, popřípadě stanoví, které věci jsou speciálními nástroji a přípravky, výměnnými zařízeními, pracovním oděvem, obuví a ložní výbavou.

(6) Ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství v dohodě s ministerstvem financí a příslušnými ústředními úřady stanoví, kdy patří k základním prostředkům chmelnice, vinice, ovocné a agromeliorační porosty, větrolamy a meliorační práce.

(7) O zařazení objektů zařízení staveniště mezi druhy národního majetku platí zvláštní předpisy.*)

Přebytečný a neupotřebitelný majetek

§ 6

(1) Přebytečný je národní majetek, který organizace nepotřebuje k plnění úkolů. Za přeby-

tečnou se považuje též část majetku, která přesahuje rozsah přiměřený úkolům nebo potřebám organizace. Za přebytečné se nepovažují základní prostředky v rezervě a v konzervaci.

(2) Základními prostředky v rezervě jsou

a) základní prostředky, které jsou určeny k výměně za základní prostředky vyřazené v důsledku poškození nebo opravy (provozní rezerva),

b) základní prostředky vyřazené dočasně z používání, které mají pro organizaci stálé výrobní určení (kapacitní a sortimentní rezerva).

(3) Základními prostředky v konzervaci jsou ty základní prostředky, které byly dány do konzervace z rozhodnutí příslušného orgánu. Pokud nejde o konzervaci upravenou zvláštními předpisy,**) rozhoduje o ní nadřízený ústřední orgán nebo krajský národní výbor pro organizace v oboru své působnosti.

(4) Neupotřebitelný je národní majetek, který pro své úplné opotřebení nebo poškození, zřejmou zastaralost nebo zřejmou ne hospodárnost v provozu nebo z jiných závažných důvodů nemůže již sloužit svému původnímu účelu nebo určení. Za neupotřebitelné základní prostředky považují se též budovy a stavby, které nelze přemístit a které je třeba zbourat nebo zrušit v důsledku plánované výstavby, přestavby nebo rozšíření objektu; sem patří též stavby a budovy, které podle rozhodnutí stavebního úřadu nebo jiného příslušného orgánu mají být zbourány, zrušeny nebo uvedeny v neškodný stav.

§ 7

Nakládání s přebytečným národním majetkem

(1) Národní majetek, o němž organizace rozhodne, že je přebytečný, převede do správy jiné státní socialistické organizace (§ 12 a násl.) nebo do vlastnictví jiné socialistické organizace než státní (§ 15 a násl.). Neprojeví-li o něj zájem některá z uvedených organizací a přitom jde o věci, které mohou být v osobním vlastnictví, může být prodán občanům za podmínek § 15 odst. 2 písm. a). Není-li možné ani to, naloží se s ním jako s majetkem neupotřebitelným (§ 8).

(2) K umístění přebytečného movitého národního majetku může organizace použít součinnosti

*) Srov. např. směrnice ministerstva financí č. 931/6.014/1964 pro vymezení, plánování, financování a evidenci trvalých a dočasných objektů zařízení staveniště [Věstník ministerstva financí č. 4/1964].

**) Např. vyhláška č. 9/1958 Ú. l., kterou se provádějí některá ustanovení elektrizačního zákona.

státních organizací, které obstarávají zprostředkovací službu.

(3) S přebytečnými movitými základními prostředky mají být zároveň převedeny v potřebném množství náhradní díly (součástky), pokud je organizace má a nepotřebuje je k jiné údržbě.

(4) Přebytečný nemovitý národní majetek, u něhož společenský zájem vyžaduje, aby i nadále zůstal ve státním socialistickém vlastnictví pro budoucí úkoly, převede se zpravidla do správy místního národního výboru, nebo jde-li o zemědělské nemovitosti, do správy okresního národního výboru. Jestliže národní výbor má proti převodu námitky, postupuje se podle § 65 odst. 2 zákoníku. Může-li však takový majetek lépe a snadněji spravovat jiná státní organizace než národní výbor, převede se do její správy.

§ 8

Nakládání s neupotřebitelným národním majetkem

(1) Národní majetek, o němž organizace písemně rozhodne, popřípadě na základě posudku odborné socialistické organizace,* že je neupotřebitelný, a pokud jej nemůže sama hospodárněji využít (např. jako materiál), převede do správy jiné státní socialistické organizace (§ 12 a násl.) nebo do vlastnictví jiné socialistické organizace než státní (§ 15 a násl.).** Neprojeví-li o něj zájem některá z uvedených organizací a přitom jde o věci, které mohou být předmětem osobního vlastnictví (např. věci hodící se ke stavbě nebo opravě obydlí), může být prodán občanům. Ustanovení § 7 odst. 2 platí obdobně.

(2) Neupotřebitelné budovy a stavby (§ 8 odst. 4) lze určit toliko ke zbourání a s materiálem bouračky se naloží podle předchozího odstavce.***

(3) Nepodaří-li se realizovat neupotřebitelnou věc podle předchozích odstavců, určí se na odval.

*) Např. jde-li o věci zvláštní důležitosti (z hlediska kulturní hodnoty).

**) O nakládání s některým neupotřebitelným národním majetkem platí zvláštní předpisy: např. nařízení ministra všeobecného strojírenství č. 58/1959 Sb., o využití motorových vozidel trvale nezpůsobilých k provozu; vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 77/1963 Sb., o výkupu a využití traktorů a traktorových přívěsů a návěsů a zemědělských strojů trvale vyřazených z provozu; vyhláška ministerstva dopravy a spojů č. 119/1962 Sb. ve znění vyhlášky č. 107/1964 Sb., o hospodárnosti provozu silničních vozidel pro motorovou dopravu; vyhláška ministerstva dopravy a všeobecného strojírenství č. 3/1964 Sb., o povinném výkupu opotřebených dílů silničních vozidel.

***) Viz např. směrnice poč. č. 17/1965 Sb. Instr. (por. č. 39/1958 Zb. Instr.), o opuštěném a chátrajícím nemovitém majetku.

+) Viz § 348 odst. 1 zákoníku.

++) Viz § 397 občanského zákoníku.

+++) Srov. např. směrnice ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství uveřejněné pod č. 1/1964 ve Věstníku MZLVH a poř. č. 46/1957 Sbírky pokynů státních lesů.

§ 9

Dočasné užívání národního majetku

(1) Organizace může národní majetek, který má ve správě a který sama dočasně nepotřebuje k plnění svých úkolů, zcela nebo zčásti přenechat k dočasnému užívání jiné socialistické organizaci. Může též přenechat nemovitost nebo její část jiné socialistické organizaci k užívání jen určitým vymezeným způsobem, jestliže jí to nebude bránit v dalším užívání tohoto majetku v rozsahu potřebném pro plnění vlastních úkolů a jestliže nemovitost tímto způsobem bude ve společenském zájmu lépe využita. Do užívání nemohou být přenechány věci spotřebitelné nebo snadno opotřebitelné. Úplata se neposkytuje za přenechání užívání pozemku, jestliže organizace jej spravující nemá s jeho správou a provozem žádné náklady, popřípadě pokud jí z přenechání užívání nevzejde majetková újma.

(2) Přenechání národního majetku k užívání socialistické organizaci může se stát jen hospodářskou smlouvou.+)

(3) Organizace může přenechat za úplatu k dočasnému užívání občanům++ pro osobní potřebu (např. k přechodnému umístění přenosné rekreační chaty, popřípadě garáže, k dočasnému užívání zahrádky) v nezbytně nutné výměře pozemek, který má ve správě a který dočasně nepotřebuje k plnění svých úkolů. Přenechávání pozemků k dočasnému užívání občanům může se stát jen písemnou smlouvou.

(4) K účelům doosídlení v pohraničních okresech může okresní národní výbor přenechat k dočasnému užívání bez úplaty v přiměřené výměře zemědělské pozemky, které má ve své správě. Podle zvláštních předpisů+++ může zemědělský pozemek přenechat svým pracovníkům k užívání též

státní socialistická organizace se zemědělskou nebo lesní výrobou.

[⁵] Kromě případů uvedených v odstavcích 3 a 4 a kromě půjčování spotřebních předmětů občanům organizacemi k tomu určenými a přenechávání bytů a místností spravovaných státními organizacemi k osobnímu užívání občanů podle občanského zákoníku nesmějí organizace národní majetek přenechávat občanům k užívání. To neplatí o společenském užívání veřejných zařízení občany, dále o půjčování pracovních svršků, ochranných pomůcek a jiných věcí organizacemi občanům podle zvláštních předpisů.*] Také to neplatí o půjčování spotřebních předmětů, které byly k tomu účelu určeny [např. knihy, předměty k provozování sportu].

§ 10

Trvalé užívání národního majetku

[¹] Nemovitý národní majetek s příslušenstvím může být odevzdán do trvalého užívání (§ 70 odst. 1 zákoníku) jen jiným socialistickým organizacím než státním, a to bezplatně.

[²] K odevzdání národního majetku do trvalého užívání je oprávněn okresní národní výbor, v jehož obvodu je odevzdávaný národní majetek. Má-li být odevzdán do trvalého užívání majetek, který není ve správě okresního národního výboru, v jehož obvodu je, převede se dříve do jeho správy. Ministerstvo financí může ze závažných důvodů stanovit, zejména pro zvláštní povahu nebo poslání některých částí národního majetku, že i jiné státní socialistické organizace mohou národní majetek, který mají ve správě, odevzdat do trvalého užívání, popřípadě majetek do trvalého užívání odevzdaný ve své správě ponechat.

[³] Uživatel je povinen odevzdané nemovitosti svým nákladem soustavně udržovat a včasným a pravidelným prováděním oprav zajišťovat jejich zachování. Investiční změny (např. stavby, adaptace, přístavby a nástavby) může provádět jen s předchozím písemným přivolením organizace, která má majetek ve správě. Při každém přivolení musí být stanoveno, zda a do jaké míry má uživatel při zrušení trvalého užívání právo vůči spravující organizaci na náhradu nákladů vynaložených jím na investiční

změny. Náhrada nesmí být vyšší než vlastní náklady pořízení investic snižené o opotřebení a nahodilé znehodnocení. Jestliže náklady byly uhrazeny přímo nebo nepřímo ze státních prostředků nebo byly vynaloženy bez předchozího písemného přivolení organizace, která má majetek ve správě, náhrada nákladů uživateli nepřísluší.

[⁴] Odevzdání národního majetku do trvalého užívání se provede hospodářskou smlouvou. Pro její zápis do evidence nemovitostí platí obdobně ustanovení druhé věty § 2 odst. 4.

[⁵] Hospodářská smlouva o odevzdání národního majetku do trvalého užívání musí obsahovat

- a) výstižné označení odevzdávaného národního majetku (označení nemovitostí podle obcí, katastrálních území, parcelních čísel, čísel popisných nebo evidenčních u budov a příslušenství, jak jsou vedeny v evidenci nemovitostí),
- b) účel, ke kterému se národní majetek odevzdává do trvalého užívání a způsob tohoto užívání,
- c) určení dne vzniku trvalého užívání,
- d) podmínky zániku trvalého užívání.

[⁶] Hospodářská smlouva o odevzdání do trvalého užívání vzniká dohodou organizací o náležitostech uvedených v odstavci 5.

[⁷] V hospodářské smlouvě se dále uvede

- a) pořizovací cena odevzdávaného majetku,**)
- b) celkový stav majetku a jeho hlavní nedostatky a závady.

[⁸] Vzniknou-li při uzavírání smluv mezi organizacemi rozpory, řeší je jejich nadřízené orgány.

[⁹] O předání majetku trvalému uživateli se sepíše zápis.

§ 11

Osobní užívání pozemků

[¹] Rozhodnutí o přidělení pozemku do osobního užívání (§ 198 a násl. obč. zák.) vydá okresní národní výbor, v jehož obvodu je pozemek.

[²] Do osobního užívání nemůže být přidělen pozemek ve státním socialistickém vlastnictví, pokud ho organizace potřebuje k plnění svých úkolů.

[³] Má-li pozemek přidělený do osobního užívání ve správě jiná organizace než místní národní

*] Např. normy a směrnice vydané ústředními orgány a krajskými národními výbory o poskytování ochranných oděvů, obuvi a ochranných pomůcek zaměstnancům; vyhláška Státní plánovací komise a ministerstva financí č. 191/1964 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní bytové výstavbě a výstavbě rodinných domků.

**] Podle účetnictví.

výbor, převede jej zpravidla do správy místního národního výboru, který uzavře s občanem dohodu o zřízení práva osobního užívání.

(⁴) Pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak,*) zřizuje se právo osobního užívání k pozemkům ve státním socialistickém vlastnictví za úhradu.**)

Převody správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření

§ 12

(1) Převody správy národního majetku jsou přípustné jen mezi státními socialistickými organizacemi.

(2) Správa národního majetku mimo obvyklé hospodaření se převádí úplatně,**) a to za cenu, na níž se organizace dohodnou.

(3) Bezplatně se však převádí správa národního majetku, jde-li o

- a) pozemky,
- b) základní prostředky, zásoby a jiný hmotný národní majetek (§ 5 odst. 4) převáděný mezi rozpočtovými organizacemi, které jsou zapojeny na státní rozpočet svými příjmy a výdaji a hospodaří samostatně podle schválených rozpočtů,
- c) jiný hmotný národní majetek nemovitý kromě nedokončených investic, dále movité kulturní památky a předměty muzejní a galerijní hodnoty v muzeích, galeriích a památkových objektech, pokud zůstávají sbírkovými předměty,
- d) stavby a zařízení převáděné investorem na uživatele,
- e) stavby realizované z prozatímní správy (§ 3 odst. 5),
- f) věci, které organizace nemůže využít a převádí je do správy národního výboru (§ 3 odst. 4),
- g) věci, které převádí organizace při výstavbě společného zařízení na organizaci, která toto zařízení bude mít ve správě (§ 4),
- h) věci, které organizace převádí na národní výbor, aby je odevzdal do trvalého užívání (§ 10 odst. 2),

i) přebytečné věci převáděné k účelům vyučovacím do správy škol a školských zařízení,

j) věci, o nichž to ze závažných hospodářských důvodů stanoví ministerstvo financí.

(⁴) Převody správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření mají se provádět zpravidla k prvnímu dni následujícího měsíce, převody správy větších hospodářských celků k prvnímu dni následujícího roku. Se zpětnou účinností lze převádět správu národního majetku výjimečně jen ze závažných důvodů a jen k prvnímu dni měsíce běžného roku nebo k prvnímu dni běžného roku.

§ 13

(1) Převody správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření se provádějí hospodářskými smlouvami o převodu správy národního majetku†) nebo rozhodnutími nadřízených orgánů.

(2) Rozhodnutím nadřízených orgánů, které musí mít podstatné náležitosti jako hospodářské smlouvy o převodu správy, převádí se správa národního majetku, jde-li o převod majetkového celku nebo majetku zvláštního významu, při zřízení organizace, při reorganizaci, popřípadě převodu (změně) výrobního programu.

(3) V případech uvedených v předchozím odstavci jsou k převodu správy rozhodnutím příslušny ústřední orgány, oborová ředitelství trustů, oborové podniky nebo orgán jimi určený, jde-li o převod správy národního majetku.

a) z jejich správy na organizace podřízené a naopak,

b) mezi organizacemi podřízenými.

(⁴) Rozhodnutím podle odstavce 1 je též rozhodnutí příslušného orgánu ve sporu o příslušnost ke správě (§ 65 odst. 2 zákoníku).

(5) Jde-li o převod správy z oboru působnosti jednoho ústředního orgánu do oboru působnosti jiného ústředního orgánu, vydá rozhodnutí o převodu správy orgán, z jehož oboru působnosti se správa národního majetku převádí, v dohodě s druhým ústředním orgánem. Obdobně se postupuje, jde-li o převod z oboru působnosti krajského ná-

*) Vyhláška Státní plánovací komise a ministerstva financí č. 191/1964 Sb., o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní bytové výstavbě a výstavbě rodinných domků.

***) Vyhláška ministerstva financí č. 73/1964 Sb.

†) Pokud jde o státní rezervy, platí zvláštní předpisy (viz poznámku u § 3 odst. 5).

†) § 347 zákoníku — Tiskopisy hospodářské smlouvy vydalo Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů.

rodního výboru do působnosti ústředního orgánu nebo naopak.

(⁶) Národní výbory mohou rozhodnutím vydaným v mezích své působnosti převést národní majetek ze správy svého národního výboru do správy národního výboru nižšího stupně nebo do správy podřízené organizace a naopak a mezi národními výbory a organizacemi podřízenými. Tím nejsou dotčeny zvláštní předpisy,^{*)} podle nichž okresní národní výbory jsou příslušny svým rozhodnutím převádět správu národního majetku na jiné organizace.

§ 14

Ústřední orgány, oborová ředitelství trustů, oborové podniky a krajské národní výbory nepotřebují k uzavření hospodářské smlouvy o převodu správy národního majetku schválení. Jiné organizace potřebují schválení k uzavření takové smlouvy, jestliže to s přihlédnutím k ekonomickému nebo společenskému významu převáděného majetku stanoví přímo nadřízený orgán; pro národní výbory nižších stupňů a organizace řízené národními výbory krajský národní výbor.

Převod vlastnictví národního majetku

§ 15

(¹) Vlastnictví k pozemku lze převést jen, jde-li

- a) o spoluvlastnický podíl pozemku, převádí-li se současně do vlastnictví občana i podíl na stavbě, která může být předmětem osobního vlastnictví a která je na tomto pozemku postavena,
- b) o části pozemků, které v rámci drobné asanace^{**)} mají být přičleněny k jiným parcelám do vlastnictví občanů, popřípadě jiných socialistických organizací než státních,
- c) o části pozemků, které na základě dispozic územního plánu, popřípadě územně plánovacích podkladů mají být přičleněny k dosavadním pozemkům ve vlastnictví občanů, jež jsou určeny pro stavbu rodinných domků, chat a zahrádek, nebo k dosavadním pozemkům ve vlastnictví socialistických organizací jiných než státních; předpokladem pro převod částí pozemků na občany je, že takové části pozemků

není vhodné použít ke zřízení samostatného práva osobního užívání pozemku,

- d) o pozemky převáděné výměnou mezi socialistickými organizacemi.

(²) Vlastnictví jiného národního majetku lze převést jen, jde-li

- a) o přebytečný národní majetek, a to na podniky zahraničního obchodu a na jiné socialistické organizace než státní, a jde-li o věci, které mohou být v osobním vlastnictví, též na občany,
- b) o jiné základní prostředky než přebytečné, je-li převod nutný ve společenském zájmu, a to na organizace uvedené pod písm. a),
- c) o rodinné domky a podobné drobné stavby (např. chaty), a to vždy především na občany, i když tento majetek není přebytečný,
- d) o neupotřebitelný národní majetek, a to na organizace a osoby uvedené pod písm. a),
- e) o věci poskytované společnému zařízení, které podle dohody případně do vlastnictví družstevní nebo společenské organizace (odstavce 6),
- f) o výměnu věcí mezi státními socialistickými organizacemi na straně jedné a jinými socialistickými organizacemi na straně druhé.

(³) Na převody národního majetku do vlastnictví jiných socialistických organizací než státních při obvyklém hospodaření (při dodávkách výrobků a provádění prací), na prodej věcí určených k osobní spotřebě do vlastnictví občanů při prodeji v obchodě a zakázkové službě podle předpisů občanského zákoníku a na převody vlastnictví některých věcí na občany podle zvláštních předpisů (např. poskytování léků, školních potřeb žákům apod.) se nevztahují ustanovení této vyhlášky o podmínkách k převodu vlastnictví a postupu při něm.

(⁴) Sdružuje-li se k výstavbě společného zařízení státní socialistická organizace s organizací družstevní nebo společenskou, platí obdobně ustanovení § 4. Bude-li dohodnuto, že společné zařízení případně do vlastnictví družstevní nebo společenské organizace, převede bezplatně státní socialistická organizace do vlastnictví této organizace věci, které poskytuje podle dohody společnému zařízení.

^{*)} Např. předpisy pro zabezpečování, prozatímní správu a realizaci některého majetku, který zajišťuje nebo kterého nabývá stát (poř. č. 85/1960 Sb. Instr. — por. č. 94/1960 Zb. Instr.).

^{**)} § 15 odst. 2 zákona o stavebním řádu č. 87/1958 Sb., popř. § 41 prováděcí vyhlášky č. 144/1959 Ú. l.; půjde zpravidla o pozemky do výměry 100 m².

(⁵) Zvláštní předpisy o poskytování národního nemovitého majetku náhradou za nemovitosti občanů a soukromých právnických osob, které byly smluvně nebo podle rozhodnutí příslušných orgánů převedeny do socialistického vlastnictví, zůstávají nedotčeny.*)

(⁶) V jiných případech než uvedených v předchozích odstavcích je převod vlastnictví národního majetku nepřipustný.

(⁷) Převod vlastnictví národního majetku se provádí úplatně, a to za běžnou cenu podle platných cenových předpisů. Za nižší než běžnou cenu nebo výjimečně bezplatně lze převést národní majetek jen ve společenském zájmu.

(⁸) Ministerstvo financí stanoví, které budovy a za jakých podmínek mohou organizace převádět do vlastnictví občanům jako rodinné domky.**)

(⁹) Soudním výkonem rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky mohou být postiženy jen ty části národního majetku, které označí soudy orgán přímo nadřízený povinné organizaci. Omezení převodu nemovitostí v národním majetku podle § 58 obč. zák. není přípustné.

§ 16

(¹) K převodu vlastnictví k věcem v národním majetku v hodnotě nad jeden milión Kčs za běžnou cenu, anebo za nižší než běžnou cenu nebo k bezplatnému převodu vlastnictví k věcem v národním majetku v hodnotě nad 250 000 Kčs je třeba schválení ministerstva financí.

(²) V ostatních případech nepotřebují ústřední orgány, oborová ředitelství trustů, oborové podniky a krajské národní výbory k uzavření smlouvy o převodu vlastnictví schválení. Jiné organizace potřebují k uzavření takové smlouvy schválení přímo nadřízeného orgánu; národní výbory nižších stupňů a organizace národními výbory řízené potřebují schválení krajského národního výboru. Orgán oprávněný schvalovat takové smlouvy může s přihlédnutím k ekonomickému nebo společenskému významu převáděného majetku stanovit, že k převodům takového majetku není schválení třeba, popřípadě že ke schválení je příslušný jiný orgán.

(³) Ustanovení předchozích odstavců se nedotýkají příslušnosti upravené předpisy vydanými na základě § 15 odst. 8.

(⁴) Pokud pro stanovení příslušnosti orgánu podle předchozích odstavců je rozhodnou cena převáděné věci, rozumí se jí pořizovací cena vedená v účetnictví.

Díl II

POHLEDÁVKY A JINÁ MAJETKOVÁ PRÁVA STÁTU

§ 17

(¹) Pokud to povaha věci připouští, uskutečňují se převody správy pohledávek a jiných majetkových práv státu obdobně podle § 13 a násl.

(²) Ustanovení § 15 odst. 9 platí obdobně o přípustnosti postižení pohledávek a jiných majetkových práv státu soudním výkonem rozhodnutí.

(³) Je-li dlužník v prodlení s plněním peněžitého dluhu, je organizace povinna požadovat stanovené úroky z prodlení, popřípadě stanovený poplatek z prodlení nebo jinou stanovenou majetkovou sankci.

§ 18

Povolování splátek a přiročí

(¹) Organizace mohou dlužníkům, jsou-li jimi občané, povolovat přiměřené splátky na pohledávky dlužníky písemně uznané co do důvodu a výše nebo přiznané pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu. Rovněž mohou prodlužovat lhůty k zaplacení pohledávek nebo povolených splátek (přiročí), jestliže dlužník bez svého zavinění nemůže pohledávku nebo splátku zaplatit v době její splatnosti a jestliže její okamžité vymáhání by znamenalo pro dlužníka příliš tvrdé opatření.

(²) Splátky mohou být povoleny jen pod podmínkou, že povolení splátek pozbude účinnosti a dluh se stane splatným celý, nebude-li některá splátka dodržena. Při povolování splátek nebo přiročí si organizace vždy vyhradí, že bude požadovat vyšší splátky nebo povolené splátky, popř. přiročí odvolá, zejména zlepší-li se majetkové nebo výdělkové poměry dlužníka.

(³) Organizace může při povolení splátek a přiročí upustit od svého práva požadovat úroky z prodlení, plní-li dlužník sjednané podmínky.

§ 19

Prominutí

Organizace smí zcela nebo zčásti prominout dobytou pohledávku proti občanu, pokud by vymá-

*) Např. vyhláška č. 73/1964 Sb., o cenách staveb v osobním vlastnictví a o náhradách při vyvlastnění nemovitostí.

**) Směrnice ministerstva financí ze dne 2. dubna 1964 č.j. 314-17.756/64 pro prodej rodinných domků z národního majetku občanům [Věstník ministerstva financí č. 5/1964].

hání pohledávky znamenalo pro dlužníka zvláštní jm nezaviněnou tvrdost. Prominout pohledávku není přípustné, jestliže dlužníku přísluší z jakéhokoliv důvodu pohledávka vůči státu nebo státní organizaci, a to až do výše této pohledávky, ledaže by se dlužník až do výše svého závazku pohledávky vzdal.

Upuštění od vymáhání

§ 20

(1) Je-li pohledávka přechodně nedobytná nebo neprůkazná, smí organizace prozatím upustit od jejího vymáhání, avšak musí dále zajišťovat, aby se nepromlčela nebo nezanikla, a usilovat o její vydobytí. Prozatímní upuštění od vymáhání není přípustné, je-li dlužníkem státní socialistická organizace.

(2) Organizace smí trvale upustit od vymáhání pohledávky, jestliže

- a) pohledávka se promlčela, nebo
- b) dlužník zemřel a pohledávku nelze vydobýt ani na jeho dědicích, na které přešly dlužníkovy závazky (§ 470 obč. zák.), anebo
- c) je ze všech okolností případu zřejmé, že další vymáhání pohledávky by nebylo úspěšné. Od vymáhání však nelze upustit, jestliže dlužníkem je státní socialistická organizace, nebo má-li dlužník majetek, z něhož nelze dosáhnout uspokojení pohledávky jen z toho důvodu, že majetek není v době vymáhání realizovatelný.

(3) Organizace smí dále trvale upustit od vymáhání pohledávky, která nebyla dlužníkem dobrovolně uspokojena, jestliže nelze prokázat, že pohledávka trvá, nebo nelze prokázat její výši a není tu ani podkladu pro to, aby soud určil podle § 136 občanského soudního řádu*) výši podle své úvahy.

(4) O upuštění od vymáhání se dlužník nevymezuje;**) tímto opatřením jeho závazek nezaniká, a pokud je po právu a nepromlčel se nebo nezanikl, může být i po tomto opatření proti němu uplatňován.

§ 21

(1) Jestliže pohledávka až do výše 200 Kčs za socialistickou organizací a až do výše 100 Kčs za

jiným dlužníkem (nepatrná pohledávka) nebyla dobrovolně uspokojena a náklady spojené s jejím vymáháním by byly neúměrné jeho výsledku, smí organizace upustit od jejího vymáhání.

(2) Proti témuž dlužníku lze upustit u téže organizace od vymáhání pohledávky podle předchozího odstavce jen jednou v téže kalendářním roce, ledaže by pohledávka, od jejíhož vymáhání bylo upuštěno, a pohledávka, od jejíhož vymáhání má být upuštěno, nepřesahovaly dohromady 200 Kčs, popřípadě 100 Kčs.

(3) Ústřední orgány pro organizace přímo podřízené, oborová ředitelství trustů pro podniky podřízené, oborové podniky pro podniky přidružené a krajské národní výbory pro národní výbory nižších stupňů a pro podniky jim podřízené mohou stanovit, že se všeobecně nebo pro určité případy omezují jejich oprávnění, jež jim přísluší podle předchozích odstavců.

§ 22

(1) Je-li pohledávka proti jinému dlužníku než socialistické organizaci vyšší než 250 000 Kčs, je k platnosti opatření podle § 19 a 20 třeba schválení ministerstva financí.

(2) V ostatních případech ústřední orgány, oborová ředitelství trustů, oborové podniky a krajské národní výbory smí činit opatření podle § 19 a 20 o pohledávkách, které jsou v jejich správě. Jiné organizace potřebují schválení k takovým opatřením, jestliže to stanoví přímo nadřízený orgán; pro národní výbory nižších stupňů a organizace národními výbory řízené krajský národní výbor.

§ 23

K platnosti opatření podle § 18 až § 22 je dále třeba, aby se stala v písemné formě.

§ 24

Rozhodnou pro příslušnost k opatřením podle této vyhlášky je stav pohledávky s příslušenstvím v době, kdy má být opatření učiněno. Při větším

*) Zákon č. 99/1963 Sb.

**) Podle účetních předpisů se pohledávky prozatím nevymáhané odepíší a vedou v podrozvahové evidenci a pohledávky nevymáhané podle odst. 2 a 3 se odepíší, pokud se tak již nestalo, a v podrozvahové evidenci se nesledují.

počtu pohledávek proti témuž dlužníku je rozhodnou úhrnná výše všech pohledávek.

§ 25

Ustanovení této vyhlášky platí, pokud zvláštní předpisy*) nestanoví jinak, obdobně pro opatření o jiných právech než pohledávkách. Příslušnost jednotlivých organizací k opatřením o jiných právech se řídí hodnotou předmětu plnění vyjádřenou běžnou cenou.

§ 26

Cenné papíry

O správě cenných papírů a nakládání s nimi platí přiměřeně ustanovení § 65 a 66 zákoníku a § 2, 3, 12 až 15; o správě pohledávek z cenných papírů platí obdobně ustanovení § 17 a násl.

§ 27

Změna smluv, vzdání se a uznání nároků

(1) Změna nebo zrušení smlouvy uzavřené s občanem, z nichž by mohla státu nebo organizaci vzniknout majetková újma, jsou přípustné jen za podmínek, za nichž může dojít k prominutí pohledávky (§ 19). Příslušnost orgánu oprávněného ke schválení změny nebo zrušení smlouvy se řídí výší újmy vyjádřené běžnou cenou.

(2) Ustanovení § 18 až 25 vztahují se i na případy, kdy k nakládání s pohledávkou (právem) státu dochází v řízení před soudem (např. smírem, zpětvzetím návrhu na zahájení řízení).

(3) Organizace je oprávněna v řízení před soudem uznat nárok uplatněný proti státu až do výše, do které je oprávněna činit opatření podle § 19 a 22 ohledně pohledávek státu.

§ 28

(1) Ustanovení § 17 až 24 se nevztahují na náklady trestního řízení soudního, na peněžité tresty nebo pokuty v tomto řízení uložené a na pokuty uložené místními lidovými soudy.

(2) Pro pohledávky na daních, poplatcích, clech a pro pohledávky peněžních ústavů platí tato vyhláška potud, pokud zvláštní předpisy o těchto pohledávkách neobsahují zvláštní úpravu.

ČÁST TŘETÍ

DOHLED

§ 29

Odpovědnost za národní majetek a dohled nad jeho správou

(1) Nadřízené orgány jsou povinny v oboru své působnosti dohlížet, zda státní organizace řádně plní povinnosti vyplývající ze správy národního majetku, a zjistí-li závady, zařadit jejich odstranění. V tomto případě mohou též omezit organizaci spravující národní majetek ve výkonu správy.

(2) Odstranění závad nadřízeným orgánem provádějícím dohled jde na náklad organizace, která má národní majetek ve správě.

ČÁST ČTVRTÁ

PŘEVODY VĚCI DO STÁTNÍHO SOCIALISTICKÉHO VLASTNICTVÍ SMLOUVOU

§ 30

Úplatné převody věcí

(1) Úplatné převody věcí do státního socialistického vlastnictví od občanů a jiných organizací než socialistických upravují zvláštní předpisy.**)

(2) Úplatné převody věcí do státního socialistického vlastnictví od jiných socialistických organizací než státních řídí se ustanoveními zákoníku.

(3) Ústřední orgány, oborová ředitelství trustů, oborové podniky a krajské národní výbory nepotřebují souhlas k uzavření smlouvy o úplatném převodu věcí do státního socialistického vlastnictví (mimo obvyklé hospodaření) od jiných socialistických organizací než státních. Jiné organizace potřebují k uzavření takové smlouvy schválení přímo nadřízeného orgánu; národní výbory nižších stupňů a organizace národními výbory řízené schválení krajského národního výboru. Orgán oprávněný schvalovat takové smlouvy může s přihlédnutím k ekonomickému nebo společenskému významu převáděného majetku stanovit, že k převodům takového majetku není schválení třeba, popřípadě že ke schválení je příslušný jiný orgán.

Bezplatné nabývání věcí

§ 31

(1) K přijetí nabídky bezplatného převodu majetku do státního socialistického vlastnictví a ji-

*) Např. pro práva státu z vynálezů podle zákona o vynálezech, objevech a zlepšovacích návrzích a prováděcí předpisy k tomuto zákonu.

**) Např. vyhláška ministerstva financí č. 72/1964 Sb., o úplatném nabývání věcí socialistickými organizacemi od občanů a soukromých právnických osob; zákon č. 107/1953 Sb., o devizovém hospodářství ve znění vyplývajícím ze zákona č. 84/1958 Sb. (vyhláška ministra financí č. 80/1958 Sb.).

ných darů ve prospěch státu je příslušný, s výjimkou případů dále uvedených, toliko okresní národní výbor, v jehož obvodu je předmět nabídky nebo jeho převážná část, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.*) Přijetím nabídky přechází majetek do státního socialistického vlastnictví a do prozatímní správy tohoto okresního národního výboru podle § 65 odst. 3 zákoníku.**)

(2) Místní národní výbor může přijmout nabídku bezplatného převodu drobných věcí movitých do státního socialistického vlastnictví, jestliže podle nabídky byly určeny, aby sloužily potřebám místního obyvatelstva. Přijetím nabídky přechází tento majetek do správy místního národního výboru.

(3) Nabídku bezplatného převodu majetku vědecké, umělecké nebo sběratelské hodnoty do státního socialistického vlastnictví, učiněnou vědecké nebo jiné organizací, které přísluší správa takového majetku, může přijmout tato instituce. Přijetím nabídky přejde majetek do její správy.

(4) K přijetí nabídky bezplatného převodu majetku, který je v cizině, do státního socialistického vlastnictví je příslušné ministerstvo zahraničních věcí, kterému přísluší též s přijatým majetkem naložit. Přitom postupuje v dohodě s ministerstvem financí.

(5) Dojde-li nabídka bezplatného převodu majetku do státního socialistického vlastnictví jiné organizaci, než která je podle předchozích ustanovení příslušná k přijetí nabídky, je organizace povinna neprodleně tuto nabídku postoupit příslušnému okresnímu národnímu výboru.

§ 32

(1) Nabídka i přijetí nabídky bezplatného převodu majetku do státního socialistického vlastnictví musí se stát v písemné formě.

(2) Jsou-li s nabídnutým majetkem spojeny závazky nebo povinnosti neúměrné jeho hodnotě nebo významu, nebo váže-li vlastník svou nabídku obtížnými nebo nevhodnými podmínkami, anebo brání-li přijetí nabídky jiné závažné důvody, může být přijata, jen je-li na jejím přijetí zvláštní zájem. V těchto případech je však třeba schválení krajského národního výboru, je-li k přijetí nabídky příslušný okresní národní výbor, a schválení nadřazeného ústředního orgánu, přijímá-li nabídku vědecká nebo jiná instituce (§ 31 odst. 3). V po-

chybnostech si vyžádá krajský národní výbor nebo ústřední orgán stanovisko ministerstva financí.

Č Á S T P Á T Á

POHLEDÁVKY A PRÁVA STÁTNÍCH SOCIALISTICKÝCH ORGANIZACÍ

§ 33

(1) Ustanovení § 18, 19, 20 a § 23 až 27 platí obdobně o pohledávkách, u nichž jsou věřiteli státní socialistické organizace; organizace smí též trvale upustit od vymáhání pohledávky, která nebyla dlužníkem dobrovolně uspokojena a náklady spojené s jejím vymáháním by byly neúměrné jeho výsledku.

(2) Vznikne-li pochybnost o tom, které organizaci pohledávka patří, nakládá s pohledávkou orgán (organizace) určený obdobně podle § 72 odst. 2 a 3 zákoníku.

(3) Ústřední orgány, oborová ředitelství trustů, oborové podniky a krajské národní výbory mohou činit opatření podle § 19 a 20 o svých pohledávkách. Jiné organizace potřebují schválení k takovým opatřením, jestliže to stanoví přímo nadřazený orgán; pro národní výbory nižších stupňů a organizace národními výbory řízené krajský národní výbor.

Č Á S T Š E S T Á

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ

§ 34

(1) Jednotlivé ústřední orgány mohou vydat v dohodě s ministerstvem financí podle potřeby pro obor své působnosti podrobnější pokyny, zejména o způsobu rozmístění přebytečného a neupotřebitelného národního majetku, o podmínkách jeho prodeje občanům a o hospodaření se základními prostředky v rezervě a konzervaci.

(2) Jednotlivé ústřední orgány vydají podle potřeby pro obor své působnosti normy přípustné výše schodků vznikajících přirozeným úbytkem množství nebo změnami jakosti jednotlivých druhů zásob nebo z jiných objektivních příčin.

(3) Normy vydané ústředními orgány podle odstavce 2 platí i pro organizace řízené národními výbory, pokud krajské národní výbory nestanoví něco jiného. Organizace se řídí těmi normami

*) Např. vládní nařízení č. 80/1957 Sb.

**) Srv. § 3 odst. 5.

ústředních orgánů, jež byly vydány pro organizace řízené ústředními orgány zabývající se stejnou nebo obdobnou činností.

§ 35

Ministerstvo financí může ze závažných důvodů, zejména pro zvláštní povahu nebo poslání některých částí národního majetku nebo organizací, povolit výjimky z této vyhlášky.

§ 36

Předpisy o úpravě hospodaření s peněžními prostředky a devizové předpisy nejsou touto vy-

hláskou dotčeny. Rovněž nejsou dotčeny zvláštní předpisy opravňující státní organizace užívat národního majetku k obecně prospěšným účelům (např. pro soustavnou elektrizaci, rozvod plynu, vodohospodářská díla, zařízení a meliorace).

§ 37

Zrušuje se vyhláška č. 117/1964 Sb., o správě národního majetku.

§ 38

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1966.

Ministr:

Dvořák v. r.

95

VYHLÁŠKA

Státní banky československé

ze dne 31. července 1965

o úvěrování socialistických organizací a o úrocích

Státní banka československá (dále jen „banka“) stanoví podle § 391 odst. 2 zákona č. 109/1964 Sb.:

Část první
Všeobecná ustanovení

§ 1

[¹] Podle této vyhlášky poskytuje banka provozní a investiční úvěry státním hospodářským organizacím a provozní úvěry*) výrobním a spotřebním družstvům (dále jen „organizacím“).

[²] Banka může poskytovat organizacím i jiné druhy úvěrů než jsou uvedeny v této vyhlášce. O zavedení těchto úvěrů rozhodne ústředí banky.

[³] Organizace a oborová ředitelství předkládají v průběhu sestavování plánů bance své požadavky na úvěr a banka tyto požadavky uvádí prostřednictvím úvěrového plánu do souladu s celospolečenskými potřebami.

§ 2

[¹] O úvěrování uzavírá banka úvěrové smlouvy s oborovými ředitelstvími a organizacemi.

[²] Úvěrová smlouva může být změněna nebo zrušena dohodou smluvních stran. Změny úvěrové smlouvy se provádějí dodatkovou úvěrovou smlouvou. Banka je oprávněna úvěrovou smlouvu před uplynutím doby její platnosti zcela nebo zčásti vypovědět popřípadě změnit v případech dohodnutých v úvěrové smlouvě podle zásad úvěrové a úrokové politiky, stanovených vládou; místo vypovědi nebo změny úvěrové smlouvy je banka oprávněna odmítnout úvěr v jednotlivých případech.

[³] Pro uzavírání úvěrových smluv se nepoužije ustanovení § 153 odst. 2 a 3 zákona č. 109/1964 Sb.

§ 3

Banka proěřuje, zda úvěru bylo použito způsobem, dohodnutým v úvěrové smlouvě.

Část druhá
Provozní úvěr

Oddíl 1

Druhy provozních úvěrů a úvěrové smlouvy
o poskytování provozních úvěrů

§ 4

[¹] Jako provozní úvěry poskytuje banka organizacím úvěr na oběžné prostředky a v mimořádných případech i úvěr na mzdy.

[²] V případě potřeby poskytuje banka úvěr k doplnění fondu technického rozvoje oborového ředitelství.

§ 5

[¹] S oborovým ředitelstvím uzavírá banka (odbor pro oborové ředitelství) úvěrovou smlouvu o orientačním rozsahu (ekonomických kritériích), době a o rámcových podmínkách pro poskytování úvěrů organizacím, podřízeným oborovému ředitelství. Přitom se vychází ze zásad úvěrové a úrokové politiky a z ekonomických kritérií pro poskytování úvěru, které banka dohodla s příslušným ústředním orgánem k zabezpečení úvěrového plánu. Smlouva podle tohoto odstavce se neuzavírá s oborovým podnikem bez přidružených podniků a účelových organizací.

[²] S organizací uzavírá banka (pobočka) úvěrovou smlouvu, v níž se stanoví zejména maximální výše, doba a podmínky pro poskytování úvěru. Přitom se vychází z úvěrové smlouvy, uzavřené mezi oborovým ředitelstvím a bankou.

[³] Úvěrové smlouvy se uzavírají na rok.

*) Pro poskytování investičních úvěrů výrobním a spotřebním družstvům platí zvláštní předpisy.

Oddíl 2

Podpora podnikání úvěrem

§ 6

(1) K podpoře podnikání úvěrem může banka (pobočka) uzavřít s organizací úvěrovou smlouvu i na větší částku úvěru než odpovídá úvěrové smlouvě, uzavřené s oborovým ředitelstvím. Přitom může uplatnit jako úvěrovou podmínku zvýšenou úrokovou sazbu. Podkladem k tomu je rozbor využívání oběžných prostředků a rozbor tvorby a použití hrubého důchodu (zisku).

(2) Jestliže banka odmítne uzavřít s organizací úvěrovou smlouvu na větší částku úvěru podle odst. 1, kryje organizace oběžné prostředky, převyšující dohodnutou částku, z hrubého důchodu (zisku), zejména z rezervního fondu (za předpokladu, že minimální výše rezervního fondu zůstane zachována) nebo z fondu pracujících.

§ 7

Banka (pobočka) může v průběhu roku poskytnout organizaci k podpoře podnikatelské činnosti úvěr na efektivní potřeby i nad výši dohodnutou v úvěrové smlouvě s organizací. Změnit úvěrovou smlouvu s organizací je povinna jen v případě, dohodne-li se změna úvěrové smlouvy, uzavřené mezi bankou a příslušným oborovým ředitelstvím, a to nejvýše v rozsahu této změny.

§ 8

K podpoře podnikání může banka v průběhu roku snížit úrokovou sazbu z úvěru (§ 23 odst. 8).

Oddíl 3

Postup při porušení podmínek úvěrové smlouvy a využívání úvěru k zabezpečování celospolečenských zájmů

§ 9

(1) U organizace, která porušuje podmínky úvěrové smlouvy provede banka rozbor jejího hospodaření. Na základě tohoto rozboru buď úvěrovou smlouvu zcela nebo zčásti vypoví nebo změní, odmítne úvěry v jednotlivých případech, anebo dohodne s organizací konsolidační opatření, při jejichž plnění ponechá úvěrovou smlouvu v platnosti.

(2) Při změně úvěrové smlouvy může banka zejména zvýšit úrokové sazby nebo vázat další

úvěrování na podmínku, že organizace bude částečně kryt oběžné prostředky z hrubého důchodu (zisku). Banka je přitom vázána zásadami úvěrové a úrokové politiky.

(3) Na použití opatření podle odst. 1 a 2 banka organizaci předem upozorní.

(4) Banka může použít oprávnění, uvedených v odst. 1 a 2, i v dalších případech, které stanoví vláda.

Oddíl 4

Metody úvěrování

§ 10

(1) Při poskytování a používání provozních úvěrů se postupuje podle jedné z těchto metod:

- a) společné používání poskytnutých úvěrů a vlastních prostředků organizací (úvěrování a zúčtování na kontokorentním účtě),
- b) používání poskytnutých úvěrů odděleně od vlastních prostředků organizací (úvěrování na úvěrových účtech při používání obrátového účtu).

(2) Odbor banky pro oborové ředitelství dohodne metodu úvěrování s oborovým ředitelstvím, pokud ústředí banky nedohodne s příslušným ústředním orgánem metodu úvěrování pro celé odvětví.

Oddíl 5

Úvěrování a zúčtování na kontokorentním účtě

§ 11

(1) Úvěrování a zúčtování na kontokorentním účtě se používá u organizací, které plní své povinnosti vůči společnosti, efektivně využívají vlastní zdroje a úvěr, dodržují úvěrové podmínky a organizují svou evidenci a rozborovou činnost tak, že jsou schopny prokazovat bance k jakým účelům využívají úvěru.

(2) Organizacím, úvěrovaným podle tohoto oddílu, se otevírá v bance debetně kreditní kontokorentní účet. Ke kontokorentnímu účtu mohou být otevřeny podúčty pro závody a zmocněnce, sloužící k provádění výplat nebo inkasa příjmů. Banka (ústředí) dohodne s příslušným ústředním orgánem, ve kterých případech se při kontokorentním úvěrování a zúčtování otevírají samostatné účty pro vybrané druhy úvěrů.

[³] Organizacím, u nichž je otevřen kontokorentní účet, mohou být zřízeny pro soustředování prostředků účelových podnikových fondů samostatné kreditní účty.

§ 12

[¹] Na kontokorentní účet organizace zúčtovává popř. odvádí hotovostní a bezhotovostní tržby a jiné provozní příjmy s výjimkou přímých účelových dotací pro jednotlivé fondy, pokud jsou pro ně otevřeny samostatné účty podle § 11 odst. 3.

[²] Z kontokorentního účtu organizace vyplácí všechny své provozní platby s výjimkou plateb, které uhrazuje přímo z účtů, uvedených v § 11 odst. 3.

Oddíl 6

Úvěrování na úvěrových účtech při používání obrátového účtu

§ 13

[¹] Úvěrování podle tohoto oddílu se používá u organizací, u nichž nejsou splněny podmínky pro úvěrování a zúčtování na kontokorentním účtě (§ 11 odst. 1).

[²] Organizacím, úvěrovaným podle tohoto oddílu, se otevírá úvěrový účet, na němž se poskytuje úvěr na oběžné prostředky. Úvěr na oběžné prostředky může být poskytován na více úvěrových účtech.

§ 14

Úvěr se poskytuje na základě žádosti organizace, v níž se uvede výše oběžných prostředků v členění dohodnutém v úvěrové smlouvě, výše volných prostředků provozní povahy použitelných ke krytí oběžných prostředků a výše oběžných prostředků, které podle úvěrové smlouvy nemohou být úvěrovány. Úvěrovou potřebu prokazuje organizace bankou údají rozvahy nebo operativními údaji o vývoji oběžných prostředků.

§ 15

Úvěr se splácí ve lhůtách a v rozsahu, dohodnutém mezi bankou a organizací v úvěrové smlouvě nebo při poskytnutí úvěru. Úvěr se splácí z prostředků na obrátovém účtě organizace.

Oddíl 7

Úvěr na mzdy

§ 16

[¹] Pokud organizace nemůže zajistit výplatu mezd ani použitím svého rezervního fondu ani dotací z rezervního fondu nadřízeného orgánu, může požádat banku o úvěr na mzdy. V žádosti uvede příčiny, které vyvolaly nedostatek zdroje, a opatření k jejich odstranění.

[²] Pokud potřeba úvěru na mzdy nevyplyvá z trvalých závažných nedostatků v hospodaření organizace, může banka poskytnout organizaci úvěr i na výplatu nezkrácených mezd. Pokud potřeba úvěru na mzdy vyplývá z trvalých závažných nedostatků v hospodaření organizace, může banka poskytnout úvěr jen na zaručený objem mezd. Zároveň stanoví organizaci maximální lhůtu, během níž jí tento úvěr bude poskytovat.

[³] Po uplynutí stanovené lhůty poskytne banka organizaci úvěr na mzdy na zaručený objem mezd jen na záruku orgánu nadřízeného organizací. Při projednávání záruky dohodne tento orgán s příslušným orgánem banky podmínky úvěrování na záruku, zejména z jakých zdrojů a v jaké lhůtě bude zaručený úvěr splacen. Současně bude dohodnuto řešení finanční situace u organizace za účasti příslušných orgánů.

[⁴] Úvěr na mzdy se poskytuje na samostatném úvěrovém účtě.

Oddíl 8

Úvěrování technického rozvoje

§ 17

[¹] Náklady na řešení úkolů vědy a techniky pro vlastní potřebu organizace, pokud převyšují tvorbu rezervy na výdaje příštích období, schválené oborovým ředitelstvím v plánu organizace na příslušné období, se kryjí v případě potřeby úvěrem na oběžné prostředky.

[²] V případě časového nesouladu mezi tvorbou zdrojů a potřebou prostředků ve fondu technického rozvoje oborového ředitelství, může banka poskytnout oborovému ředitelství úvěr k doplnění fondu technického rozvoje oborového ředitelství, pokud oborové ředitelství nemůže použít jiných zdrojů. Tento úvěr se poskytuje na samostatném úvěrovém účtě.

Část třetí
Investiční úvěr

Oddíl 1

**Druhy investičních úvěrů a úvěrové smlouvy
o poskytování investičních úvěrů**

§ 18

Banka poskytuje organizacím tyto druhy investičních úvěrů:

- a) investiční úvěr na oborové investice,
- b) investiční úvěr na podnikové (racionalizační) investice,
- c) krátkodobý investiční (překlenovací) úvěr na podnikové investice.

§ 19

[1] Úvěrová smlouva na oborové investice se uzavírá mezi oborovým ředitelstvím a bankou (příslušným odborem banky pro oborové ředitelství) a mezi organizací a bankou (příslušnou pobočkou banky). Jde-li o oborový podnik bez přidružených podniků a účelových organizací, uzavírá se pouze smlouva s odborem banky pro oborové ředitelství podle odstavce 4.

[2] Úvěrové smlouvy na oborové investice se uzavírají zpravidla na několik let a jsou zpřesňovány smlouvami ročními.

[3] V úvěrové smlouvě mezi oborovým ředitelstvím a bankou (příslušným odborem banky pro oborové ředitelství) se stanoví zejména:

- a) celkový objem úvěru na oborové investice pro nově zahajované stavby a stroje nezahrnuté do rozpočtu budovaných staveb;
- b) rozdělení celkového objemu úvěru na jednotlivé stavby (stroje) a investory, dohodnuté při výběrovém řízení;
- c) převzaté záruky za úvěry.

[4] V úvěrové smlouvě mezi organizací a bankou (pobočkou banky) se stanoví zejména objemy úvěrů na oborové investice, jejich časové rozložení, podmínky pro jejich poskytování a způsob a časový plán jejich splacení. Dále obsahuje úvěrová smlouva závazek, že organizace ihned splatí úvěr budou-li úvěrované základní prostředky převedeny z operativní správy organizace.

[5] V úvěrové smlouvě na podnikové (racionalizační) investice, uzavírané mezi organizací a bankou (příslušnou pobočkou banky), se stanoví ze-

jména jmenovitě úvěry na jednotlivé investice, podmínky pro jejich poskytování, způsob a časový plán jejich splacení.

Oddíl 2

Úvěrování oborových investic

§ 20

[1] Úvěr na oborové investice se poskytuje v rámci stanoveného objemového limitu oborových investic na základě výběrového řízení.*)

[2] Úvěr na oborové investice se poskytuje přímým investorům.

[3] Úvěr na oborové investice musí být splacen nejdéle do doby plánované návratnosti těchto investic.

[4] Celkový rámec úvěru, povolený na podíl celkového rozpočtového nákladu oborové investice, se rozdělí ve stejném poměru podle ročních plánovaných úkolů (podle plánu organizace výstavby). Takto stanovený roční podíl úvěru na oborové investice převádí banka podle dispozic přímého investora na jeho zdrojový investiční účet. Případné nesplnění nebo překročení ročního plánu dané oborové investice bude vyrovnáno úpravou podílu úvěru v následujícím roce. Se splácením úvěru se započne do jednoho měsíce od plánovaného termínu uvedení oborové investice do provozu.

Oddíl 3

Úvěrování podnikových investic

§ 21

Úvěr na podnikové (racionalizační) investice

[1] Na podnikové investice intenzifikačního a modernizačního charakteru (strojní i stavební) poskytuje banka organizacím při nedostatku zdrojů na podnikové investice úvěr.

[2] Úvěr podle odst. 1 se poskytuje na účelné a efektivní akce, které budou uvedeny do provozu nejpozději do 2 let od prvního čerpání úvěru.

[3] Organizace požádá banku o poskytnutí úvěru a předloží podklady prokazující účelnost a efektivnost akce a u stavebních akcí časový plán výstavby a jeho zajištění.

[4] Platební doklady za dodávky a práce na úvěrovanou investici se proplácují přímo z účtu úvěru na podnikové (racionalizační) investice.

*) § 4 vyhlášky ministerstva financí a Státní banky čs. ze dne 4. září 1965 o financování reprodukce základních prostředků.

(5) Doba splácení úvěru na podnikové (racionalizační) investice nesmí být delší než 4 roky. Se splácením tohoto úvěru se započne do 1 měsíce od plánovaného termínu uvedení podnikové (racionalizační) investice do provozu.

§ 22

Krátkodobý investiční (překlenovací) úvěr na podnikové investice

(1) Krátkodobý investiční (překlenovací) úvěr může být poskytnut organizaci při nedostatku vlastních zdrojů na podnikové investice z důvodu časového nesouladu mezi tvorbou a potřebou zdrojů, při předstihu dodávek a prací, popř. i při neplnění tvorby vlastních zdrojů v plánované výši.

(2) Při žádosti o tento úvěr uvede organizace časový plán tvorby zdrojů a způsob splácení tohoto úvěru.

(3) Výnos krátkodobého investičního (překlenovacího) úvěru se převádí na investiční (zdrojový) účet podnikových investic postupně podle toho, jak vzniká nedostatek prostředků při placení provedených investičních prací a dodávek.

(4) Krátkodobý investiční (překlenovací) úvěr se splácí ze zdrojů na podnikové investice, nejdéle do 1 roku od jeho poskytnutí; v případě nevytvoření plánované výše vlastních zdrojů na podnikové investice na vrub podílu organizace na hrubém důchodu (zisku).

Část čtvrtá

Úrok

§ 23

(1) Z úvěrů platí organizace bance úrok.

(2) Úroková sazba z provozních úvěrů je 8 %.

(3) Úroková sazba z investičního úvěru na oborové investice je 8 %.

(4) Úroková sazba z úvěru na podnikové (racionalizační) investice je 8 %.

(5) Úroková sazba z krátkodobého investičního (překlenovacího) úvěru na podnikové investice je 6 %.

(6) Úrokové sazby, uvedené v předchozích odstavcích platí obecně, pokud není jako podklad pro uzavírání úvěrových smluv na určitou dobu stanovena pro některá odvětví, popř. druhy úvěrů jiná sazba.

(7) V případech, kdy organizace porušila podmínky úvěrové smlouvy, může banka podle zásad úvěrové a úrokové politiky zvýšit sazbu při změně úvěrové smlouvy nejvýše na 12 %.

(8) Podmínky a rozsah snižování úrokové sazby se stanoví v zásadách úvěrové a úrokové politiky.

§ 24

(1) Úroková sazba z kreditů na účtech organizací u banky je 1,8 %.

(2) Odchylné sazby pro úročení některých vkladů organizací u banky mohou být stanoveny v zásadách úvěrové a úrokové politiky.

§ 25

Úroky se účtují pozadu a to za období nejdéle jednoho roku, přičemž pro počítání úroku platí rok za 360 dní.

Část pátá

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

§ 26

(1) Při přechodu na úvěrování podle této vyhlášky budou vlastní oběžné prostředky organizací s výjimkou výrobních a spotřebních družstev odvedeny do státních finančních rezerv; za tím účelem poskytne banka organizaci úvěr, odpovídající svou výší obrátovému fondu organizace.

(2) U výrobních a spotřebních družstev poskytne banka úvěr se zřetelem k výši vlastních prostředků družstev a jejich případnému doplnění úvěrem poskytovaným z družstevních fondů podle dohody s příslušným ústředním svazem.

§ 27

Výjimky a odchylky z této vyhlášky povoluje ústředí banky.

§ 28

(1) Pokud se v této vyhlášce mluví o oborovém ředitelství, rozumí se oborové (generální) ředitelství trustu podniků i ředitelství oborového podniku.

(2) Ustanovení o oborovém ředitelství se použije obdobně též pro národní výbor příslušného stupně a pro příslušný družstevní svaz; odborem banky se ve vztahu ke krajskému národnímu výboru a krajskému družstevnímu svazu rozumí kraj-

ská pobočka banky a ve vztahu k okresnímu (místnímu) národnímu výboru pobočka banky.

vláda stanoví zvláštní způsob plánovitého řízení, vyžadující zvláštní úpravu ustanovení o úvěru a úroku.*)

§ 29

Tato vyhláška se nevztahuje na organizace, pro něž je povolena výjimka z vládní vyhlášky o plánovitém řízení národního hospodářství nebo pro něž

§ 30

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1966.

Generální ředitel:

dr.Pohl v. r.

*) § 92 vládní vyhlášky č. 90/1965 Sb., o plánovitém řízení národního hospodářství.

96

V Y H L Á Š K A

rady Západoslovenského krajského národního výboru v Bratislavě

ze dne 1. června 1965,

**kterou se určuje s účinností od 1. června 1965 další obvodní národní výbor v kraji
 stavebním úřadem**

§ 1

Rada Západoslovenského krajského národního výboru v Bratislavě určuje podle § 9 odst. 2 písm.

a) zákona č. 87/1958 Sb., o stavebním řádu, stavebním úřadem:

Obvodní národní výbor Bratislava-Ružinov.

Tajemník:

inž. **Gonda v. r.**

Předseda:

Koscelanský v. r.

97

V Y H L Á Š K A

rady Středočeského krajského národního výboru v Praze

ze dne 3. srpna 1965,

kterou se odnímá některým místním národním výborům v kraji působnost stavebního úřadu

§ 1

Rada Středočeského krajského národního výboru v Praze odnímá podle § 9 odst. 2 písm. a) zák. č. 87/1958 Sb., o stavebním řádu, působnost stavebního úřadu těmto místním národním výborům:

Březnice

Mníšek pod Brdy

Rožmitál pod Třemšínem vesměs v okrese Příbram.

Tím se mění vyhláška rady Středočeského krajského národního výboru v Praze ze dne 6. března 1961 č. 30/1961 Sb.

§ 2

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. října 1965.

Tajemník:

Chlupáček v. r.

Náměstek předsedy:

Novotný v. r.

98

V Y H L Á Š K A

rady Jihočeského krajského národního výboru v Českých Budějovicích

ze dne 31. srpna 1965,

**kterou se odnímá některým městským národním výborům v kraji působnost stavebního úřadu
a mění obvod působnosti.**

§ 1

Rada Jihočeského krajského národního výboru v Českých Budějovicích podle § 9 odst. 2 písm. a) zákona č. 87/1958 Sb., o stavebním řádu s účinností od 1. října 1965

[¹] Odňala působnost stavebního úřadu těmto městským národním výborům:

Bechyně, okres Tábor

Protivín, okres Písek

[²] Zrušila obvod působnosti pro obce vyjmenované ve vyhlášce č. 6/1961 Sb. u těchto stavebních úřadů:

Trhové Sviny, okres České Budějovice

Týn nad Vltavou, okres České Budějovice

[³] Tím se mění § 1 odst. 2 vyhlášky č. 22/1957 Sb., § 1 vyhlášky č. 122/1961 Sb. a § 1 vyhlášky č. 6/1961 Sb.

Tajemník:

Bělohávek v. r.

Předseda:

Kouba v. r.

OZNÁMENÍ O VYDÁNÍ OBECNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Ministerstvo financí vydalo

podle § 3 a 17 zák. č. 84/1952 Sb., o organizaci peněžnictví a podle § 391 odst. 2 hospodářského zákoníku č. 109/1964 Sb. a k provedení vládního usnesení č. 360 ze dne 28. července 1965 opatření **o poskytování úvěrů státními spořitelny národním výborům a společenským organizacím k podpoře rozvoje placených služeb a místní výroby.**

Opatření nabývá účinnosti dnem 30. srpna 1965. Je publikováno v čísle 7 Věstníku ministerstva financí.

Ústřední komise lidové kontroly a statistiky

vydala podle § 28 odst. 2 písm. b) zákona č. 23/1963 Sb., o lidové kontrole a o národohospodářské evidenci:

1. **doplněk ke Směrnici Ústřední komise lidové kontroly a statistiky k státním statistickým výkazům pro vykazující jednotky platným od roku 1965 č. 18 Nem Úr — „Pracovní neschopnost a úrazovost“ (č. j. 33 783/65 z 14. dubna 1965).**

Předpis upravuje ode dne vyhlášení tj. od 25. 5. 1965 registraci a předkládání státních statistických výkazů o pracovních úrazech a počínaje hlášením za měsíc duben 1965 zavádí u vybraných závodů měsíční operativní výkaz o pracovní neschopnosti a úrazovosti; v tomto směru předpis doplňuje uvedené směrnice, které byly registrovány v částce č. 26/1965 Sbírky zákonů. Předpis byl uveřejněn pod poř. č. 4/1965 Věstníku Ústřední komise lidové kontroly a statistiky, do něhož lze nahlédnout u komisí lidové kontroly a statistiky a u národních výborů;

2. **výnos o čtvrtletním telefonickém hlášení o stavebních bytových družstvech vzor IV 7-04 (č. j. 35 055/65 z 24. května 1965).**

Výnos nově upravuje počínaje hlášením za II. čtvrtletí 1965 telefonické hlášení o stavebních bytových družstvech a v tomto směru mění Směrnice k státním statistickým výkazům pro vykazující jednotky platné od roku 1965 — část zvláštní: č. 5 Iv — investiční výstavba, registrované v částce č. 26/1965 Sbírky zákonů. Výnos byl uveřejněn pod poř. č. 7/1965 Věstníku Ústřední komise lidové kontroly a statistiky, do něhož lze nahlédnout u komisí lidové kontroly a statistiky a u národních výborů.